

**LNB BIBLIOTĒKU ATTĪSTĪBAS INSTITŪTS
BIBLIOTĒKU KONSULTATĪVAIS CENTRS**

**LATGALES CENTRĀLĀS
BIBLIOTĒKAS
DARBA PĀRSKATS
PAR 2016. GADU**

**DAUGAVPILS
2017**

Saturs

1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums	3
2. Finansiālais nodrošinājums	4
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	5
4. Personāls	8
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	9
6. Krājums	23
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem.....	29
8. Novadpētniecība.....	47
9. Projekti	54
10. Publicitāte.....	55
11. Sadarbības tīkla raksturojums	64
12. Metodiskais un konsultatīvais darbs	65
PIELIKUMI	73

1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums

Latgales Centrālās bibliotēka (turpmāk tekstā – LCB) ir Daugavpils pilsētas pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestāde, kas darbojas Daugavpils pilsētas domes paklautībā un Bibliotēku likumā noteiktā kārtībā ir reģistrēta Latvijas Republikas Kultūras ministrijā.

LCB darbību reglamentē Bibliotēku likums, LR Ministru kabineta noteikumi, Daugavpils pilsētas domes lēmumi, saistošie noteikumi un rīkojumi, LCB nolikums un citi LCB iekšējie normatīvie akti, kurus apstiprinājusi LCB vadītāja.

LCB attīstības virzieni ir noteikti Daugavpils pilsētas attīstības programmas “Mana pils – Daugavpils” Rīcības un investīciju plānā 2014.-2020. gadam.

LCB misija ir noteikta saskaņā ar IFLA (Starptautiskās Bibliotēku Asociāciju Federācijas) Manifestu publiskajām bibliotēkām un paredz iekļauties tālākajā sabiedrības informatizācijas procesā, veicināt uz zināšanām balstītās sabiedrības attīstību, piedāvāt un nodrošināt to informāciju, ko vēlas saņemt lietotāji, nodrošināt tālākizglītības iespējas un kulturāla, saturīga laika pavadīšanu.

LCB darbības mērķis – uz klientiem orientēta demokrātiska bibliotēka, kas nodrošina brīvu plašas informācijas pieejamību vietējai sabiedrībai un visiem interesentiem, sekmē mūžizglītības iespējas, veicina kultūras mantojuma apzināšanu un popularizēšanu.

Saskaņā ar Bibliotēku likuma 12. pantu, 2011. gada 22. decembrī LCB ir atkārtoti akreditēta kā reģiona galvenā bibliotēka Daugavpils pilsētas pašvaldības teritorijā. Akreditācijas termiņš 5 gadi, akreditācijas apliecība Nr.77A.

Latgales Centrālās bibliotēkas struktūra

LCB nolikuma 5.4.pants nosaka, ka LCB vienotā struktūra tiek noteikta, lai nodrošinātu bibliotēku informācijas tīklu un bibliotekāro pakalpojumu sniegšanu pilsētas administratīvās teritorijas robežās.

LCB vienotajā struktūrā darbojas 6 (sešas) filiāles dažādos pilsētas mikrorajonos:

- Daugavpils Bērnu bibliotēka „Zīlīte” (Mihoelsa ielā 58);
- Jaunbūves bibliotēka (18.Novembra ielā 161);
- Pārdaugavas bibliotēka (Komunālā ielā 2);
- Ceriņu bibliotēka (Lauska ielā 16);
- Piekraistes bibliotēka (Aveņu ielā 40);
- Gaismas bibliotēka (Gaismas ielā 9).

Pamatojoties uz 2015. gada 15. jūnijā noslēgto sadarbības līgumu starp LCB un Ieslodzījuma vietu pārvaldes Daugavgrīvas cietumu, LCB nodrošina ārējā apkalpošanas punkta darbību Daugavgrīvas cietumā, kur 1 reizi mēnesī notiek uz mūžu notiesāto personu bibliotekā apkalpošana.

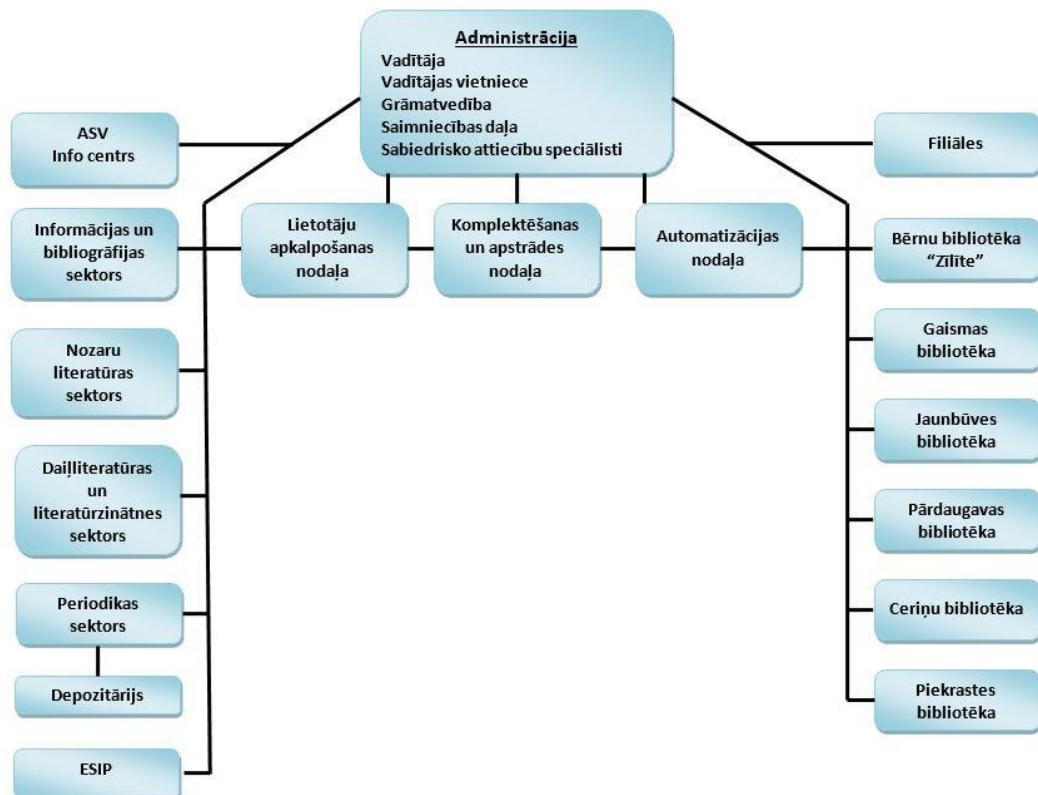
Pamatojoties uz 2009. gada 18. decembrī noslēgto sadarbības līgumu starp LCB un LR Ārlietu ministriju, bibliotēkā darbojas Eiropas Savienības informācijas punkts.

Kopš 20005. gada bibliotēkā veiksmīgi darbojas ASV Informācijas centrs. Centra darbību līdzfinansē ASV Vēstniecība Latvijā.

Pārskata gadā, ar mērķi uzlabot lietotāju apkalpošanas kvalitāti, nodrošināt ērtāku un lietotājiem saprotamāku krājuma izvietojumu, racionālāk izmantot darba resursus un optimizēt bibliotekāro darbinieku pienākumus, tika veiktas izmaiņas LCB struktūrā (skat. 1.1. attēls). Vairāku nodaļu vietā tika izveidota vienotā *Lietotāju apkalpošanas nodaļa*, kurā ietilpst 4 sektori:

- Nozaru literatūras sektors;
- Daiļliteratūras un literatūrzinātnes sektors;
- Periodikas sektors;
- Informācijas un bibliogrāfijas sektors.

Visas LCB nodaļas un filiāles darbojas saskaņā ar nolikumiem, kurus apstiprina LCB vadītāja.

1.1. attēls LCB vienotā struktūra 2016. gadā

2. Finansiālais nodrošinājums

LCB un tās 6 filiāļu pamatbudžetu veido Daugavpils pilsētas pašvaldības piešķirtais finansējums. Finansējums ir stabils, ar nelielu pozitīvu dinamiku. Tās nodrošina pamatlīdzību veikšanu, kā arī veicina atsevišķas aktivitātes, kas vērstas uz plānveidīgu bibliotēku infrastruktūras sakārtošanu un aprīkojuma nomaiņu (skat. 2.1. un 2.2. tabula).

2.1. tabula. Bibliotēkas finansiālais nodrošinājums¹

	2014	2015	2016
Ieņēmumi kopā (EUR)	617 450	654 880	640 198
Pašvaldības finansējums	539 063	595 442	592 864
Citi ieņēmumi:	78387	59438	47334
t.sk. maksas pakalpojumi	24524	24410	18831
t.sk. ziedojumi, dāvinājumi			
t.sk. VKKF finansējums	2885	750	750
t.sk. citi piešķīrumi	26924	9677	4147

¹ tabulā ir atspoguļots LCB un tās filiāļu kopējais finansējums

2.2. tabula. Bibliotēkas izdevumi²

	2014	2015	2016
Izdevumi kopa (EUR)	619158	658883	648056
t.sk. darbinieku atalgojums (brutto)	341594	350812	347970
t.sk. krājuma komplektēšana	64981	66787	68604

² tabulā ir apkopoti LCB un tās filiāļu kopējie izdevumi

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi

Viena no LCB saimnieciskās darbības prioritātēm ir plānveidīga Daugavpils publisko bibliotēku infrastruktūras sakārtošana, kas paredz ne tikai remontdarbus, bet arī aprīkojuma maiņu.

Pārskata gadā tika turpināts darbs pie LCB telpu Rīgas ielā 22a, Daugavpilī renovācijas. 2016. gadā pašvaldība piešķīra līdzekļus bibliotēkas 1.stāva telpu renovācijai un mobilo plauktu sistēmas ierīkošanai (*Daugavpils pilsētas attīstības programmas “Mana pils – Daugavpils” Investīciju plāna 2014.-2020. gadam, sadaļa “Publisko bibliotēku infrastruktūras uzlabošana un materiāltehniskās bāzes pilnveidošana”, 151., 153. pozīcijas*).

Realizējot šo aktivitāti:

- Autoruzraudzības ietvaros tika aktualizēts 2012. gadā izstrādātais tehniskais projekts. (izpildītājs SIA “Arhitekta L.Šmita darbnīca”)
- Daugavpils pilsētas dome veica atklātu konkursu “Būvdarbu veikšana Daugavpils pilsētas pašvaldības iestāžu vajadzībām”, identifikācijas Nr.DPD2016/99. Konkursa rezultātā tika noslēgts līgums ar SIA “LD Būve” par remontdarbu veikšanu. Līguma kopējā cena bez PVN sastādīja EUR 11773.65. Būvdarbi tika akceptēti Pilsētplānošanas un būvniecības departamentā, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā, savukārt nododot objektu ekspluatācijā, tika saņemts atzinums no Veselības inspekcijas un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta.
- Daugavpils pilsētas dome veica atklātu konkursu “Mēbeļu piegāde Daugavpils pilsētas pašvaldības iestāžu vajadzībām”, identifikācijas Nr.DPD2016/121. Konkursa rezultātā tika noslēgts līgums ar SIA “R.A.S.A. un Ko” par mobilās plauktu sistēmas piegādi un ierīkošanu (skat. 1. pielikums). Līguma kopējā cena bez PVN sastādīja EUR 12 990.00.

2017. gada budžetā ir ieplānoti līdzekļi, lai izstrādātu tehnisko projektu LCB 3.stāva telpu renovācijai. Pēc bibliotēkas iecerēm šajā stāvā plānots izveidot daudzfunkcionālu telpu apmācībām un pasākumiem, iekārtot mūsdienu prasībām atbilstošas darba vietas vairākiem bibliotēkas speciālistiem.

Pārskata gadā tika veikti LCB filiāles Pārdaugavas bibliotēkas telpu, Komunālā ielā 2, Daugavpilī remontdarbi. Kopš 2010. gada Pārdaugavas bibliotēka darbojas Daugavpils J.Raiņa 6. vidusskolas ēkā. Līdz 2016. gadam bibliotēkas telpās nebija iekārtota tualete, līdz ar to bibliotēkas darbiniekiem un apmeklētājiem nācās izmantot skolas tualeti. 2016. gadā tika izstrādāta tehniskā dokumentācija, bibliotēkā notika remontdarbi, kuru rezultātā bibliotēkai tika iekārtota tualete un izremontēta bibliotēkas grāmatu krātuve un personāla telpa. Remontdarbu kopējā cena bez PVN sastādīja EUR 3244 93.

Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām

Pārskata gadā netika veikta Daugavpils publisko bibliotēku telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām.

Jaunu ēku būvniecība

Jaunu ēku būvniecība Daugavpils publisko bibliotēku vajadzībām pārskata gadā netika veikta un nav plānota arī nākamajā plānošanas periodā.

Iekārtas, aprīkojums

Ziņas par bibliotēkas iekārtām un aprīkojumu ir apkopotas 2.3. tabulā.

2.3. tabula. Bibliotēkas iekārtu un aprīkojuma izvērtējums

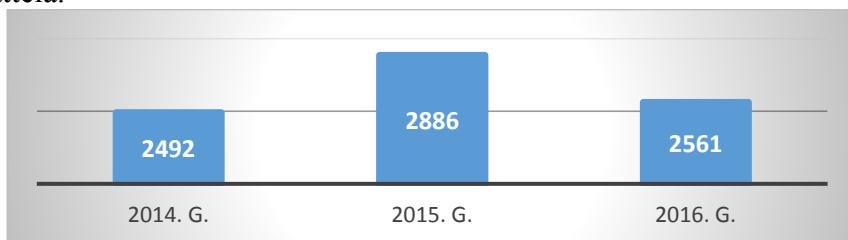
	Darbiniekiem	Lietotājiem	Vērtējums	Piezīmes
Datori	40	8	Datoru stāvoklis ir labs. Visi datori strādā ļoti labi, ātri un bez klūmēm.	Atjaunots 2014.g.
	1	1	Datoru stāvoklis ir labs. Datori strādā ļoti labi.	Saņemts 2013.g.
		2	Datoru stāvoklis ir apmierinošs	Saņemts BMGF/2008 projekta ietvaros
	4	48	Lietotāju datoru stāvoklis ir apmierinošs	Saņemts Lat-Lit projekta ietvaros 2012.g.
	2	5	Datoru stāvoklis ir neapmierinošs. Datori strādā ļoti lēni, jo trūkst operatīvās atmiņas. Datoru cietie diskī ir kritiskā stāvoklī, jo uz tiem periodiski pieaug bad bloku skaits.	Saņemts VVBIS/2005 projekta ietvaros
Portatīvie datori		3	Portatīvo datoru stāvoklis ir labs. Visi portatīvie datori strādā ļoti labi.	Saņemts 2015.g.
	1		Portatīvā datora stāvoklis ir labs.	Saņemts 2014.g.
	1		Portatīvā datora stāvoklis ir labs, tas strādā ļoti labi un ātri.	Saņemts Lat-Lit projekta ietvaros 2012.g.
	1		Portatīvā datora stāvoklis ir apmierinošs.	Saņemts "Bibliotēka dodas pie lietotāja" projekta ietvaros 2011.g.
Plānie klienti	nav	nav		
Multi-funkcionālās iekārtas	7		Melnbalto multifunkcionālo iekārtu (Kyocera KM-2560) stāvoklis ir labs	Saņemts BMGF/2008 projekta ietvaros
	8		Krāsu multifunkcionālo iekārtu (Samsung CLX- 2160n) stāvoklis ir neapmierinošs. Visām iekārtām pilnīgi nolietoti papīra padeves un drukāšanas mehānismi. Gandrīz visi no tiem nestrādā	Saņemts BMGF/2008 projekta ietvaros
	1	1	Melnbalto multifunkcionālo iekārtu (Kyocera FS-6525MFP) stāvoklis ir ļoti labs.	Saņemts 2016.g.
Printeri	15	9	Drukāšanas iekārtu stāvoklis ir labs	Visas iekārtas strādā labi un korekti
Kopēšanas iekārtas	3		Kopēšanas iekārtu stāvoklis ir apmierinošs	Kopēšanas iekārtām ir nolietoti papīra padeves un drukāšanas mehānismi
Skeneri	2		Skenēšanas iekārtu stāvoklis ir apmierinošs	Visas iekārtas strādā labi

Citas iekārtas				
Projektori	1		Projektora Epson stāvoklis ir labs	Saņemts Lat-Lit projekta ietvaros 2012.g.
	1		Projektora Nec stāvoklis ir apmierinošs	Saņemts 2008.g.
	1		Projektora Benq stāvoklis ir apmierinošs	Saņemts 2007.g.
Bezvadu mikrofonu sistēma	1		Bezvadu mikrofonu sistēmas stāvoklis ir labs	Saņemts Lat-Lit projekta ietvaros 2012.g.
Planšet-datori		10	Planšetdatoru stāvoklis ir labs	Saņemts Lat-Lit projekta ietvaros 2012.g.
Xbox konsole		1	Xbox konsoles stāvoklis ir labs	Saņemts Lat-Lit projekta ietvaros 2013.g.
Televizori		1	Televizora Samsung stāvoklis ir labs	Saņemts 2014.g.
		2	Televizoru Samsung stāvoklis ir ļoti labs	Saņemts 2016.g.
		4	Televizoru Samsung stāvoklis ir apmierinošs	Saņemts 2009.g.
Foto-aparāti	2		Fotoaparātu stāvoklis ir labs	Saņemts Lat-Lit projekta ietvaros 2012.g.
Video-kameras	2		Videokameru stāvoklis ir labs	Saņemts Lat-Lit projekta ietvaros 2012g.

Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums darbā ar bērniem

Darbā ar bērniem un jauniešiem tiek izmantots viss bibliotēkas rīcībā esošais aprīkojums. Īpaši bieži bērniem domātajos pasākumos tiek izmantots portatīvais dators komplektā ar ekrānu, projektoru un bezvadu mikrofona sistēmu, 10 planšetdatori. Šīs iekārtas tiek izmantotas pēc pieprasījuma bērniem un jauniešiem paredzētos lasītveicināšanas un informācijpratības pasākumos gan LCB, gan filiālēs. Pieprasījuma uzraudzībai ir izstrādāta reģistrācijas forma Daugavpils bibliotēku informācijas sistēmā DBIS.

Bērnu bibliotēkā „Zīlīte” bērniem ir pieejami 7 datori un **spēļu konsole Xbox 360**, kas iegādāta 2013. gadā „Lat-Lit” pārrobežu sadarbības projekta ietvaros. Dati par konsoles lietošanas dinamiku pārskata gadā salīdzinājumā ar diviem iepriekšējiem gadiem ir apkopoti 3.1. attēlā.

3.1. attēls. Xbox konsoles izmantošanas dinamika

Kā redzams attēlā, 2016. gadā laikā Xbox konsoli izmantoja 2561 reizes, kas ir ievērojami mazāk nekā 2015. gadā, taču joprojām vairāk nekā 2014. gadā.

Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā

Kopumā LCB un filiālu tehniskā aprīkojumā stāvoklis 2016. gadā bija apmierinošs. Nepieciešams atjaunot kopēšanas iekārtas un lietotāju datorus, kas saņemti 2008. gadā BMGF projekta ietvaros, kā arī vajadzētu palielināt LCB un tās filiālu datu pārraides ātrumu, jo tas ir nepietiekams.

4. Personāls

Personāla raksturojums

Pārskata gadā LCB šatu sarakstā tika veiktas nelielas izmaiņas. Uzsākot 2017. gadu, LCB bija **63.15** štata vienības (skat. 4.1. tabula).

4.1. tabula. LCB un tās filiālu darbinieku skaits

	Štata vienību skaits 2014. gadā	Štata vienību skaits 2015. gadā	Štata vienību skaits 2016. gadā
LCB	39.5	39.5	37.5
Bērnu bibliotēka	6	6	6
Jaunbūves bibliotēka	5	5	5
Pārdaugavas bibliotēka	2.9	2.9	2.9
Ceriņu bibliotēka	4	4	4
Piekraistes bibliotēka	4	4	5
Gaismas bibliotēka	2.75	2.75	2.75
Štatu vienību skaits kopā:	64.15	64.15	63.15

Pārskata periodā LCB un filiālēs strādāja **45** bibliotekārie darbinieki, no tiem 45 uz pilnu slodzi, 5 darbinieki ar augstāko bibliotekāro izglītību, 2 darbinieki ar 1. līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību, 10 darbinieki ar vidējo profesionālo izglītību bibliotēku nozarē, 28 darbinieki ar augstāko izglītību citā jomā. Pārskata gadā viens darbinieks sekmīgi pabeidza Latvijas Nacionālās bibliotēkas Kompetenču un attīstības centra tālākizglītības programmu “Informācijas un bibliotēku zinību pamati” 240. stundu apjomā. Viens darbinieks studē DU Izglītības un vadības magistra studiju programmā.

Pamatojoties uz Ministru kabineta 2015. gada 24. novembra noteikumiem Nr.656 “Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu”, ar 2016. gada 1. janvāri līdz EUR 370 tika paaugstināta minimālā mēnešalga. Plānojot budžetu 2016. gadam, tika ņemti vērā Daugavpils pilsētas domes norādījumi par algu pieaugumu arī pārējiem darbiniekiem.

Finansējums personāla attīstībai

Pārskata periodā personāla tālākizglītības pasākumiem tika iztērēti **1060** EUR. 2016. gadā bibliotekāriem darbiniekiem tika organizēts viens pieredzes apmaiņas brauciens, 4 mācību semināri un 15 praktikumi. Jāatzīmē, ka finansējums personāla profesionālajai pilnveidei ir samērā neliels un tas ir būtiski jāpalielina, jo profesionālā kvalifikācija būtu jāpaaugstina 28 bibliotekāriem darbiniekiem ar augstāko izglītību citās jomās. Sīkāk par tālākizglītības pasākumiem pārskata sadaļā [“Metodiskais un konsultatīvais darbs”](#).

Problēmas un to risinājumi personāla jomā

Jāatzīmē, ka vairākus gadus ļoti būtisku risku LCB darba kapacitātei rada profesionālu kadru trūkums. Situācija, kad Daugavpils bibliotēkās ļoti grūti piesaistīt jaunus speciālistus ar augstāko bibliotekāro izglītību, jau šobrīd negatīvi ietekmē LCB kā reģiona galvenās

bibliotēkas darbu profesionālajā jomā. Ilggadīgie darbinieki aiziet pelnītā atpūtā, taču jaunus profesionālus speciālistus Daugavpilī atrast nav iespējams, jo LCB nevar nodrošināt darbiniekiem konkurētspējīgu atalgojumu pat salīdzinājumā ar Daugavpils novada un DU bibliotēkas speciālistu atlīdzību. Bibliotēkai ir ļoti problemātiski piesaistīt un noturēt darbiniekus ar atbilstošu, darbam nepieciešamu kvalifikāciju un pieredzi. Ir zināmi daudzi jaunie speciālisti, kas iegūst bibliotekāro izglītību, taču Daugavpilī viņi vairs neatgriežas, jo atrod labāk atalgotu darbu.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

LCB un filiāļu pakalpojumi ir daudzveidīgi un orientēti uz klientu pieprasījumu. Pārskata gadā bibliotēka lietotājiem turpināja nodrošināt pieprasītus bezmaksas pamata pakalpojumus:

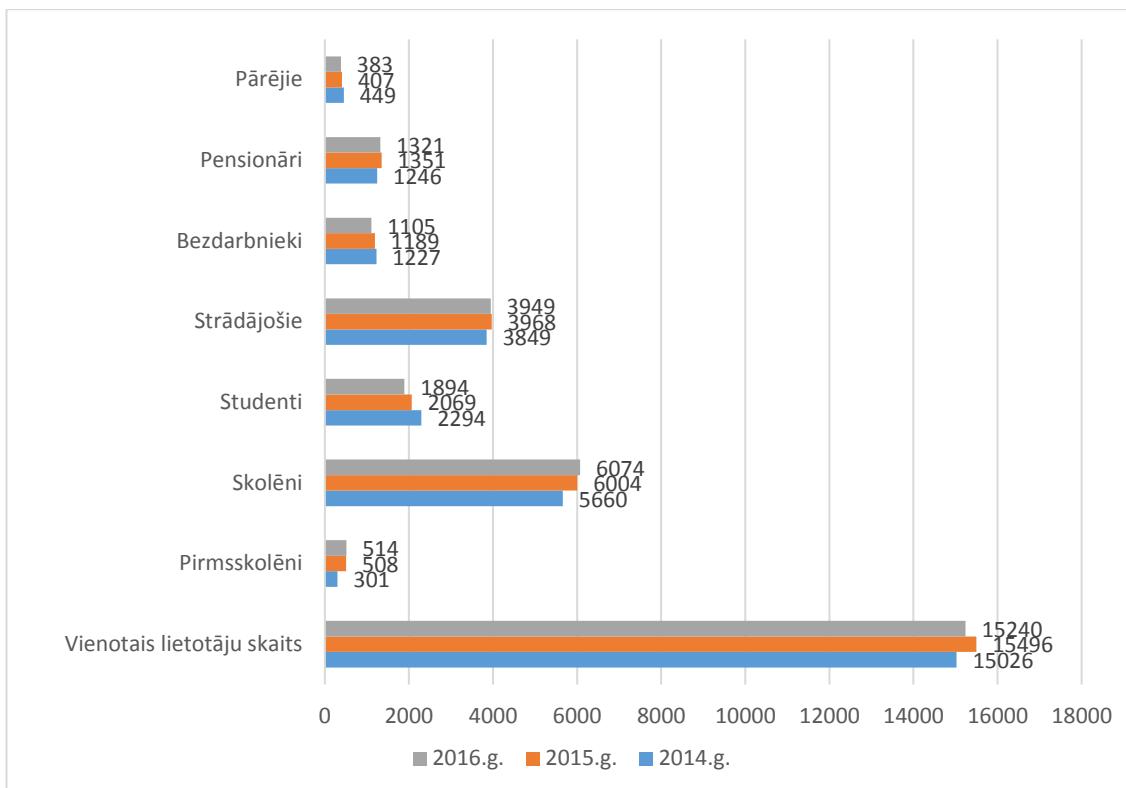
- lietotāju reģistrācija, vienotā lietotāja karte;
- bibliotēkas informācijas resursu pieejamība, to saņemšana, nodošana, pagarināšana;
- bibliotēkas informācijas resursu elektroniska rezervēšana un lietošanas termiņa pagarināšana;
- bibliotēkas abonētās un veidotās datubāzes;
- internets bibliotēkas stacionārajos datoros, bezvadu internets;
- uzziņas un konsultācijas iespieddarbu meklēšanā;
- individuālā un grupu apmācība (datorkursi, angļu valodas kursi, bibliotēkas lietošanas prasmju apguve);
- ekskursijas bibliotēkā;
- tematiskie, literārie un lasītveicināšanas pasākumi;
- literatūras, mākslas un fotogrāfiju izstādes;
- starpbibliotēku abonements.

Pārskata gadā LCB turpināja sniegt arī atsevišķus speciālos bezmaksas pakalpojumus, kas bija orientēti uz noteiktu lietotāju grupu:

- dažādu bibliotēkas krājuma iespieddarbu piegāde dzīvesvietā;
- praktisku nodarbību vadīšana ārpus bibliotēkas telpām personām ar garīgās attīstības traucējumiem
- Daugavgrīvas cietuma uz mūžu ieslodzīto personu apkalpošana cietuma grāmatu izsniegšanas punktā.

LCB un filiāļu lietotāju sastāvs

Pārskata periodā LCB un filiāles turpināja apkalpot dažādu kategoriju lietotājus: strādājošos, bezdarbniekus, pensionārus, skolēnus, studentus u.c. (skat. 5.1. attēls).

5.1. attēls. LCB un filiāļu lietotāju sastāva dinamika

Lietotāju sastāva analīze liecina, ka LCB un filiāļu pakalpojumus pārsvarā izmanto sabiedrības aktīvākā daļa, kas mācās, strādā vai pilnveido savas zināšanas. Viņi aktīvi lasa grāmatas, lietderīgi izmanto internetu, attālināti pasūta un rezervē literatūru. Salīdzinot ar 2015. gadu, skolēnu un pirmsskolēnu kategorijās ir novērojama pozitīva dinamika. Pensionāru un strādājošo skaits ir samazinājies minimāli. Jūtamākais kritums ir novērots studentu kategorijā, taču tas varētu būt saistīts ar demogrāfisko situāciju valstī un kopējo studentu skaita samazinājumu.

Galveno rādītāju analīze

2016. gadā LCB un filiālēs vienotais lietotāju skaits ir **15 240** (skat. 5.1. tabula). Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, lietotāju skaits ir samazinājies par 1.7%. Daudzi lietotāji apmeklē gan LCB, gan filiāles, tāpēc kopējais lietotāju skaits visās bibliotēkās ir ievērojami lielāks – **17 985 lietotāji**. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, arī šis rādītājs ir samazinājies par 1.3%. Taču, salīdzinot ar 2015. gadu, pārskata gadā par 0.7% ir pieaudzis bērnu līdz 18 gadiem skaits.

5.1. tabula. LCB un filiāļu pamatrādītāji

	2014	2015	2016	% salīdz. ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	17 526	18 213	17 985	-1.3%
t. sk. bērni	6 583	6 810	6 858	+1%
Fiziskais apmeklējums	221 711	217 168	208 996	-3.7%
t. sk. bērni	85 167	90 577	85 342	-5.8%
Virtuālais apmeklējums	80 388	99 543	81 944	-19.4%
Sociālo tīklu apmeklējums (skatījumi)	-	79 433	474 942	+497.3%
Izsniegums kopā	475 424	482 574	447 252	-7.3%
t. sk. grāmatas	378 839	389 465	358 913	-7.8%

	2014	2015	2016	% salīdz. ar iepr. gadu
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	91 107	89 349	84 535	-5.4%
<i>t. sk. bērniem</i>	135 664	128 021	125 105	-2.3%
Vienotais bez atkārtojuma BIS ALISE dati	15 026	15 496	15 240	-1.7%
Lietotāji % no iedz. skaita pašvaldībā	15.3%	16.0%	15.96%	-0.05%
Iedzīvotāju skaits	98 089	96 792	95 467	-1.4%

Līdz ar lietotāju skaita samazināšanos samazinās arī bibliotēku fiziskais apmeklējums. Pārskata gadā LCB un filiāles tika apmeklētas **208 996** reizes. Salīdzinot ar 2015. gadu, šis rādītājs ir sarucis par 3.7%. Tas varētu būt saistīts ar sabiedrības informācijpartības līmeni, kas ir orientēts uz patstāvīgas informācijas meklēšanu interneta resursos, kā arī pašas informācijas plašāku pieejamību tīmeklī.

Pārskata gadā krietni samazinājās bibliotēku virtuālais apmeklējums, kas ietver arī Bibliotēku portāla apmeklējumu. Viens no iemesliem var būt tas, ka pārskata gadā portālam *biblioteka.lv* mainījās apmeklējumu uzskaites sistēma – salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tagad tiek uzskaitīti tikai unikālie apmeklējumi.

Kā redzams tabulā, 2016. gadā ir vērojams nozīmīgs pieaugums sociālo tīklu apmeklējumos. LCB ir izveidots profils trīs Latvijā populārākajos sociālajos tīklos (Facebook, Draugiem.lv, Twitter). Savus Facebook profilus ir izveidojušas arī trīs no sešām LCB filiālēm. Iepriekšējos pārskata gados bibliotēkas kontā mikroblogu vietnē Twitter nebija iespējas apkopot apmeklējumu statistiku analītikas sadaļas nepieejamības dēļ, tādēļ 2016. gadā ir tik straujš sociālo tīklu apmeklējumu kāpums – jo klāt nākušas ziņas par Twitter konta apmeklējumu. Pārskata gadā novērotais sociālo tīklu apmeklējuma pieaugums ir pozitīva tendence, kas būtu jāizmanto nākotnē, mērķtiecīgi strādājot sociālo tīklu vidē pie citu pamatrādītāju celšanas – bibliotēkas pakalpojumu popularizēšanas un krājuma dokumentu izsnieguma sekmēšanas.

2016. gadā Daugavpils bibliotēkās par 7.3% samazinājās izsniegums gan grāmatām, gan periodiskajiem izdevumiem. Šis rādītājs varētu būt saistīts arī ar pamazām sarūkošo bibliotēkas apmeklējumu un lietotāju skaitu. Jāatzīmē, ka bibliotēkas lietotāju skaita kritums ir saistīts ar pilsētas iedzīvotāju skaita samazināšanos. Un patiesībā lietotāju procents no iedzīvotāju skaita pašvaldībā LCB un filiālēs divu gadu laikā ir palicis gandrīz nemainīgs (apmēram 16%). Tātad lietotāju skaits faktiski samazinās uz aizbraucēju rēķina.

Pakalpojumu attīstība, jauninājumi

LCB 2016. gadā bija viena no sešām Latvijas bibliotēkām, kura iesaistījās pilotprojektā “e-GRĀMATU bibliotēka”. Projekts pavēra iespēju publisko bibliotēku lietotājiem bez maksas lasīt e-grāmatas tiešsaistē mobilajā ierīcē vai datorā. Pilotprojekta laikā (5 mēneši) vietnē <https://e.alise.lv> lietotājiem bija pieejamas 27 e-grāmatas – izdevēju “Zvaigzne ABC”, “Jumava” un Jāņa Rozes apgāda izdotie Latvijas autoru darbi. Ikvienam LCB lietotājam, kurš vēlējās izmantot iespēju lasīt šo grāmatu pilntekstus, vajadzēja reģistrēties pakalpojumam vietnē e.alise.lv ar saviem LCB e-kataloga autorizācijas datiem (lietotājvārdu un paroli). Kopskaitā šajā projektā reģistrējās 17 LCB lietotāji un piecu mēnešu laikā tika veikti 25 grāmatu izsniegumi. LCB lietotāji pozitīvi novērtēja e-Grāmatu bibliotēkas katalogu, atzīmējot pievilcīgo dizainu, logisko un viegli saprotamo struktūru, lietotājam draudzīgo kopiespaidu.

Pārskata gadā LCB tika ieviests jauns pakalpojums māmiņām ar maziem bērniem – ierīkots īpašs bērnu stūrītis, kur lietotāji, kas atnākuši uz bibliotēku ar maziem bērniem, var uz laiciņu nodarbināt savus mazuļus ar grāmatiņām, krāsainiem zīmuļiem, bilžu mīklām un rotaļlietām, kamēr paši izraugās sev literatūru vai saņem citus bibliotēkā pieejamos pakalpojumus (skat. 2. pielikums).

Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām

LCB lietotājam ir pieejams lifts, lai būtu iespējams vieglāk un ērtāk nokļūt vajadzīgajā nodaļā. LCB telpas ir attiecīgi pielāgotas personu ar īpašām vajadzībām apkalpošanai. 2016. gadā bibliotēku apmeklēja personas ar kustību traucējumiem. Atsauksmes no šīm personām bija pozitīvas, jo tika nodrošināta pieeja ar invalīdu ratiņiem pie bibliotēkas stacionārajiem datoriem.

Pārskata periodā LCB turpināja apkalpot **uz mūžu notiesātās personas** Daugavgrīvas cietumā. Vienu reizi mēnesī LCB abonementa krājuma iespieddarbi tika nogādāti Daugavgrīvas cietuma izsniegšanas punktā. Pārskata gadā bibliotekāri apstrādāja 9 pieprasījumu sarakstus no iepriekšminētās iestādes lietotājiem, rezultātā 2016. gadā tika izsniegtas 287 grāmatas, tai skaitā gan daiļliteratūra, gan nozaru literatūra, īpaši sabiedriskās zinātnes, medicīna, veselīga uztura mācība, darbmācība, sports, ģeogrāfija un vēsturisku personu biogrāfijas.

Pārskata periodā LCB un filiāles turpināja **apkalpot personas viņu dzīvesvietā**. Vienu reizi mēnesī bibliotekāri apkalpoja lietotājus (seniorus) mājās, aizvedot un izsniedzot viņiem grāmatas un žurnālus no bibliotēkas krājuma.

2016. gadā turpinājās sadarbība ar Daugavpils **Sociālās aprūpes un rehabilitācijas dienas centru**. LCB automatizācijas nodaļas darbinieki dienas centra senioriem ar garīgās attīstības traucējumiem vairākas reizes organizēja praktisku nodarbību “Planšetdators – tas ir vienkārši!”. Nodarbība ilga 60 minūtes, katras nodarbības laikā 13 dienas centra seniori ieguva priekšstatu par planšetdatoru un tā lietošanas iespējām, par elektronisko grāmatu lasīšanu ierīcē, informācijas meklēšanu virtuālajā interneta vidē, sociālo tīklu lietošanas iespējām planšetdatorā, videozvana funkcijas un audiovizuālā materiāla izmantošanu ierīcē. Nodarbības saturs tika pasniegts lietotājiem saprotamā, viegli uztveramā valodā.

Sociālās aprūpes un rehabilitācijas dienas centra klienti ar garīga rakstura traucējumiem regulāri apmeklēja LCB rīkotās mākslas un literatūras izstādes. 2016. gadā centra grupas bibliotēkā viesojās sešas reizes.

LCB piedāvāto iespēju bez maksas izmantot bibliotēkā pieejamos datorus ar interneta pieslēgumu aktīvi izmanto personas ar garīga rakstura traucējumiem. Šos lietotājus mazāk interesē daiļliteratūra, nozaru literatūra vai periodika. Lielāko bibliotēkas apmeklējuma laiku viņi pavada pie datoriem.

Lai arī **LCB filiāles** nav pielāgotas personām ratiņkrēslos, tās mēģina strādāt arī pie lietotāju ar īpašām vajadzībām apkalpošanas. Piemēram, daudzus gadus **LCB filiāle Ceriņu bibliotēka** sadarbojas ar Dienas aprūpes centru personām ar garīga rakstura traucējumiem, kura klientu daļai ir kustības traucējumi. Cilvēki ļoti grib apmeklēt bibliotēku, bet tā nav pieejama lietotājiem ratiņkrēslos. Bibliotēkai ir plašas telpas, taču ieklūt tajā bez citu personu palīdzības nav iespējams. Bibliotekāri var apkalpot šos cilvēkus tikai aprūpes centrā, taču centra darbinieki uzsver, ka klienti grib apmeklēt publiskās vietas (bibliotēku, muzeju, teātri) un pilnīgi iekļauties sabiedriskajā dzīvē.

Arī **Jaunbūves bibliotēka** strādā ar lietotājiem, kam ir īpašas vajadzības; pamatā ar bērniem. Jau vairākus gadus bibliotēka cieši sadarbojas ar Daugavpils 1. speciālo pamatskolu. Daugavpils 1. speciālajā pamatskolā pārsvarā mācās skolēni, kuri pārvietojas ratiņkrēslā. Tāpēc 2016. gadā šīs skolas audzēkņi reti apmeklēja bibliotēku. Jaunbūves mikrorajonā darbojas arī speciālā (logopēdiskā) pirmsskolas izglītības iestāde. Atbilstoši skolēnu spējām bibliotēka rīkoja dažādus pasākumus, kas pārskata gada laikā bija kupli apmeklēti.

Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lietotāju mērķgrupām

Pārskata gadā LCB un filiālēs tika rīkoti kopskaitā **639** pasākumi un sagatavotas **529** literatūras izstādes dažādām lietotāju grupām.

Šo pasākumu ietvaros notika darbs ar šādām mērķgrupām: studenti, jaunieši, vietējo autoru daiļrades cienītāji, seniori.

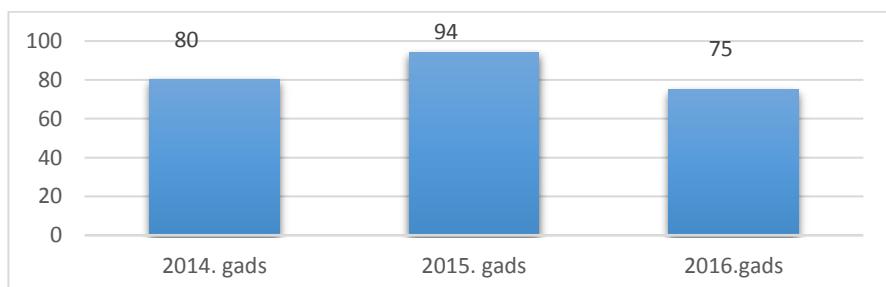
Daugavpilī darbojas vairākas augstākās izglītības iestādes un to filiāles, tāpēc ievērojama daļa no bibliotēkas lietotājiem ir dažāda vecuma un specialitāšu **studenti**. Studenti pārskata gadā apmeklēja bibliotēku un izmantoja konsultanta pakalpojumus tematisko pieprasījumu ietvaros. Aktīvi tika izmantota nozaru literatūra darbam uz vietas un izsniegšanai uz mājām. Augstākās izglītības mācību iestāžu pasniedzēji vairākas reizes veda uz bibliotēku savu studentu grupas, kurām tika novadītas ekskursijas, iepazīstinot ar bibliotēku un tās krājumu, e-resursiem un citām iespējām.

Jauniešu (18-26) mērķgrupai pārskata gadā tika rīkoti vairāki pasākumi. Februārī un aprīlī šai mērķgrupai tika organizēti divi pasākumi “Dzejas slams”, kuros piedalījās kopskaitā 22 jaunie dzejnieki. Konkursa dalībnieki dzejoļus lasīja trijos posmos, pēc katra tika izvēlēti labākie autori. Pasākums bija kupli apmeklēts – jauniešus aktīvi atbalstīja viņu draugi (abus pasākumus apmeklēja kopskaitā vairāk nekā 100 līdzjutēju).

Pārskata gadā notika četras tikšanās ar Latvijā populāriem autoriem VKKF atbalstītā projekta “Dialogs. Rakstnieki Daugavpilī” ietvaros. Šos pasākumus kupli apmeklēja studenti un jaunieši. Sīkāk par projektu sadaļā “[Projekti](#)”.

Atsevišķa mērķgrupa, ar kuru izvērtās ļoti intensīvs darbs, ir **vietējo autoru dailrades cienītāji**. Pārskata gadā tika sarīkoti kopskaitā astoņi pasākumi – vietējo autoru grāmatu prezentācijas, tikšanās, lasījumi, muzikālas pēcpusdienas. Šie pasākumi vienmēr ir kupli apmeklēti, jo vietējiem autoriem ir izveidojies siksniņš lietotāju loks.

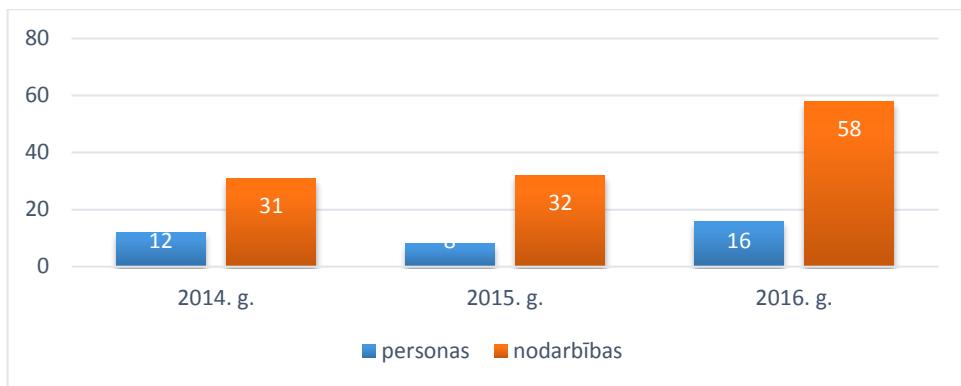
Pārskata periodā LCB turpinājās aktīvs darbs ar **senioru** mērķgrupu. 2016. gadā LCB piedāvāja senioriem angļu valodas un datorlietošanas prasmju apguves kursus. Šie kursi tiek piedāvāti jau sešus gadus, un pieprasījums pēc tiem joprojām ir ievērojams, veidojas rinda. Kursu laikā seniori apgūst Windows operētājsistēmas pamatus (darbs ar mapēm un datnēm, teksta noformēšanu Microsoft Office Word 2010 programmā u.c.), iepazīstas ar interneta pārlūkprogrammām un meklēšanas sistēmu pamatiem, iemācās lietot youtube portālu, sazināties programmā Skype, lietot elektronisko pastu un internetbanku. 2016. gadā kursus pabeidza 75 seniori. Dati par senioru datorapmācības dinamiku pēdējo 3 gadu laikā apkopoti 5.2. attēlā.

5.2. attēls. Senioru datorapmācības dinamika (2014.-2016. g.)

Tādējādi pārskata gadā datorzinību pamatus apguva par 19 senioriem mazāk nekā 2015. gadā. Tas izskaidrojams ar datoru skaita samazināšanos apmācību telpā no 8 uz 5 datoriem, tādēļ vienā grupā nav iespējams apmācīt tikpat daudznieku, cik iepriekšējos gados. Turklāt pārskata gadā notika izmaiņas arī LCB šatu sarakstā – Automatizācijas nodaļas darbinieku skaits samazinājās no trīs līdz divi. Tādēļ īstenot apmācību paralēli vairākās grupās, kā tas bija 2015. gadā, vairāk nav iespējams. Neskatoties uz to, šis pakalpojums turpina būt pieprasīts Daugavpils senioru vidū.

2016. gadā senioru mērķgrupai tika piedāvāti arī angļu valodas kursi, kurus vadīja LCB ASV Informācijas centra vadītāja. Dati pat kursu apmeklējuma dinamiku ir atrodami 5.3. attēlā.

5.3. attēls. Senioru angļu valodas apmācības dinamika (2014.-2016. g.)

Kā redzams, pārskata gadā ir dubultojies angļu valodas kursus beigušo senioru skaits. Arī novadīto nodarbiņu skaits ir ievērojami audzis. Tas liecina par nezūdošu un pat pieaugošu interesi par šo pakalpojumu Daugavpils senioru vidū. Sarunās ar kursu dalībniekiem ir noskaidrots, ka daudzus no viņiem apmeklēt kursus motivē ģimene – ārzemēs dzīvojoši bērni un mazbērni, ar kuriem ir jāmācās sarunāties angliski.

Pārskata gadā LCB filiālēs turpināja darboties dažādi klubi senioriem. Piemēram, Ceriņu bibliotēkā turpināja darbu **literārs klubīņš**, kura ietvaros notika tradicionāli ceļojumu stāstu vakari, tematiski vakari un grāmatu lasījumi. Literārs klubīņš vienmēr ir kupli apmeklēts, jo gados vecākiem bibliotēkas apmeklētājiem ir nepieciešama savstarpējā komunikācija, viņi ar prieku dalās iespaidos par redzēto, dzirdēto un izlaisto. **Jaunbūves bibliotēkā** darbojās klubs “Atklāsme”, kurā divreiz nedēļā tikās dzejas mīlotāji un rakstītāji.

Jāsaka, ka bibliotēkas samērā bieži apmeklē arī **bezdarbinieki**. LCB un filiālēs bibliotekāri sniedz konsultācijas šiem lietotājiem par darba meklēšanas iespējām internetā, sniedz palīdzību e-pasta izveidošanā un CV sastādīšanā u.c.

Nozīmīgs pakalpojums LCB piedāvāto pakalpojumu klāstā ir mākslinieku, fotogrāfu, kā arī skolotāju un skolēnu radošo darbu izstādes, kuras ir paredzētas plašai auditorijai. Pārskata gadā LCB tika sarīkotas **26** izstādes. To ekspozīcijas tika izvietotas lasītavā, abonementā un periodikas lasītavā un nomainītas vidēji reizi mēnesī. Šis pakalpojums ir ļoti pieprasīts, par ko liecina kupli apmeklētie izstāžu atklāšanas pasākumi un interesantu skaits, kas dodas uz bibliotēku speciāli, lai apskatītu piedāvātās izstādes.

Uzziņu, informācijas un izglītojošais darbs

Uzziņu un informācijas darba galvenie virzieni 2016. gadā bija nemainīgi:

- lietotāju informacionālā apkalpošana;
- konsultāciju sniegšana lietotājiem informācijas meklēšanā;
- metodiska palīdzība Daugavpils publisko un mācību iestāžu bibliotekāriem elektronisko resursu izmantošanā un informācijas meklēšanā.

2016. gadā Latgales Centrālās bibliotēkas struktūrvienībās un filiālēs kopumā tika sniegtas **50 625** uzziņas, kas ir par 2 470 mazāk nekā iepriekšējā gadā (skat. 5.2. tabulā). Statistisko rādītāju lejupslīdi būtiski ietekmēja skolēnu un studentu skaita samazināšanās Daugavpils vispārizglītojošajās mācību iestādēs.

5.2. tabula. LCB un filiālēs sniegtu uzziņu skaits

Bibliotēka	2015	2016	+/-
LCB	30336	29497	-839
Bērnu bibliotēka “Zīlīte”	8376	7531	-845
Gaismas bibliotēka	1360	1510	+150
Jaunbūves bibliotēka	1807	2074	+267

Bibliotēka	2015	2016	+/-
Pārdaugavas bibliotēka	1841	1432	-409
Ceriņu bibliotēka	3675	3481	-194
Piekraistes bibliotēka	5700	5100	-600
Kopā	53095	50625	-2470

Uzziņas tika sniegtas gan tradicionāli, lietotājam atnākot uz bibliotēku, gan attālināti (pa telefonu, e-pastu). Bibliotēkas uzziņu darbs bija orientēts uz lietotāju individuālo apkalpošanu. Mūsdienu bibliotēkas lietotājam ir svarīgi maksimāli ātri saņemt nepieciešamo informāciju.

Strauji pieaug komplikētu un starpnozaru uzziņu īpatsvars, kas prasa no bibliotekāra augstu profesionālu kvalifikāciju, perfektu bibliotēkas krājuma pārzināšanu un izcilu informācijpratības līmeni. Bibliotekāram ļoti labā līmenī jāorientējas elektroniskajos katalogos un datubāzēs, jāpārzina mūsdienu informācijas tehnoloģijās.

Uzziņu izpildei visbiežāk tika izmantots LCB elektroniskais katalogs un LCB Analītikas datubāze, LNB Analītikas datubāze (īpaši aktuāla bija tiešsaiste uz rakstu pilntekstiem Lursoft laikrakstu bibliotēkā), kā arī LNB Digitālās bibliotēkas kolekcijas (Periodika.lv un Zudusī Latvija). Labs informācijas avots faktogrāfisko uzziņu izpildei ir Letonikas datubāze, bet likumdošanas aktu meklēšanai intensīvi tika izmantota normatīvo dokumentu datubāzē e-likumi.lv.

2016. gadā mainījies LCB sniegtu uzziņu tematiskais sadalījums. Nemainīgi dominējošās ir uzziņas par medicīnu (18%), mākslu (12,6%) un jurisprudenci (10%), vēsturi (6,4%), ekonomiku (6,3%), pedagoģiju (6,1%) un psiholoģiju (6,1%). Strauji pagājušajā gadā krities uzziņu skaits par tehnikas jomu (no 9,2% uz 3,7%) un sociālā darba jautājumiem (no 7,3% uz 1,6%). To iespējams motivēt ar 2016. gadā notikušajām izmaiņas Daugavpils augstākās izglītības iestāžu mācību programmās. Apmēram 5% no visām uzziņām sastāda novadpētniecības uzziņas, kas neatspoguļo patieso situāciju, jo vairākās LCB nodaļas un publiskajās bibliotēkās šāda veida uzziņas netiek uzskaitītas.

Pārskata periodā ikdienā tika sniegtas individuālās konsultācijas visām vecuma grupām, bet galvenie uzziņu darba klienti bija Daugavpils augstskolu un koledžu pasniedzēji un studenti, skolēni, profesionālās tālākizglītības studenti. Šī lietotāju kategorija iegūto informāciju izmantoja zinātniski pētnieciskajiem darbiem, kursa darbiem, bakalauru un maģistru darbiem, prezentācijām un referātiem. Visaktīvākie LCB klienti bija Daugavpils Universitātes un Daugavpils Medicīnas koledžas studenti, reģionālās slimnīcas medicīnas personāls. Tādējādi var secināt, ka pieaug medicīnas studentu skaits, kuriem nepieciešama aktuālākā un jaunākā informācija, pētījumi, publicētie zinātniskie raksti medicīnas jomā studiju programmas ietvaros.

Atsevišķa uzziņu darba klientu grupa bija personas, kas meklēja informāciju par vietējo vēsturi, hobijiem un juridiskajiem aktiem. Lai gan ar katru gadu pieaug iedzīvotāju informācijas meklēšanas prasmes, viņi labprāt izmanto profesionālu bibliogrāfu pakalpojumus un bibliotēkas abonētās datubāzes (*letonika.lv, e-likumi.lv, Lursoft laikrakstu bibliotēka*).

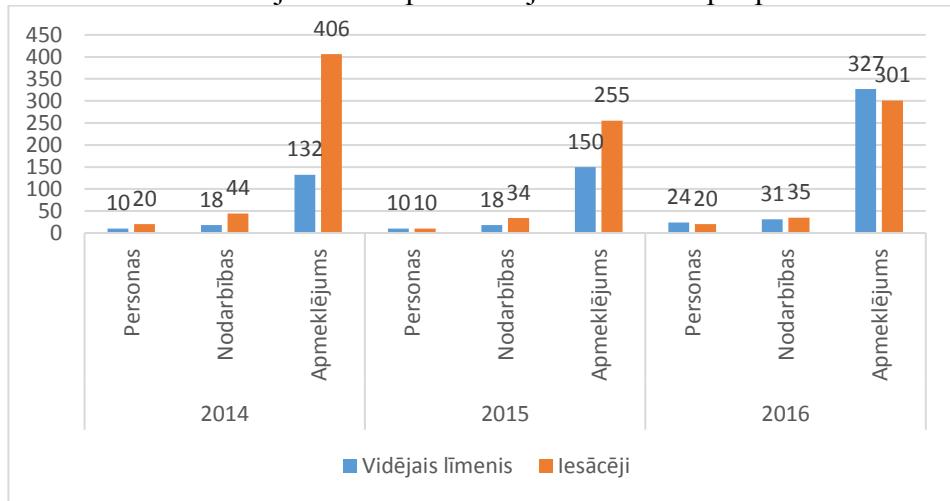
Bibliotēka ir valstī un sabiedrībā notiekošo procesu spogulis. Arī bibliotēkas uzziņas pārskata periodā atspoguloja tos procesus, kas bija aktuāli 2016. gadā. Piemēram: Patversmu darbības principi. Transnacionālās noziedzības kriminogēnais raksturojums. "Islāma valsts" struktūra un vēsture. Islāma un musulmaņu atspoguļojums Latvijas presē 2015. un 2016. gadā. Bēgli un bēgļu problēmas risinājuma vēsture Nīderlandē.

Visi LCB lietotāju apkalpošanas nodaļu bibliotekāri 2016. gadā sniedza individuālas konsultācijas lietotājiem par elektronisko katalogu un datubāzu izmantošanu. Dienā vidēji tika sniegtas 7-8 konsultācijas, arī attālināti (pa telefonu, e-pastu). Daļa lietotāju, īpaši jaunā paaudze, teicami orientējas katalogos un datubāzēs. Senioriem jāsniedz palīdzība sadzīviska rakstura informācijas meklēšanā: valsts iestāžu, firmu kontaktinformācija un darba laiki, informācija par jaunākajiem likumdošanas aktiem, valsts amatpersonu un politiku biogrāfijas,

ziņas par dažādu pasākumu norises vietu un laiku, transporta kustības saraksti, aviobilešu un reķinu izdruka, elektroniskā pasta izveide, CV un motivācijas vēstules sastādīšana.

Specifiskākās tematiskās uzziņas pārskata gadā: Latgales pareizticīgo un viectībnieku tradicionālā virtuves iekārtojuma komunikatīvā nozīme; suns glezniecībā; pašsadedzināšanās; sporta totalizatorā laimējušo statistika; īszīņu komunikācijas ietekme uz skolēnu rakstītprasmi; Līgo svīnēšanas tradīciju salīdzinājums Latvijā un Polijā; videokonferenču vēsture un tehniskais nodrošinājums; disciplīna bez uzkliedzieniem un plaukām; būvniecības nozares mediji; Lietuvas ekonomikas periodizācija pēc 1991. gada; ASV virsskaņas iznīcinātāja F22 pilotu veselības problēmas darba medicīnas kontekstā.

Nozīmīgu izglītojošo darbu pārskata gadā turpināja veikt LCB ASV informācijas centrs, piedāvājot bibliotēkas lietotājiem bezmaksas angļu valodas kursus, pēc kuru sekmīgas pabeigšanas tika izsniegti LCB apliecinājums. Pieprasītas bija arī neformālās angļu sarunvalodas klubiņa nodarbības, kas paredz brīvu apmeklējumu. Statistiskie dati par angļu valodas apmācību ASV Informācijas centra piedāvātajos kursoņos ir apkopoti 5.4. attēlā.

5.4. attēls. Angļu valodas kursu skaitliskie rādītāji

Kā redzams attēlā, pārskata gadā ir vairāk nekā dubultojies angļu valodas kursoņos apmācīto personu skaits gan iesācēju, gan vidējā līmeņa grupā. Pieprasījums pēc kursiem aug, ko varētu izskaidrot ar angļu valodas nepieciešamību gan ikdienā, gan arī darbā. Šī tendence ir vērojama arī angļu valodas klubiņa nodarbībās. Salīdzinot ar 2015. gadu, pārskata gadā tika aizvadīts identisks klubiņa nodarbību skaits, taču apmeklējums ir manāmi audzis – no 255 apmeklējumiem 2015. gadā uz 310 apmeklējumiem pārskata gadā.

Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem

LCB ir viena no Daugavpils kultūras un izglītības iestādēm, kas atrodas pilsētas domes pakļautībā. Daugavpils dome ir vistiešakais bibliotēkas sadarbības partneris. Tādējādi ikviens bibliotēkas lietotājam ir pieejami Daugavpils pilsētas pašvaldības publiskie pārskati no 1999. gada līdz 2015. gadam. LCB ir publiski pieejams jaunākais Daugavpils domes informatīvais izdevumus "Daugavpils šodien un rīt" – ar to ir iespējams iepazīties uz vietas bibliotēkas telpās, kā arī brīvi paņemt līdzi.

Sadarbojoties ar citām pašvaldības institūcijām, bibliotēkas klientiem tika nodrošināta aktuālākās informācijas pieejamība par pasākumiem, aktivitātēm un saistošākajiem notikumiem, ko organizē Daugavpils Kultūras pārvalde, Izglītības pārvalde, Sporta un jaunatnes departaments, arī tādas pašvaldības pakļautībā esošās iestādes kā Daugavpils Marka Rotko mākslas centrs, Daugavpils Māla mākslas centrs, Daugavpils Kultūras pils u.c. Bibliotēkā ir pieejamas iepriekšminēto iestāžu organizēto pasākumu afišas un bukleti.

Informācija par aktuālākajiem un nozīmīgākajiem kultūras pasākumiem sadarbības iestādēs bija pieejama arī LCB mājaslapā.

Dažādu valsts iestāžu aktuālākā informācija ir pieejama bibliotēkās lietotājiem arī brošūrās un bukletos. Piemēram, pārskata gadā lietotājiem saistošs bija “Informatīvais materiāls iedzīvotājiem par rīcību dažādu apdraudējumu gadījumā”, kas tika izdots, sadarbojoties LR Iekšlietu ministrijai, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta un Neatliekamās medicīnas palīdzības dienestam. Pieprasīti bija arī Latvijas Valsts policijas sastādītie informatīvie materiāli par mājokļa drošību, par satiksmes dalībnieku rīcību pēc ceļu satiksmes negadījuma, kā arī ieteikumi tiem, kas ikdienā pārvietojas ar velosipēdu, kā arī LR Cilvēktiesību biroja veidotais kalendārs par iedzīvotāju tiesībām.

Elektroniskais katalogs kā pakalpojums

Uz 01.01.2017. LCB elektroniskais katalogs (EK) aptver 17 bibliotēku krājumus:

- LCB un tās 6 filiāles;
- Daugavpils pilsētas Izglītības pārvaldes metodiskā centra bibliotēka;
- 15 izglītības iestāžu bibliotēkas.

LCB EK lietotājiem ir pieejamas trīs datubāzes: elektroniskais katalogs, analītika un novadpētniecība. Uz 01.01.2017 EK - **144 115** ieraksti, analītikā – **18 022** ieraksti un novadpētniecībā – **59 168 ieraksti**.

2016. gadā EK ir izveidoti **976** jauni autoritatīvie ieraksti, no Ārējās autoritatīvās datubāzes pārcelti **2 975** un redigēti **1 398** autoritatīvie ieraksti (skat. 5.3. tabula).

5.3. tabula. Veiktie darba procesi autoritatīvajos ierakstos EK

Darba process	2014	2015	2016	+/-
Izveidoti autoritatīvie ieraksti	1055	1231	976	-255
Importēti autoritatīvie ieraksti	2787	3514	2975	-539
Redigēti autoritatīvie ieraksti	1237	2365	1398	-967

Daudzi autoritatīvie ieraksti Galvenajā autoritatīvajā datubāzē jau bija izveidoti vai pārcelti agrākos gados. 2014. gadā tika ieviesti jauni lauki – 370 (Autors dzimšanas vieta), 372 (Darbības joma), 373 (Grupa saistīta ar..), 374 (Nodarbošanās/profesija), 375 (Dzimums), 377 (Valodas, kurās autors raksta). Visi šie papildus lauki ļauj neklūdīgi sadekodēt ar nepieciešamo autoritāti, ja, piemēram, vairākiem autoriem ir vienāds vārds, uzvārds un pat dzimšanas gads, kas lietotājam ļauj atrast tieši nepieciešamā autora darbus. Tādējādi visaktīvākais darbs pie autoritatīvo ierakstu pārkļāšanas notika 2014. un 2015. gadā, 2016. gadā tik aktīva pārkļāšana vairs nenotika, jo lielākie apjomī ir izdarīti divos iepriekšminētajos gados.

5.4. tabula. Veiktie darba procesi bibliogrāfiskajos ierakstos EK

Darba process	2014	2015	2016	+/-
Izveidoti MARC ieraksti	3061	3157	3112	-45
Importēti MARC ieraksti	2699	4058	3658	-400
Redigēti MARC ieraksti	15705	18811	20615	+1804

2016. gadā ir izveidoti **3 112** bibliogrāfiskie ieraksti, importēti no citām bibliotēkām **3 658** un redigēti – **20 615** bibliogrāfiskie ieraksti (skat. 5.4. tabula). 2016. gadā tika papildināts krājuma ar papildus eksemplāriem nosaukumam, kurš jau bija mūsu bibliotēkas krājumā, lai bibliotēkas lietotāji grāmatu varētu lasīt ne tikai tepat uz vietas (pozīcija *Lasītava*), bet arī līdzīgi ķemt mājās (pozīcija *Plauktā*), kā arī tika iepirkti 3., 4. eksemplāri, ja grāmata bija ļoti pieprasīta, piemēram, Noras Ikstenas grāmata “Mātes piens” u.c., tāpēc izveidoto un importēto ierakstu skaits ir mazāks nekā pērn.

Pārskata gadā turpinājās darbs pie iepriekšējos gados veidoto MARC ierakstu rediģēšanas, lai bibliotēkas lietotājam redzamā informācija bibliogrāfiskajā ierakstā būtu pilnīgāka, jaunāka,

piemēram, tika pievienoti 600. un 650. lauks, kā arī 740. lauks, kas atvieglo informācijas meklēšanu gan bibliotēkas darbiniekam, gan lietotājam, jo precīzi tiek atrasta grāmata ar nepieciešamo informāciju vai personāļu. Loti daudzām bērnu grāmatām tika pievienots 521. lauks, kurā ir norādīts bērnu vecumposms.

5.5. tabula. Veiktie darba procesi anotāciju izveidošanā EK

Darba process	2014	2015	2016	+/-
Izveidotas anotācijas	8215	10929	11796	+867
Redīgētas anotācijas	4986	2661	1756	-905

2016. gadā ir izveidotas **11 796** jaunas anotācijas, redīgētas **1 756**, kas ir par **905** mazāk nekā 2015. gadā (skat. 5.5. tabula). Tas ir skaidrojams ar to, ka iepriekšējos gados redīgētas anotācijas, kurās bija nevis teksts, bet grāmatas vāks vai arī vāka kādreizējā interneta adrese, kura vairs nepastāv, lielākais darbs ir padarīts, 2016. gadā turpinājām darīt iesākto.

2016. gadā filiāles uzsāka žurnālu elektronisko reģistrēšanu un izsniegšanu/saņemšanu BIS ALISE. Lai nesaplūstu kopā monogrāfisko izdevumu krājums un periodisko izdevumu krājums, tika nolemts LCB Informācijas centram un LCB filiālēm izveidot papildus periodikas krājumus. Periodikas krājuma stāvoklis ir apkopots 5.6. tabulā.

5.6. tabula. Krājuma stāvoklis uz 01.01.2017.

	Periodika (žurnāli) EK
LCB periodika	1465
ASV Informācijas centra periodika	302
BBZ periodika	385
GMB periodika	256
JBB periodika	564
PDB periodika	347
CRB periodika	433
PKB periodika	447

2016. gadā LCB EK tika pievienotas vēl 2 skolu bibliotēkas: Daugavpils 9. vidusskolas bibliotēka un Daugavpils Medicīnas koledžas bibliotēka (skat. 5.7. tabula).

5.7. tabula. Veiktie darba procesi BIS Skolu ALISE

Bibliotēka	Bibliotēkas kopējais krājums (eks.)	Komplektēšana (eks.)	Rekatalo-gizēts 2016. g. eks.	Rekatalo-gizēts uz 01.01.2017. (eks.)	%
Daugavpils pilsētas Izglītības pārvaldes metodiskā centra bibliotēka	8626	40	180	5788	67
Daugavpils Krievu vidusskolas-liceja bibliotēka	26333		1794	8450	32
Daugavpils 15. vidusskolas bibliotēka	14824		199	3280	22
Daugavpils Valsts ģimnāzijas bibliotēka	19358	921	1362	18668	96
Daugavpils Vienības pamatskolas bibliotēka	14811		1145	2489	17
Daugavpils 10. vidusskolas bibliotēka	30136		1190	2489	8
Daugavpils Centra vidusskolas bibliotēka	34718		419	611	2
Daugavpils Saskaņas pamatskolas bibliotēka	13088		253	1240	10

Bibliotēka	Bibliotēkas kopējais krājums (eks.)	Komplektēšana (eks.)	Rekataloģizēts 2016. g. eks.	Rekataloģizēts uz 01.01.2017. (eks.)	%
Daugavpils Tirdzniecības profesionālās vidusskolas bibliotēka	3979	9	4	3979	100
PIKC “Daugavpils Būvniecības tehnikuma” bibliotēka	17000		1686	16132	95
J. Pilsudska Daugavpils valsts poļu ģimnāzijas bibliotēka	16111		312	1188	7
Daugavpils 11. pamatskolas bibliotēka	14658		397	407	3
Daugavpils 12. vidusskolas bibliotēka	57857		74	141	
Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskolas “Saules skola” bibliotēka	5864		1095	5110	87
Daugavpils 9. vidusskola	17623		838	838	5
Daugavpils Medicīnas koledža bibliotēka	8042		366	366	

Pārskata gadā ļoti intensīvi pie eksemplāru pievienošanas strādāja Daugavpils Valsts ģimnāzijas bibliotēka, PIKC “Daugavpils Būvniecības tehnikuma” bibliotēka un Daugavpils Dizaina un mākslas vidusskolas “Saules skola” bibliotēka. Daugavpils Valsts ģimnāzija, Daugavpils Tirdzniecības profesionālā vidusskola 2016. gadā sāka darbu Komplektēšanā. Pārējās skolas pārsvarā lēni turpināja pievienot krājuma eksemplārus. Skolu bibliotekāri šo situāciju skaidro ar laika un motivācijas trūkumu.

Izglītības iestāžu bibliotēku eksemplāru pievienošana regulāri tika kontrolēta un pārbaudīta, pēc nepieciešamības tika redīgēti jaunie autoritatīvie un bibliogrāfiskie ieraksti, labotas un skaidrotas kļūdas. Pēc nepieciešamības LCB komplektēšanas un apstrādes nodaļas darbinieki veidoja jaunus bibliogrāfiskos ierakstus. Tas atteicas uz grāmatām, kurām sarežģīti izveidot autoritatīvo un bibliogrāfisko ierakstu pašiem skolu bibliotekāriem (grāmatas svešvalodās, attēlizdevumi, audiovizuālie materiāli).

2016. gadā e-katalogā ir ievadītas LCB un filiāļu *novadpētniecības mapes*. Lai ātrāk pieklītu mapju sarakstam, elektroniskajā katalogā tika izveidota ātrā saite. Sīkāk par novadpētniecības mapju ievadišanu elektroniskajā katalogā sadaļā “[Novadpētniecība](#)”.

Ikvienam LCB un filiāļu lietotājam, kuram ir piešķirti autorizācijas dati, izmantojot elektroniskā kataloga “Mana bibliotēka” sniegto pakalpojumu, bija iespēja attālināti jeb elektroniski pieprasīt paņemtā iespieddarba vai cita dokumenta pagarināšanu, kā arī pasūtīt interesējošo dokumentu no bibliotēkas krājuma. Tādējādi pārskata periodā **1 069** bibliotēkas lietotāji attālināti pieprasīja **3 312** bibliotēkas krājuma dokumentu pagarināšanas iespēju. Savukārt **203** bibliotēkas lietotāju attālināti pasūtīja vai rezervēja **818** bibliotēkas krājuma iespieddarbus.

2016. gadā lietotāji katalogu izmantoja daudz aktīvāk nekā 2015. gadā. Ja 2015. gadā autentificētu lietotāju bija tikai 1,6% no visa WebPac apmeklējuma, tad 2016. gadā – **2,7%**. Lietotājiem ir iespēja izmantot arī Kopkataloga Mobilo versiju. Ja 2015. gadā šo iespēju izmantoja **tikai 1 103** LCB lietotājs, tad 2016. gada Mobilās versijas pakalpojumu izmantoja **2 873** lietotāji, kas ir gandrīz trīsreiz vairāk.

2016. gadā BIS ALISE versijā 4.5.2016.10 bija veikti vairāki jauninājumi, kas ietekmēja darbību veikšanu cirkulācijas, OPAC atlases, SBA u.c. procesos. Svarīgākās izmaiņas attiecas uz personas datu aizsardzību sistēmā. Turklat WebPac parādījās jauna iespēja lietotājiem redzēt savu izsniegumu vēsturi. Bibliotekāriem bija jāiepazīstas ar jauninājumiem un tie jāapgūst, neskaidrību gadījumā notika sazināšanās ar sistēmas speciālistiem.

Digitalizācija

Digitalizācija LCB tiek veikta kopš 2003. gada, un tai ir novadpētniecisks raksturs. Laikā kopš 2003. gada LCB ir izveidotas šādas digitālās kolekcijas:

- Digitalizētie pilsētas laikraksti (Latgales Ziņas 1928-1934, Latgales Vēstnesis 1934-1939 un Daugavas Vēstnesis 1939-1940)
- Datubāze “Dinaburgas cietoksnis”
- Datubāze “Dziesmotā Latgale”
- Datubāze “Baznīckalns”
- Virtuālā izstāde “Rakstniece Anita Liepa”
- Virtuālā izstāde “Miniatūrgrāmatas”

Visas šīs kolekcijas ir novadpētnieciska rakstura, izņemot virtuālo izstādi “Miniatūrgrāmatas”. Sīkākas ziņas par novadpētniecības datubāzēm skat. sadaļā [“Novadpētniecība”](#). Pārskata gadā jaunas digitālās kolekcijas netika veidotas. Notika darbs pie esošo kolekciju uzturēšanas un papildināšanas ar aktuālo informāciju.

Iekšzemes un starptautiskais SBA

Starpbibliotēku abonementa (turpmāk SBA) sniegtie pakalpojumi ir LCB darbības neatņemama daļa. Pakalpojuma mērķis ir nodrošināt iespieddarbu un citu bibliotēkas dokumentu pieejamību tuvāk darba, mācību, studiju vai dzīves vietai. Lai izpildītu ikvienu SBA pakalpojuma pieprasījumu, Daugavpils publisko bibliotēku lietotājiem pārskata periodā tika piedāvāta iespēja izmantot ne tikai LCB krājumu, bet pasūtīt un saņemt nepieciešamos informācijas resursus no citiem Latvijas bibliotēku krājumiem.

SBA kārtā aktīva grāmatu apmaiņa notika ne tikai starp LCB un citām Latvijas bibliotēkām, bet arī starp LCB un tās filiālēm. Jāatzīmē, ka pieprasījumu izpilde SBA kārtā no citām Latvijas bibliotēkām ir maksas pakalpojums, ko apmaksā pasūtītājs, savukārt SBA pieprasījumu izpilde LCB sistēmas ietvaros ir bezmaksas pakalpojums.

2016. gadā SBA pakalpojumos tika veikti uzlabojumi un jauninājumi: no oktobra SBA pakalpojums starp LCB un filiālēm tika uzskaitīts elektroniski, arī SBA pieprasījumi tika apstrādāti elektroniski. Pirms šī jauninājuma bibliotekāri iespieddarbus, ko lietotāji SBA kārtā pasūtīja no LCB filiālēm, fiksēja manuāli uz papīra. Elektroniska pieprasījumu pieņemšana un apstrāde manāmi atviegloja bibliotekāru darbu.

Pārskata gadā LCB lietotāju pieprasījumi galvenokārt tika pasūtīti un izsniegti no Latvijas Nacionālās bibliotēkas (turpmāk LNB) krājuma. 2016. gadā lielākā daļa pieprasījumu bija saistīti ar tehnikas, sporta un medicīnas jautājumiem un citiem tematiski atbilstošiem bibliotēku krājuma dokumentiem. 2016. gadā SBA pakalpojumus izmantoja **47** LCB lietotāji (2015. gadā – 62). 2016. gadā tika izpildīts **291** LCB lietotāju pieprasījums (2015. gadā tas bija 288). Tātad SBA pakalpojumu pieprasījums pārskata gadā ir pieaudzis (skat. 5.8. tabula).

5.8 tabula. SBA pieprasījumu skaits 2014.-2016. gadā

	2014. g.	2015. g.	2016. g.
Iekšzemes starpbibliotēku abonementa izsniegums	259	288	291
Tai skaitā:			
no citām Latvijas bibliotēkām saņemtie dokumenti	203	176	110
uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtītie dokumenti	56	112	181
Dokumentu elektroniskā piegāde	839	635	220

Kopumā ievērojamu daļu LCB lietotāju pieprasījumu veidoja izdevumi un periodikas raksti par novadpētniecības, lauksaimniecības, medicīnas, sporta, reliģijas un filozofijas, pedagoģijas un tehniskas tēmām (skat. 5.9. tabula).

5.9. tabula. No citām Latvijas bibliotēkām saņemtie dokumenti

Nozare	Medic.	Sports	Lauksaimn.	Tehnika	Pedaogīja	Relīģija	Novadpētn.	Filoz.
Eksemplāri	21	23	3	27	8	9	15	4

Pārskata periodā lielākā daļa no SBA pieprasījumiem bija citu Daugavpils bibliotēku iespieddarbu pasūtījumi no LCB krājuma. Jāatzīmē, ka 2016. gadā palielinājās pasūtījumu skaits par celtniecības tēmām: ceļu būve, mājas celtniecības jautājumi, apdares darbi utt. Tas var būt saistīts ar faktu, ka 2016. gadā LCB bija ļoti aktīva sadarbība ar Profesionālās izglītības kompetenču centru “Daugavpils Būvniecības tehnikums”. Turklat SBA pakalpojuma iespējas pārskata gadā aktīvi izmantoja arī tādas izglītības iestāžu bibliotēkas kā Daugavpils vidusskola-licejs, Daugavpils Saskaņas pamatskola, Daugavpils 6. vidusskola. (skat. 5.10. tabula)

5.10. tabula. Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtītie dokumenti

Nozare	Sports	Lauksaimn.	Tehnika	Novadpētn.	Pedagoģ.	Ekon.	Māksla	Psihol.
Eksemplāri	7	15	56	22	13	13	1	2

SBA pakalpojumu ietvaros Daugavpils izglītības iestādes pieprasīja atsevišķus periodisko izdevumu rakstus no konkrētiem laikrakstiem un žurnāliem, kas lietotājiem pārskata gadā nebija pieejami LCB krājumā. Īpašu interesi šī pakalpojuma izmantošanā izrādīja Daugavpils Medicīnas koledžas studenti, pieprasot rakstus no tādiem medicīnas žurnāliem kā “Medicine” un “Latvijas Ārsts”.

Pārskata gadā turpinājās sadarbība ar Daugavpils mākslas vidusskolu “Saules skola”. Izglītības iestādes audzēkņi pasūtīja izdevumus, kuros bija informācija par pasaules mākslas vēsturi, māksliniekiem un to darbiem, par mūsu novadniekiem – māksliniekiem (piemēram, par Marku Rotko). Lietotāji aktīvi pieprasīja iespieddarbus tematiskajiem pasākumiem un prezentācijām, studenti – referātiem un kvalifikācijas darbu izstādēm.

Par novadpētniecības tēmām interesējās studenti no Daugavpils Universitātes, Liepājas Centrālās zinātniskās bibliotēkas un Preiļu Galvenās bibliotēkas.

Katru gadu aizvien vairāk lietotāju aktīvāk izmanto informācijas saņemšanas iespēju elektroniskā veidā. Bieži vien SBA ietvaros tika pieteikta nevis visa grāmata vai žurnāls, bet gan tikai viena lappuse vai nodaļa no noteiktas grāmatas, kāds raksts no periodikas. Pēc SBA pieteikuma elektroniski informācija lietotājam tiek piegādāta ātri – tajā pašā dienā vai arī nākamās dienas laikā lietotājs to saņēma savā e-pastā. Tādā veidā tika apstrādāti **220** pieprasījumi ar e-piegādi. Klientam tas ir viens no noteicošajiem faktoriem, lai informāciju var saņemt ātri un ērti. 2016. gadā no visiem SBA pieprasījumiem **70%** tika izpildīti elektroniskā veidā.

Pārskata periodā LCB bibliotēkas lietotāji – SBA pakalpojumu pieprasītāji interesējās par iespieddarbiem un cita veida bibliotēkas dokumentiem ne tikai latviešu, bet arī krievu, angļu un vācu valodā.

Sabiedrības, lietotāju viedokļa izzināšana

Katru gadu LCB veic **lietotāju aptaujas**, kas tiek izsniegtas un saņemtas atpakaļ drukātā formā bibliotēkas telpās. Viedokļu izteikšana notiek anonīmi, aizpildītās anketas respondenti iemet tam īpaši paredzētā kastītē. 2016. gada nogalē LCB tika veikta aptauja ar mērķi noskaidrot lietotāju apmierinātību ar bibliotēkas pakalpojumiem. Aptaujā piedalījās 210 respondenti, tai skaitā vīrieši un sievietes dažādās vecuma grupās (14-18, 19-35, 36-50, 50-65 un virs 65).

Vairākums respondentu norāda, ka ir apmierināti ar LCB darba laiku. Taču daži respondenti norāda, ka bibliotēkai jāstrādā arī svētdienās. Īpaši tas ir aktuāli strādājošiem bibliotēkas lietotājiem.

LCB visbiežāk tiek izmantoti šādi bibliotēkas pamatpakalpojumi: grāmatu un citu dokumentu izsniegšana darbam mājās, nozaru literatūra darbam uz vietas un periodiskie

izdevumi, kas arī pieejami darbam uz vietas. Tāpat kā iepriekšējos gados, lietotāji bieži izmanto bibliotēkas datorus ar interneta pieslēgumu. Savukārt skolēni un studenti biežāk izmanto bezvadu internetu savā datorā vai mobilajā ierīcē.

Lietotāju aptaujas rezultāti rāda, ka samērā reti tiek izmantota izdevumu elektroniskā rezervēšana un izmantošanas termiņa pagarināšana. Par to liecina arī dati no BIS ALISE. Tāpēc turpmāk šī pakalpojuma popularizēšanai lietotāju vidū tiks pievērsta īpaša uzmanība.

Aptauja liecina, ka populārākais kanāls, caur kuru lietotāji iegūst informāciju par LCB darbu, joprojām ir mājaslapa www.lcb.lv, taču pieaug arī to lietotāju skaits, kas atzīst, ka informāciju par bibliotēkas aktualitātēm smeļas sociālajos tīklos. Šo tendenci apstiprina arī pārskata gadā novērotais sociālo tīklu apmeklējuma pieaugums. Var secināt, ka sociālie tīkli pamazām kļūst par būtisku komunikācijas instrumentu, tāpēc ir rūpīgi jāstrādā pie tā, lai tajos atrodamā informācija tiktu ievietota savlaicīgi, būtu aktuāla, izsmēloša un pasniegta lietotājiem viegli uztveramā un pievilcīgā veidā.

Vairākums respondentu norāda, ka ir apmierināti ar piedāvāto literatūras klāstu LCB, taču vēlētos to papildināt ar medicīnas, pedagoģijas, jurisprudences, militārās un kristīgās literatūras jaunumiem. Daudzi lietotāji ir izteikuši piedāvājumu palielināt izsniegumu skaitu, ko ir iespējams paprāt uz mājām. Runājot par periodiskajiem izdevumiem, jāsaka, ka lielākā daļa respondentu ir apmierināta ar piedāvātās periodikas klāstu. Vairāki respondenti ir izteikuši vēlēšanos papildināt periodikas krājumu ar ārzemju žurnāliem jurisprudences un grāmatvedības jomā.

Runājot par bibliotēkas pasākumu popularitāti, lietotāju vidū joprojām populāri ir mākslas, kā arī Daugavpils skolotāju un skolēnu radošo darbu izstāžu atklāšanas pasākumi. Lietotāji labprāt apmeklē tikšanos ar literātiem un literāri muzikālus pasākumus. Lielākā daļa respondentu norāda, ka bibliotēkā labprāt apmeklētu pasākumus ģimenēm un radošās darbnīcas.

Aptaujas rezultātā no lietotājiem ir saņemti šādi priekšlikumi bibliotēkas darba kvalitātes uzlabošanai: palielināt lietotāju apkalošanas laiku, palielināt izdevumu skaitu, kas izsniedzami darbam uz mājām, papildināt abonēto datubāzu klāstu, rīkot biežākas tikšanās ar literātiem un strādāt pie mājaslapas pārskatāmības.

Pieaugušo lietotāju viedokļa izpēte tika veikta arī LCB filiālēs. Interesantākās lietotāju atzinās:

- **Ceriņu bibliotēkā** ievērojama aptaujāto bibliotēkas lietotāju atzīst, ka labprāt piedalītos literārajos un tematiskajos pasākumos, daudziem ir interese par jaunieguvumu apskatiem. Šāda tipa pasākumi bibliotēkā tiek regulāri piedāvāti, tāpēc jāsecina, ka nākotnē jāpiestrādā pie šo pasākumu popularizēšanas bibliotēkas lietotāju vidū, lai visi potenciālie interesenti būtu informēti par šīm iespējām.
- **Gaismas bibliotēkā** tikai nelielu daļu aptaujāto lietotāju interesē bibliotēkā organizētie pasākumi, pārliecinošais vairums uz bibliotēku nāk, lai izņemtu grāmatas un citus iespieddarbus, kā arī lietotu datorus un internetu. Tas nozīmē, ka nākotnē ir jādomā, kā veiksmīgāk piesaistīt lietotājus bibliotēkā organizētajiem pasākumiem.
- **Piekraistes bibliotēkā** ir ievērojams skaits lietotāju, kuri lasa tikai krievu valodā, it īpaši vecuma grupā 60+. Taču iepriecina tas, ka jaunāku lietotāju vidū ir daudz lielāks procents to, kuri lasa gan krieviski, gan latviski, un šo lietotāju kopskaits ir daudz lielāks par senioriem, kuri lasa pamatā tikai krieviski.

Pārskata gadā LCB turpināja veikt sabiedrības **viedokļa izpēti arī mājaslapā www.lcb.lv**, reizi mēnesī publicējot mēneša aktuālo jautājumu. Tie bija jautājumi par bibliotēkas aktualitātēm, rīkotajiem pasākumiem, jaunievedumiem. Diemžēl mājaslapas apmeklētāju atsaucība, aizpildot uz ikmēneša aptaujas jautājumu, ir visai zema, tādēļ nākotnē tiek plānots uzrunāt bibliotēkas sekotājus sociālajos tīklos ar lūgumu doties uz mājaslapu un atbildēt uz tajā uzdoto mēneša jautājumu.

6. Krājums

Informācija par krājuma komplektēšanas politikas dokumentu

2016. gadā tika apstiprināta “Latgales Centrālās bibliotēkas krājuma attīstības koncepcija 2016.-2020. gadam” (turpmāk tekstā – Koncepcija).

Koncepcija ir vidējā termiņa plānošanas dokuments, kura mērķis ir noteikt LCB krājuma veidošanas principus un kārtību, informācijas resursu atbilstību lietotāju vajadzībām, sekmēt koordināciju grāmatu un citu dokumentu komplektēšanā un izmantošanā starp LCB un filiālēm.

Koncepcijā tiek raksturota esošā situācija, sniegs ieskats LCB darbībā, definētas LCB krājuma attīstības pamatnostādnes, analizēti iepriekšējā periodā sasniegtie rezultāti, izvirzīti jauni mērķi un noteikti rīcības virzieni šo mērķu sasniegšanai.

Informācija par iepriekšējā periodā sasniegtajiem rezultātiem

Pamatojoties uz “Latgales Centrālās bibliotēkas krājuma attīstības koncepcijā 2012.-2015. gadam” izvirzītajam prioritātēm, šajā laika periodā tika veiktas vairākas aktivitātes krājuma attīstībā, tai skaitā:

1. pārskata periodā tika veikti vairāki pasākumi, lai nodrošinātu LCB vienotā krājuma attīstību:

- aktīvi tika izmantota lokālā Komplektēšanas datubāze, kurā tika veikti jauno un iepriekšējos gados iznākušo izdevumu pasūtījumi;
- krājums tika papildināts ar kvalitatīviem, mūsdienīgiem un augstvērtīgiem nacionālās grāmatniecības izdevumiem, ievērojot lietotāju intereses un pieprasījumus;

6.1. tabula. Latviešu oriģinālliteratūras izdevumu skaits attiecībā pret kopējo literatūras izdevumu skaitu 2011.-2015. g. (%)

Gads	Jaunieguvumu skaits (eks.)	t.sk. latviešu oriģinālliteratūras izdevumi (%)
2011	7738	51
2012	9572	49
2013	9261	50
2014	8728	51
2015	9286	50

- krājums tika attīstīts un pilnveidots atbilstoši zināšanu sabiedrības vajadzībām; iespēju robežās tika papildināts ar informacionālajiem resursiem, atbalstot pieaugušo tālākizglītību, augstāko izglītību, tālmācību un informacionālās prasmes;
- pārskata periodā LCB un tās filiālēs tika komplektēti izdevumi bērniem atbilstoši bērnu attīstības vecuma posmiem:

6.2. tabula. Bērnu grāmatu un citu izdevumu īpatsvars jaunieguvumu klāstā 2011.-2015. g.(%)

Gads	Pavisam iegādāts (eks.)	t. sk. literatūra bērniem (eks.)	%
2011	7738	1902	24,5
2012	9572	2541	26,5
2013	9261	2264	24,4
2014	8728	2851	32,6
2015	9286	3097	33,4

- veicot krājuma komplektēšanu, daļēji palielināts visbiežāk pieprasīto izdevumu eksemplāru skaits;
- daļēji atjaunoti fiziski novecojušie, bet lietotāju pieprasītie izdevumi.

2. Nodrošinot publisko bibliotēku pakalpojumu pieejamību visā pašvaldības teritorijā:

- Ruģeļu mikrorajonā tika atvērta LCB filiāle Gaismas bibliotēka;
 - pamatojoties uz sadarbības līgumu starp Ieslodzījuma vietu pārvaldes Daugavgrīvas cietumu un LCB, cietumā tika atvērts grāmatu izsniegšanas punkts uz mūžu notiesātajām personām.
3. Tika attīstīta sadarbība starp LCB, tās filiālēm un mācību iestāžu bibliotēkām:
- “LCB vienotā krājuma noteikumi” papildināti ar sadaļu “LCB vienotā krājuma izmantošana”;
 - veicot periodisko izdevumu ikgadējo abonēšanu, tika ievērota kooperācija starp LCB un tās filiālēm;
 - no periodikas arhīva maz pieprasītie nozares žurnāli tika piedāvāti un nodoti bezatlīdzības lietošanā Saules skolai, Mūzikas vidusskolai, Daugavpils Universitātei, Daugavpils teātrim u.c. iestādēm.
4. pārskata periodā pievērsta lielāka uzmanība LCB Depozitārija darba organizācijai un pilnveidošanai.

Krājuma komplektēšanas un organizācijas prioritātes pārskata periodā

Pārskata periodā LCB aktīvi uzsāka darbu pie Koncepcijā 2016.-2020. gadam izvirzīto uzdevumu realizācijas tai skaitā:

- 1.uzturēja un attīstīja krājuma kvalitāti, stingri ievērojot tā komplektēšanas un rekomplektēšanas principus;
2. attīstīja universālu krājumu, īpašu uzmanību pievēršot:
 - 2.1. latviešu oriģinālliteratūras komplektēšanai;
 - 2.2. kvalitatīvas nozaru literatūras komplektēšanai;
 - 2.3. bērnu un jauniešu literatūras komplektēšanai;
 - 2.4. audiovizuālo dokumentu, e-grāmatu komplektēšanai;
 - 2.5. grāmatu *lieeldrukā* komplektēšanai.
3. veica pasākumus krājuma pieejamības un saglabāšanas uzlabošanā:
 - 3.1. lai nodrošinātu LCB krājuma pārskatāmību un racionālāku izvietojumu un palielinātu uz mājām izsniedzamo iespieddarbu krājuma daļu, veica sagatavošanas darbus LCB Abonementa un Lasītavas krājumu apvienošanai (ar krājuma markēšanu “*darbam uz vietas*”);
 - 3.2. palielināja visbiežāk pieprasīto iespieddarbu eksemplāru skaitu;
 - 3.3. LCB pasīvā krājuma daļas izvietošanai bibliotēkas 1.stāvā organizēja krātuvi ar mobilu plauktu sistēmu;
 - 3.4. pilnveidoja Depozitārija darbu atbilstoši mūsdienī un prasībām un nodrošināja tā funkcijas pilnā apjomā;
4. veica pasākumus krājuma popularizēšanā:
 - 4.1. veicināja krājuma izmantošanu, ieviešot mūsdienīgas un inovatīvas darba metodes tā popularizēšanā;
 - 4.2. īpaša uzmanībā tika pievērsta lasītveicināšanas pasākumu organizēšanai dažādām lietotāju mērķgrupām;
 - 4.3. lielāka uzmanība tika pievērsta elektronisko preses izdevumu un datubāzu izmantošanai un popularizēšanai bibliotēkas lietotājiem;
 - 4.4. tika attīstīti novadpētniecības krājumi, nodrošināta to atpazīstamība un popularizēšana;
 - 4.5. LCB piedalījās projektos, kas vērsti uz krājuma pilnveidošanu un papildināšanu ar augstvērtīgu latviešu oriģinālliteratūru un literatūru svešvalodās.

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

LCB krājums tiek finansēts no Daugavpils pilsētas pašvaldības budžeta. Pašvaldības līdzekļi ir viens no galvenajiem finansēšanas avotiem LCB krājuma komplektēšanai. Kopš 2005. gada, pamatojoties uz Memorandu par sadarbību, ASV vēstniecība Latvijā LCB ASV Informācijas centram piešķir līdzekļus krājuma komplektēšanai.

Kopš 2011. gada LCB darbojas *Komplektēšanas padome*, kas katru gadu plāno un sadala pašvaldības piešķirtos līdzekļus LCB nodaļām un filiālēm, kā arī kontrolē to izlietošanu.

2016. gadā tika mainīta pieeja līdzekļu sadalē, par pamatu ķemts nevis bibliotēkas lietotāju skaits, bet gan grāmatu izsniegums, kā arī ievērojot tajā izsnieguma daļu bērniem līdz 18 gadiem. Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums apkopots 6.2. tabulā.

6.2. tabula. Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

	2014	2015	2016
Finansējums krājuma komplektēšanai	64981	65899	68348
<i>t.sk. pašvaldības finansējums</i>	39896	40546	44098
Grāmatām	28235	30749	33620
<i>t.sk. bērnu grāmatām</i>	6162	6654	5996
Periodiskajiem izdevumiem	11661	9797	10478
Finansējums krājumam uz 1 iedz. apkalpes zonā (pašvaldības finansējums)	0.41	0.41	0.46*

2016. gadā no Daugavpils Domes apstiprinātā budžeta jaunu informācijas resursu iegādei LCB un filiālēm izlietoti EUR 44098, no tiem EUR 10478 periodikas iegādei. Uz 1 pilsētas iedzīvotāju informācijas nesēju iegādei iztērēti LCB budžeta līdzekļi EUR 0.461. Tas atbilst LR Ministru kabineta noteikumiem Nr.415 “Bibliotēku darbībai nepieciešamā finansējuma normatīvi”, kur 2.1 punkts nosaka to, ka finansējumam pašvaldību bibliotēkās grāmatu un periodisko izdevumu iegādei jābūt ne mazākam par EUR 0.43 uz 1 iedzīvotāju.

Rekataloģizācija

LCB un tās filiāļu krājumi ir pilnībā rekataloģizēti. Daugavpils vispārizglītojošo un profesionālo skolu krājumu rekataloģizācija aprakstīta sadaļā **Elektroniskais katalogs**.

Krājuma pārbaude (inventarizācija)

2016. gadā, mainoties filiāļu vadītājiem, inventarizācija tika veikta divās LCB filiālēs – Gaismas bibliotēkā un Pārdaugavas bibliotēkā. Pamatojoties uz LCB krājumu inventarizācijas grafiku, krājuma pārbaude tika veikta LCB Depozitārijā.

Inventarizācijas procesā veiktas šādas darbības:

- plauktā esošo eksemplāru svītrkodu skenēšana failos;
- inventarizācijas datu apstrāde BIS ALISE;
- inventarizācijas datu apkopošana;
- datu pārbaude par dokumentu izsniegšanu un saņemšanu, lietotāju – parādnieku noskaidrošana.

Secinājumi

Nav būtiska grāmatu iztrūkuma, aktīvāk jāstrādā ar lietotājiem parādniekiem.

* Datu avots: LR IeM Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

Latvijas iedzīvotāju skaits pašvaldībās uz 01.01.2017. – 94196

(http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/Iedzivotaju%20re%C4%A3istrs/07022017/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits.pdf)

Krājuma rādītāji (jaunieguvumi, apgrozība u.c.)

6.3. tabula. LCB vienotā krājuma rādītāji 2014.-2016. gados

	2014	2015	2016
Jaunieguvumi	13405	14782	15542
Grāmatas	9081	9899	10793
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	858	1171	956
<i>t. sk. bērniem</i>	2077	2125	1980
Izslēgtie dokumenti	9516	14302	20528
Krājuma kopskaits	202843	203323	198337
Grāmatu apgrozība	2.3	2.1	2.1
Periodisko izdevumu apgrozība	2.9	2.8	2.8

Noslēdzot 2016. gadu, LCB vienoto krājumu veido **198337** informācijas nesēji, kuru kopsumma ir EUR 612898.64. Krājumu veido dokumenti latviešu valodā – 51%, krievu valodā – 44%, pārējās valodās – 5%. Pārskata gadā bibliotēkas krājums ir papildināts par **15542** eksemplāriem, to skaitā 4122 periodika, no bibliotēkas krājuma 2016. gadā izslēgti **20528** eksemplāri, tajā skaitā 8197 eksemplāri periodika.

Obligātais eksemplārs

Saskaņā ar Obligāto eksemplāru likumu 2016. gadā LCB no LNB saņēma Latvijā iznākušas grāmatas vai brošūras 1 eks. Kopumā saņēmām **3128** eksemplārus par summu **EUR 19521.27**. Darbs ar obligāto eksemplāru tiek veikts, pamatojoties uz LCB noteikumiem “Obligātā eksemplāra saņemšanas, apstrādes, pastāvīgas saglabāšanas un publiskās izmantošanas noteikumiem”.

Datubāzes

Abonētās tiešsaistes datubāzes

2016. gadā LCB tika abonētas **3** datubāzes: *Letonika*, *Lursoft laikrakstu bibliotēka un e-likumi*. Par bibliotēkas līdzekļiem tika abonēta viena datubāze *e-likumi*, savukārt datubāzes Letonika un Lursoft laikrakstu bibliotēka LCB un filiālēm ir pieejamas bez maksas, pateicoties v/a KISC finansējumam.

Pārskata periodā nemainīgi vispieprasītākā bija datubāze ”*Letonika*”. Šajā datubāzē pieejamā informācija ir uzticama, tiek regulāri atjaunota, daudz vizuālās un audio informācijas. Gan bibliotēkas darbinieki, gan lietotāji plaši izmanto ”*Letonikas*” piedāvātos uzziņu izdevumus: valodu tulkojošās un terminoloģijas vārdnīcas, nozaru enciklopēdijas. Pieprasīti ir sadaļā ”*Latvijas kultūras kanons*” apkopotie materiāli. Ievērojams atbalsts bibliotekāram ir datubāzē pieejamie latviešu autoru darbu pilnteksti, kurus var piedāvāt kā alternatīvo variantu krājumā iztrūkstošajiem iespiestajiem daiļdarbiem.

2016. gadā pieauga datubāzes ”*Lursofta laikrakstu bibliotēka*” izmantošanas statistiskie rādītāji (+554 apmeklējumi, salīdzinot ar 2015. gadu). Visbiežāk šī datubāze tiek izmantota LCB tematisko uzziņu izpildei, kā arī atlasot periodisko izdevumu rakstus novadpētniecības mapju papildināšanai. Intensīvi to plaši izmanto, meklējot informāciju LNB Nacionālās bibliogrāfijas analītikas datubāzē ar tiešsaisti uz Lursofta avīžu rakstu pilntekstiem.

Pārskata gadā LCB turpināja abonēt normatīvo dokumentu datubāzi ”*e-likumi*”. Bibliotēkas ievērojamākie lietotāju ieguvumi no šīs datubāzes ir likumdošanas aktu tulkojumi krievu valodā, kuri nav pieejami bezmaksas datubāzē ”*likumi.lv*”. 2016. gadā vispieprasītākie bija likumdošanas akti par medicīnas aprūpi, patērētāju tiesībām, mājokļu apsaimniekošanu, būvniecību, Civillikums, Komerclikums, Krimināllikums, Darba likums, Bāriņtiesu likums, Daugavpils domes saistošie noteikumi.

Pašu veidotās datubāzes

LCB piedāvā lietotājiem **6** pašu veidotās datubāzes: Dziesmotā Latgale, Dinaburgas cietoksnis, Daugavpils novadnieki, Daugavpils baznīckalns, Rakstniece Anita Liepa, Miniatūrgrāmatas. Informācija par pirmajām piecām uzskaitītajām datubāzēm ir atrodama sadaļā “[Novadpētniecība](#)”.

Datubāzu izmantojuma rādītāji

Datubāzu izmantojuma rādītāji ir apkopoti 6.4. tabulā.

6.4 tabula. Bibliotēkā pieejamo datubāzu virtuālais izmantojums

Datubāze	2014	2015	2016
Letonika	6761	6541	6640
News*	-	2391	2945
e-likumi*	-	-	-
Dziesmotā Latgale	9158	9937	11022
Dinaburgas cietoksnis	2308	214	4665
Daugavpils novadnieki	-	654	808
Daugavpils baznīckalns	1064	1624	2100
Rakstniece Anita Liepa	330	1044	1221
Miniatūrgrāmatas	222	186	289

*statistika par Lietišķās informācijas dienesta datubāzes “e-likumi” un Lursoft laikrakstu bibliotēkas (2014. gads) izmantošanas dinamiku nav pieejama.

Pārskata gadā datubāzēm kopumā pieauga izmantošanas statistiskie rādītāji. Tas liecina par to, ka pieaug bibliotēkas lietotāju informācijas meklēšanas prasmes. Datubāzu informācija regulāri tiek aktualizēta, un lietotājam ir dota iespēja iegūt jaunu informāciju un aktuālus faktus. Datubāzu izmantojamību veicina arī bibliotēkā pieejamo elektronisko resursu popularizējošie pasākumi (bibliotekārās stundas, novadpētniecības izstādes, soc. tīkli).

Krājuma un datubāzu popularizēšana

2016. gadā LCB un filiālēs tika rīkotas **529** literatūras izstādes ar mērķi atklāt un popularizēt bibliotēkas krājumu, veicinot lietotāju interesi par grāmatām un lasīšanu. Lietotājiem bija iespēja iepazīties ar tematiskajām un jaunieguvumu literatūras izstādēm. Literatūras izstādes tika papildinātas arī ar bibliotēkas krājumā esošajiem audiovizuālajiem dokumentiem, nošu izdevumiem. Atsevišķas izstādes tika papildinātas ar dekoratīvajiem elementiem – tautiskajām saktām, jostām, dabas materiālu kompozīcijām, svecēm utt., kas literatūras izstādei veicināja vizuālo pievilcību un lietotājiem rosināja interesi par izstādes iespieddarbiem.

LCB Lietotāju apkalpošanas nodaļās tika rīkotas **116** literatūras izstādes. Nozīmīgākā literatūras izstāde pārskata gadā bija veltīta barikāžu 25. atceres gadadienai “**Domā par Latviju! Piemini barikādes!**”, kur bija pieejams daudzveidīgs informācijas klāsts – dalībnieku atmiņas, aculiecinieku fotogrāfijas un vietējās periodiskās preses raksti. Lietotāju skatītākā literatūras izstāde bija veltīta Latviešu folkloras nedēļai “**Saule sēja sudrabīņu**”, kas atklāja saules – neizsīkstošā gaismas un energijas avota – nozīmi latviešu folklorā. Interesentiem tika piedāvāts plašs tautasdziešmu, ticējumu, sakāmvārdu, parunu un teiku klāsts, kā arī zinātniskie pētījumi, apcerējumi un esejas, kas veltīti saules tematikai latviešu folklorā. Lielu interesi izraisīja arī bibliotēkas veco un reto grāmatu kolekcijas izstāde “**Grāmata gadsimtu griežos**”. Izstāde tika rīkota oktobrī un bija piesaistīta Daugavpils Universitātes 11. Zinātnes festivālam, kurš šoreiz aizritēja ar moto “Retro zinātnē”. Izstāde ļāva iepazīties ar zinātnisko literatūru, kas tapusi laikā no 18. gadsimta līdz 20. gadsimta sākumam dažādās zinātņu nozarēs – medicīnā,

botānikā, lauksaimniecībā, jurisprudencē, ekonomikā, valodniecībā, vēsturē utt. latviešu, latgaliešu, krievu, vācu un franču valodās.

Ievērojamu atsaucību guva interaktīvā senlietu izstāde **“Tā kādreiz dzīvojām”**. Izstāde raksturoja mūsu priekšteču dzīvesziņu, apliecināja viņu radošo izdomu un amata prasmi, kā arī vēstīja par modes, gaumes un stila izmaiņām laika gaitā. Izstādes ekspozīciju veidoja seni mājsaimniecības priekšmeti, sadzīves tehnika un citas neparastas lietas. Izstādei bija interaktīvs raksturs, jo senlietas bija iespējams ne vien apskatīt, bet arī aptauštīt un izmēģināt. Bērniem un jauniešiem aizraujoši bija uzzināt un pašiem skatīties 20. gadsimta otrās pusēs multfilmu “mājas kinozāles” ekvivalentu – filmoskopu, kas bija radīts diafilmu demonstrēšanai. Lietotājiem bija iespēja iepazīties ar iepriekšējo paaudžu lietotajiem rakstāmrīkiem un salīdzināt savu rokrakstu ar 20. gadsimta vidus paraugiem. Izstādi papildināja tematiska iespieddarbu izlase par seno laiku ikdienu, paražām un modi (skat. 3. pielikums).

Lielākās un nozīmīgākās literatūras izstādes tika popularizētas bibliotēkas mājaslapā un Daugavpils pilsētas domes un Kultūras pārvaldes mājaslapās. Informācija par aktuālajām literatūras izstādēm ik pirms dienu tika publicēta arī bibliotēkas kontos sociālajos tīklos *facebook*, *draugiem.lv* un *twitter* rubrikā “Literatūras izstādes LCB”. Tādējādi informācija par grāmatu un citu iespieddarbu izstādēm tika izplatīta pa dažādiem kanāliem, lai uzrunātu pēc iespējas plašāku auditoriju.

Sociālajos tīklos notika arī citas aktivitātes krājuma popularizēšanai. Katru dienu sociālajos tīklos tiek publicēta rubrika “Šī diena literatūras vēsturē”, pieminot kādu attiecīgajā dienā dzimušu autoru un aicinot lasīt šī autora grāmatas no LCB un filiālu krājuma. Tieki publicēta tiešā saite uz autora grāmatām bibliotēkas e-katalogā un bibliotēkas krājumā atrodamo šī autora grāmatu vāku kolāža.

Turklāt ik piektdienu bibliotēkas *Facebook*, *draugiem.lv* un *twitter* kontos tiek piedāvāta rubrika “Grāmatu jaunumi”. Katru reizi tiek stāstīts par vienu vērtīgu un saistošu jaunieguvumu latviešu un krievu valodā. Tieki publicēts vāka attēls, īsa anotācija un aicinājums ar šo grāmatu iepazīties. Būtiski, ka katru reizi ziņai tiek pievienota tiešā saite uz bibliotēkas e-katalogu, kur lietotājs var apskatīt, kurā nodaļā vai filiālē grāmata ir pieejama, un uzreiz to rezervēt.

Sociālie tīkli pārskata gadā tika izmantoti arī LCB veidoto datubāzu popularizēšanai. Laikā no janvāra līdz jūnijam ik otrdienu bibliotēkas *facebook*, *draugiem.lv* un *twitter* kontos tika publicēta rubrika “Datubāzu otrdiena”, kuras ietvaros lietotāji tika iepazīstināti ar datubāzi “Daugavpils baznīckalns”. Sīkāk pārskata sadaļā [“Novadpētniecība”](#).

Vēl viena datubāzes popularizējoša aktivitāte bija bibliotēkas rīkotais novadpētniecības konkurss “Daugavpils eksperts”. Tā ietvaros četru nedēļu laikā interesentiem tika piedāvāts atbildēt uz 12 jautājumiem par pilsētu, izmantojot LCB pieejamos e-resursus – datubāzes “Daugavpils baznīckalns”, “Daugavpils novadnieki”, “Dinaburgas cietoksnis”, “Digitalizētie laikraksti”. Sīkāk par konkursa saturu un norisi sadaļā “Novadpētniecība”.

Darbs ar parādniekiem

LCB un filiāles pastāvīgi strādā ar parādniekiem: telefoniski un elektroniski informē par laikā nenodotajām grāmatām, sūta īsziņas, pēc nepieciešamības apmeklē parādniekus viņu dzīves vietās; sūta ierakstītas atgādinājumu vēstules.

Pārskata periodā starp parādniekiem bija arī skolēni. Lai norisinātos veiksmīgāks darbs ar skolēniem – bibliotēkas parādniekiem, LCB bibliotekāri veidoja skolēnu – parādnieku sarakstus un sūtīja attiecīgās skolas bibliotēkai. Pateicoties šai sadarbībai ar skolu bibliotēkām, lielākā daļa grāmatu tiek veiksmīgi atgūta.

Ja lietotājs ir parādnieks LCB vai jebkurā filiālē, tad šai personai, pamatojoties uz bibliotēkas lietošanas noteikumiem, ir aizliegts izmantot visus bibliotēkas pakalpojumus.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji Latgales Centrālajā bibliotēkā un tās filiālēs

Daugavpils pilsētā bibliotekāro pakalpojumu pieejamību bērniem un jauniešiem nodrošina **LCB** un LCB filiāles. LCB lietotāji pārsvarā ir pieaugušie (LCB lietotājus reģistrē no 14 gadiem), bet aizvien vairāk bibliotēka sniedz pakalpojumus arī pusaudžiem un jauniešiem. **LCB filiāles—Piekrastes, Ceriņu, Jaunbūves, Pārdaugavas un Gaismas bibliotēkas** mērķtiecīgi strādā ar sava mikrorajona bērniem un jauniešiem, kā arī ģimenēm. Bibliotekāros pakalpojumus lietotāji saņem, sākot no pirmsskolas vecuma bērniem līdz senioriem.

LCB filiāle Bērnu bibliotēka “Zilīte” ir vienīgā specializētā bērnu bibliotēka Daugavpilī, kurās mērkis veicināt bērnu un jauniešu tiesības saņemt informācijas pakalpojumus, pilnveidot lasīšanas kultūru, piedāvājot plašu pakalpojumu klāstu ģimenēm ar bērniem, īstenojot uz ģimeni orientētas bibliotēkas koncepciju.

Pārskata gadā tika realizēts saskaņots un plānveidīgs pasākumu kopums, lai īstenotu kvalitatīvu bibliotekāro pakalpojumu pieejamību visiem interesentiem: tika papildināti bibliotēkas krājumi ar jaunieguvumiem bērniem un jauniešiem, tika piedāvātas bibliotekārās stundas un daudzveidīgi lasīšanas veicināšanas pasākumi, svinēti kopā svētki, sniegtas konsultācijas e-resursu apguvē, veikts apjomīgs uzziņu darbs, lietotāju pieprasījumu apmierināšanai uzlabots SBA darbs, veikta lietotāju viedokļu izzināšana un analīze.

2016. gadā LCB un tās filiālēs reģistrēti 17985 lietotāji, no kuriem **6858** (38% no kopskaita) ir bērni un jaunieši līdz 18 gadiem, fizisko apmeklējumu skaits kopā ir 208996, no tiem **85342** (41% no kopskaita) ir bērni un jaunieši līdz 18 gadiem, savukārt izsniegums ir 447252, bērniem un jauniešiem ir izsniegti **125105** (30% no kopskaita) dokumenti. Kā vienu no pamatpakalpojumiem šai mērķgrupai ir jāmin novadīto pasākumu kopums, tie bija **593** pasākumi (86% no kopskaita), kopā novadīto pasākumu skaits – 693. Lai izvērtētu statistisko pamatrādītāju dinamiku, nepieciešams analizēt iepriekšējo gadu datus (skat. 7.1. tabula).

7.1. tabula. Bibliotēkas pamatrādītāji 2014.-2016. g.

	2014	2015	2016	% salīdz. ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	17 526	18213	17 985	-1%
t.sk. bērni un jaunieši līdz 18.g.	6 583	6810	6858	+1%
Fiziskais apmeklējums	221711	217168	208996	-4%
t.sk. bērni un jaunieši līdz 18.g	85167	90577	85342	-6%
Izsniegums kopā	475424	482574	447252	-7%
t.sk. bērni un jaunieši līdz 18.g	135664	128021	125105	-2%
Pasākumi kopā	663	709	693	-2%
t.sk. bērni un jaunieši līdz 18.g	589	615	600	-3%

Analizējot, tabulā apkopotos datus, nākas secināt, ka pamatrādītāju dinamika ir negatīva, iepriekšējā gada līmenī ir tikai lietotāju - bērnu un jauniešu skaits. Salīdzinot ar 2015. gada datiem, ir samazinājies izsniegumu, apmeklējumu, pasākumu skaits bērniem un jauniešiem.

Lai veiktu rūpīgāku datu analīzi, novērojumu un secinājumu veikšanai, nepieciešams padziļināti izanalizēt skaitliskos rādītājus LCB un tās filiālēs (skat. 7.2. tabula).

7.2. tabula. Skaitliskie pamatrādītāji (bērni līdz 18g.) LCB un tās filiāles 2014.-2016. g.

Bibliotēka	Rādītāji	2014.	2015.	2016.	Dinamika +/-
Bērnu bibliotēka „Zilīte”	Lietotāju skaits	2215	2465	2464	-0.05%
	Apmeklējumu sk.	26454	26580	25941	-2%
	Izsniegums	46371	46770	46778	+0.01%
Piekraistes bibliotēka	Lietotāju skaits	1023	1117	1204	+8%
	Apmeklējumu sk.	14201	17280	19020	+10%
	Izsniegums	19634	22588	28204	+25%
Jaunbūve bibliotēka	Lietotāju skaits	947	1026	1097	+7%
	Apmeklējumu sk.	11503	12180	11298	-7%
	Izsniegums	14611	15413	14758	-4%
Gaismas bibliotēka	Lietotāju skaits	273	309	318	+3%
	Apmeklējumu sk.	5916	6138	5374	-13%
	Izsniegums	4006	4707	3762	-20%
Pārdaugavas bibliotēka	Lietotāju skaits	548	524	476	-9%
	Apmeklējumu sk.	10057	9665	6880	-29%
	Izsniegums	15061	15245	10391	-32%
Cerīņu bibliotēka	Lietotāju skaits	570	610	652	+7%
	Apmeklējumu sk.	9937	10257	9193	-10%
	Izsniegums	18390	18099	17513	-3%
LCB	Lietotāju skaits	1007	759	647	-15%
	Apmeklējumu sk.	7259	8477	7636	-10%
	Izsniegums	4782	5199	3699	-29%

Skaitliskos rādītājus ietekmējošie faktori – novērojumi un secinājumi:

- Skaitliskie pamatrādītāji ir samazinājušies **Pārdaugavas bibliotēkā** 2016. gadā, skolēnu vasaras brīvlaikā, J. Raiņa Daugavpils 6. vidusskolā **notika telpu remonts un apkures sistēmas renovācijas darbi**, nebija iespējas lietot bibliotēkas telpas un apkalpot lietotājus, tāpēc laika posmā **no 15. jūnija līdz 9. augustam (37 darba dienas)** Pārdaugavas bibliotēka **bija slēgta**. Bibliotēka **nepiedalījās** lasītveicināšanas akcijā “Skaistā vasara bibliotēkā” (*netika organizēti 12 pasākumi*). Vasaras laikā no kultūras, izglītojošiem un atpūtas objektiem Grīvas mikrorajonā darbojas tikai bibliotēka. Brīvlaikā bērni katru dienu apmeklēja bibliotēku, bet tās slēgšanas dēļ, samazinājās lietotāju-bērnu skaits. 2016. gadā kopējais izsniegumu skaits bērniem un jauniešiem līdz 18 gadiem ir sarucis, jo īpaši izsniegumu skaits lasītavā. Tika veiktas izmaiņas lasītavas (*darbam uz vietas*) izsniegumu uzskaitē, elektroniski netika izveidota statistika lasītavas izsniegums bērniem un jauniešiem, manuāli tas tika veikts neprecīzi. 2017. gadā nav pamata bažām, ka statistiskie rādītāji samazināsies, ir pārliecība, ka tie uzlabosies un nepilnības tiks novērstas, kā arī bibliotēkā nav paredzēti remontdarbi.
- Pārskata gadā **LCB filiāles Cerīņu bibliotēkas** bērnu un jauniešu apmeklējumu skaits samazinājies par 10 % (-1064 apmeklējumi gadā). Tas ir skaidrojams ar to, ka ir samazinājies datorapmeklētāju skaits (*pēc DBIS statistikas: - 451 apmeklējums*), kas arī ietekmēja kopējos rādītājus. Vasaras brīvlaikā arvien mazāk bērni apmeklēja bibliotēku darbdienās (*pēc statistikas datiem uz 2016. gada 1. septembri – 443 apmeklējumi*), jo pilsētā tiek organizētas bērnu un jauniešu nometnes uz vietējo skolu un sociālo iestāžu bāzēm, kur bērni pavada laiku no plkst. 8.00 līdz plkst. 17.00.
- **Gaismas bibliotēkā** ir samazinājies apmeklējumu skaits (-764; -13%), jo bibliotēkas pakalpojumus mazāk izmanto datorlietotāji. Savukārt izsnieguma statistiskie rādītāji ir samazinājušies neprecīzas uzskaites rezultātā. Netika summēts periodisko izdevumu izsniegums un izsniegums darbam uz vietas bērniem un jauniešiem. Šie rādītāji ir ietverti kopējā izsniegumā.

- 2016. gadā teicamus rezultātus ir sasniegusi **LCB filiāle Piekraistes bibliotēka**. Faktori, kas ir pozitīvi ietekmējuši pamatrādītājus darbā ar bērniem un jauniešiem: bibliotēka atrodas 16. vidusskolas telpās un ir viegli pieejama bērniem un jauniešiem, jaunu telpu funkcionālais iekārtojums ir maksimāli pielāgots bērnu vajadzībām, izsnieguma pozitīvo dinamiku nodrošināja kvalitatīvs bērnu un jauniešu literatūras krājums, kā arī novadīto daudzveidīgo lasīšanas veicināšanas pasākumu klāsts un bibliotēkas un mikrorajona izglītības iestāžu veiksmīga sadarbība. Bibliotēkā strādā kompetents un uz kvalitatīvu lietotāju apkalpošanu orientēts personāls. Pamatojoties uz bibliotēkas augstajiem sasniegumiem, tika pārskatīts filiāles štata vienību skaits un veiktas izmaiņas. **2016. gada nogalē šajā filiālē tika papildus piešķirta viena pilna bibliotekāra slodze.** Šajā bibliotēkā bibliotekāro darbu turpmāk veiks četri bibliotekārie darbinieki.

Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija darbā ar bērniem un jauniešiem

LCB un tās filiāļu darbu ar bērniem un jauniešiem koordinē un vada **LCB filiāle Bērnu bibliotēka “Zīlīte”**. Lai uzlabotu bibliotēkas darba kvalitāti, ieviestu jauninājumus, meklētu labākus risinājumus darbā ar bērniem un jauniešiem, kā arī palīdzētu bibliotekāriem profesionāli pilnveidoties, 2016. gadā tika veikti šādi pasākumi:

- saskaņota un plānveidīga darba veikšanai tika izstrādātas un aktualizētas “Ieteicamās nedēļas tēmas bibliotekārā darba plānošanai darbā ar bērniem un jauniešiem 2016. gadam”;
- tika izstrādātas stratēģijas un koordinēts darbs, īstenojot LNB lasīšanas veicināšanas programmu “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” un LCB lasīšanas veicināšanas programmu “Skaistā vasara bibliotēkā”;
- sadarbībā ar LCB KAN tika sniegtas konsultācijas un ieteikumi jaunākās bērnu literatūras iegādei un popularizēšanai;
- tika sagatavots un novadīts seminārs LCB un tās filiāļu darbiniekiem par bibliotekāro darbu ar bērniem un jauniešiem, seminārs bija veltīts Bērnu bibliotēkas “Zīlīte” 65 gadu jubilejai;
- tika sniepta informācija un sagatavots priekšlasījums par LNB Bērnu literatūras centra organizēto Pavasara konferenci bērnu literatūras un bibliotēku speciālistiem “*Lakstīgalas vārdnīca: vērojumi un vērtējumi Latvijas un Polijas bērnu literatūrā un grāmatu mākslā*”;
- tika sagatavots priekšlasījums Latgales reģiona publisko bibliotēku darbinieku konferencei “*Sadarbība – ceļš uz panākumiem, attīstību un izaugsmi*”, sniepta informācija par LCB inovatīvo darba metodi – kanisterapiju bibliotēkā;
- tika sagatavots priekšlasījums un sniepta informācija par LCB inovatīvo darba metodi – kanisterapiju bibliotēkā Starptautiskajā Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku 15. konferencē “*Ceļš uz bibliotēku*”;
- 10. Latgales latviešu valodas un literatūras skolotāju metodiskajos lasījumiem “*Lasītprasme – pamats valodas prasmju pilnveidei*” tika sagatavota uzstāšanās un novadīta darbnīca “*Daugavpils pašvaldības bibliotēku un skolu sadarbība lasītprieka veicināšanai*”;
- Daugavpils izglītības pārvaldes organizētajā seminārā, Daugavpils pirmsskolas izglītības iestāžu vadītājiem, tika sniepta informācija par iespējām sadarboties ar bibliotēkām, analizēts esošais sadarbības modelis, izstrādāti ieteikumi darba pilnveidošanai;
- tika novadītas nodarbības tālākizglītības kursu dalībniekiem, iepazīstinot viņus ar telpu izkārtojumu, grāmatu kārtojumu plauktos, noformējuma veidošanu, kā arī tika sniepts

- ieskats bibliotēkas vēsturē un aktuālākajām tendencēm mūsdienu bibliotēkas darbā ar bērniem un jauniešiem;
- tika sniegtas individuālas konsultācijas bibliotekārajiem darbiniekiem.

Bērnu un jauniešu literatūras krājuma veidošana un papildināšana

Bērnu un jauniešu literatūras krājuma veidošana un papildināšana LCB un filiālēs tika īstenota saskaņā ar Latgales Centrālās bibliotēkas krājuma attīstības koncepciju 2016. - 2020. gadam. Kvalitatīva krājuma veidošanu koordinēja LCB Komplektēšanas padome. Reizi mēnesī notika padomes sēdes, kurās tika sadalīti Daugavpils pilsētas domes piešķirtie budžeta līdzekļi LCB un filiālēm jaunu iespieddarbu un citu dokumentu iegādei. Pašvaldības līdzekļi ir viens no galvenajiem finansēšanas avotiem krājuma komplektēšanai. Kopš 2016. gada LCB un filiālēm pašvaldības līdzekļi grāmatu un citu dokumentu iegādei tiek piešķirti attiecīgi iepriekšējā gada grāmatu izsnieguma īpatsvaram kopējā izsniegumu apjomā, kā arī ievērojot tajā izsnieguma daļu bērniem līdz 18 gadiem.

Pārskata gadā katru mēnesi jaunieguvumi tika iegādāti grāmatveikalos (*SIA Jānis Roze*, *SIA Janus*, *SIA Latvijas Grāmata*), no vietējiem autoriem, saņemtas no LNB, un LNB Atbalsta biedrības, no Latgolas Kultūras centra izdevniecības, kā arī no fiziskām personām. Iepirktie iespieddarbi bērniem un jauniešiem pārsvarā bija latviešu valodā, taču, pamatojoties uz pieprasījumu, tika iepirktais arī bērnu grāmatas krievu valodā, savukārt angļu valodā nepieciešamā literatūra tika iepirkta nelielā skaitā, jo literatūru bērniem un jauniešiem angļu valodā piedāvā LCB struktūrā esošais ASV informācijas centrs. Dati par jaunieguvumi bērniem un jauniešiem LCB filiālēs ir apkopotas 7.3. tabulā.

7.3. tabula. Jaunieguvumi bērniem un jauniešiem LCB filiālēs 2014. g. - 2016. g.

	2014. gads			2015. gads			2016. gads		
	Jaun- ieguvumu kopskaitis (eks.)	Bērniem līdz 18 g. (eks.)	%	Jaun- ieguvumu kopskaitis (eks.)	Bērniem līdz 18 g. (eks.)	%	Jaun- ieguvumu kopskaitis (eks.)	Bērniem līdz 18 g. (eks.)	%
Bērnu b-ka „Zīlīte”	1886	1072	57	2253	1447	64	1835	1301	71
Gaismas bibliotēka	634	213	34	643	175	27	621	187	30
Jaunbūves bibliotēka	1315	385	29	1373	360	26	1638	324	20
Pārdaugavas bibliotēka	925	387	42	926	341	37	848	208	25
Ceriņu bibliotēka	1014	367	36	1021	326	32	1047	296	28
Piekraistes bibliotēka	1227	427	35	1399	448	32	1400	432	31
Kopā:	7001	2851	41	7615	3097	41	7389	2748	37

Analizējot jaunieguvumus bērniem un jauniešiem, tika izmantoti dati no filiālēm, jo LCB nekomplektē bērnu krājumu. Vislielākais jaunieguvumu skaits bija **Bērnu bibliotēkai “Zīlīte”**, jo arī šīs bibliotēkas lietotāji pārsvarā ir bērni un jaunieši līdz 18 gadiem, arī izsniegums sastāda 79% no bibliotēkas kopējā izsnieguma. Savukārt **Ceriņu bibliotēkai**, **Piekraistes bibliotēkai**, **Pārdaugavas bibliotēkai** tika iepirkts mazāks skaits iespieddarbu bērniem un jauniešiem, jo, pamatojoties uz bibliotēkas vadītāju lūgumiem un Komplektēšanas padomes sēdes lēmumu, tika noteikts atjaunot pieaugušo un nozaru literatūras krājumu.

Pārskata gadā katrai filiālei tika abonēti periodiskie izdevumi bērniem un jauniešiem. 2016. gadā tika uzsākta periodisko izdevumu elektroniska reģistrācija un izsniegšana, tika precīzēta periodisko izdevumu klasifikācija atbilstoši vecumposmiem (skat. 7.4. tabula).

7.4. tabula. Abonētie periodiskie izdevumi LCB filiālēs 2016. g.

	Abonētie periodiskie izdevumi (nosaukumu kopskaits)	t.sk. bērniem līdz 18 gadiem (nosaukumu kopskaits)	%
Bērnu bibliotēka „Zīlīte”	42	22	52
Gaismas bibliotēka	18	6	33
Jaunbūves bibliotēka	38	13	34
Pārdaugavas bibliotēka	28	7	25
Cerīņu bibliotēka	30	10	33
Piekraistes bibliotēka	42	13	31
Kopā:	198	71	36

Aizvien biežāk bibliotēkas saskārās ar periodisko izdevumu bērniem un jauniešiem iznākšanas neregularitāti vai pat izdevuma izdošanas pārtraukšanu. **2016. gada martā tika pārtraukta žurnāla “Ezis” un “Zīlīte” iznākšana**, žurnāli bija pieprasīti ne tikai bērniem un viņu vecākiem, bet arī pedagojiem un studentiem.

Pārskata gadā bibliotēkas veica darbu pie krājumu izvērtēšanas: tika izslēgti maz pieprasīti, nolietotie un saturā novecojošie iespieddarbi, kā arī agrāk izdotie un retāk pieprasītie izdevumi ar paliekošu vērtību tika nodoti Depozītārijā. Darbs tika veikts, sadarbojoties ar LCB izveidoto krājuma komisiju (skat. 7.5. tabula).

7.5. tabula. Izslēgtie iespieddarbi bērniem (pirmsskolas un sākumskolas) LCB filiālēs 2016. g.

	Izslēgto grāmatu kopskaits	t.sk. grāmatas bērniem līdz 18 gadiem	%
Bērnu bibliotēka „Zīlīte”	1668	434	26
Gaismas bibliotēka	987	165	17
Jaunbūves bibliotēka	1696	130	8
Pārdaugavas bibliotēka	1305	234	18
Cerīņu bibliotēka	1621	212	13
Piekraistes bibliotēka	1469	190	13
Kopā	8746	1365	16

Apkopotie skaitliskie dati norāda, ka samērā neliels eksemplāru skaits tiek izslēgts no bibliotēku krājuma, jo bērnu krājumi ir atjaunoti un notiek sistemātiska un plānveidīga krājuma atbrīvošana no iespieddarbiem.

LCB filiālēs krājums bērniem un jauniešiem izvietots pārskatāmi un tiek nodrošināta brīva pieeja. Uzraksti un norādes atvieglo interesentiem orientēšanos krājumā, palīdz izvēlēties lasāmvielu. Lai uzlabotu krājuma kvalitatīvāku izmantošanu pirmsskolas vecuma bērniem, LCB filiālē Bērnu bibliotēkā “Zīlīte” tika veiktas izmaiņas pirmsskolas un sākumskolas bērnu uztverei veidotā krājuma izvietošanā. Krājums pirmsskolas vecuma bērniem tika izvietots atsevišķā telpā, nodrošinot pārskatāmību un racionālāku izvietojumu.

Bēri aktīvi izmanto bibliotēkas krājumu gan mācībām, gan savu individuālo informacionālo vajadzību apmierināšanai. Bibliotēkās tiek organizēti daudzveidīgi pasākumi bērnu krājuma popularizēšanā.

Uzziņu darbs, informācijas pakalpojumi, informācijas prasmju un iemaņu attīstīšana

Latgales Centrālās bibliotēkas un filiāļu uzziņu informācijas darbs ar bērniem un jauniešiem tika organizēts, apvienojot bibliotekāro un uzziņu informatīvo apkalpošanu. Uzziņu un informatīvajā darbā tika izmantoti gan tradicionālie, gan elektroniskie resursi – tematiskās novadpētniecības mapes, grāmatu krājums, LCB digitālās kolekcijas, pieejamās datubāzes, audiovizuālie materiāli, abonētie periodiskie izdevumi.

Skolēni un studenti bija visaktīvākie informācijas meklētāji. Uzziņas tika sniegtas referātu, zinātniski pētniecisko, tematisku prezentāciju, kursa darbu izstrādei. Tika sniegtas konsultācijas radošo darbu noformēšanā, korektā literatūras saraksta izveidē. Savukārt

pirmsskolas un sākumskolas vecuma bibliotēkas apmeklētāji ieguva informāciju dažādās ekskursijās, pasākumos.

Uzziņu sniegšanas mērķis ir nodrošināt vispusīgu informācijas iegūšanu, izmantojot bibliotēkas resursus. Informācija par sniegto uzziņu skaitu LCB un filiālēs ir apkopota 7.6. tabulā.

7.6. tabula. Uzziņas LCB un tās filiālēs 2016. g.

	Uzziņu kopskaits	t.sk. uzziņas bērniem līdz 18 g.	%
LCB	29497	5899	20
Bērnu bibliotēka „Zilīte”	7531	6401	85
Jaunbūves bibliotēka	2074	602	29
Pārdaugavas bibliotēka	1432	776	54
Cerīņu bibliotēka	3481	1051	30
Piekraistes bibliotēka	5100	3400	66
Gaismas bibliotēka	1510	1015	67
Kopā:	50625	19144	38

2016. gadā LCB un tās filiālēs tika sniegtas 50625 uzziņas, bērniem un jauniešiem – **19144** (38%), visaugstākie rādītāji – LCB, uzziņu kopskaits – 29497 vienības. LCB ir vislielākais nozaru literatūras krājums, tomēr sniegto uzziņu skaits bērniem un jauniešiem nav tik liels (**5899**, 20%), jo šīs iespējas aktīvi izmanto tikai pamatskolas (8.–9.kl.) un vidusskolas klašu skolēni. LCB filiālēs vislielākais uzziņu kopskaits ir *Bērnu bibliotēkā “Zilīte”*, tika sniegtas 7531 uzziņas, no tām **6401** (85%) uzziņu tika sniegtas bērniem un jauniešiem, jo bibliotēka atrodas pilsētas centrā, kur ir daudz skolu, skolēni izmanto šeit pieejamos resursus informācijas meklēšanai.

Sniegto uzziņu tematika aptvēra dažādas zinātnu nozares. Vispieprasītākās bija tematiskās uzziņas, kas galvenokārt ir saistītas ar mācībām un studijām, Latvijas floru un faunu, pasaules valstu kultūru un tradīcijām, kultūrvēsturisko mantojumu, mākslu, mūziku, brīvā laika pavadīšanas un ceļošanas iespējām, svētku svinēšanas tradīcijām, sportu, veselīgu dzīvesveidu, kā arī aktuāliem notikumiem Latvijā un pasaulei.

Informācijas pakalpojumi, informācijas prasmju un iemaņu attīstīšana

LCB un tās filiālēs liela uzmanība tika pievērsta skolēnu e-prasmju un elektroniskās informācijas meklēšanas iemaņu attīstīšanai, kā arī drošas vides radīšanai globālajā tīmeklī. 2016. gada februārī notika Vispasaules Drošāka interneta dienas. Daugavpils publiskajās bibliotēkās tika organizēti izglītojoši informatīvie pasākumi, kā par drošākas interneta vides lietošanu un izmantošanu, tā arī par virtuālās vides nozīmi, tās ietekmi un lomu ikdienā. LCB, Jaunbūves, Pārdaugavas, Gaismas, Cerīņu bibliotēkās un Bērnu bibliotēkā “Zilīte” tika organizēta bibliotekārā stunda 5.–7. klašu skolēniem “Mobilo ierīču drošības pamati”, to vadīja LCB Automatizācijas nodaļas datorsistēmu speciālists. Skolēnu e-prasmju un elektroniskās informācijas meklēšanas iemaņu attīstīšanai *Cerīņu bibliotēkā* tika rīkota informatīvā lekcija “Internets ir visiem draugs?”

2016. gadā LCB un tās filiāles aicināja interesentus pilnveidot e-prasmes droša interneta lietošanā un LCB veidoto un abonēto datubāzu izmantošanā. E-prasmju nedēļa ir Eiropas mēroga sabiedrības informēšanas kampaņa, lai digitālajā laikmetā demonstrētu e-prasmju nozīmi darbā, karjeras attīstībā, ikdienā un izaugsmē kopumā. Tās mērķis ir turpināt arvien plašāk ieinteresēt sabiedrību par e-prasmju apgūšanas un pielietošanas iespējām, informēt par e-pakalpojumiem un citām iespējām, kas pieejamas e-vidē. E-prasmju nedēļas ietvaros LCB un filiālēs tika organizēti daudzveidīgi pasākumi – informatīvās, bibliotekārās stundas, viktorīnas, virtuālie ceļojumi. E-prasmju nedēļas ietvaros lietderīgu informāciju skolēni ieguva Cerīņu bibliotēkas organizētajā viktorīnā “E-prasmju viktorīna”, Bērnu bibliotēkā “Zilīte” tika

organizēta saistoša bibliotekārā stunda “Kā uzzināt? Kam jautāt?”, Gaismas bibliotēkas organizētajā bibliotekārajā stundā “Iepazīsim bibliotēkas mājaslapu!” pasākuma dalībnieki tika iepazīstināti ar Latgales Centrālās bibliotēkas mājaslapu, tās struktūru un saturu.

LCB, Jaunbūves, Pārdaugavas un Bērnu bibliotēkā “Zīlīte” pamatskolas un vidusskolas skolēniem tika organizēta informācijpratības stunda “Fotogrāfija digitālajā laikmetā”, kuru vadīja LCB Automatizācijas nodaļas speciālists, profesionāls fotogrāfs A. Gruntmanis. Pasākuma gaitā tika stāstīts par fotografēšanas pamatprincipiem un fotogrāfiju apstrādes programmu iespējām, pasākumi bija kupli apmeklēti, jo pasākuma vadītājs varēja profesionāli un niānsēti atbildēt uz interesentu uzdotajiem jautājumiem. Pārdaugavas bibliotēkā 10. klases skolēniem bija iespēja uzzināt par digitāliem rīkiem un pārbaudīt savas prasmes bibliotēkas kopkataloga un uzziņu sistēmas www.letonika.lv izmantošanā.

LCB un tās filiālēs tika nodrošināta pieeja internetam un iespēja izmantot datorus bezmaksas. Būtiski analizēt datus, kā tika izmantotas šīs iespējas, kāda ir pakalpojuma attīstības dinamika (skat. 7.7. tabula).

7.7. tabula. Datorlietotāji 2016. g.

	Datorlietotāji kopskaita	t.sk. bērni līdz 18 g.	%	Datoru apmeklējumi kopskaita	t.sk. bērni līdz 18 g	%
LCB	2031	47	3	16321	760	5
Bērnu bibliotēka „Zīlīte”	583	412	70	3252	2572	79
Jaunbūves bibliotēka	450	184	41	4140	2176	52
Pārdaugavas bibliotēka	263	196	74	2319	1972	85
Ceriņu bibliotēka	349	216	62	5148	3587	64
Piekraistes bibliotēka	691	457	66	5612	4082	73
Gaismas bibliotēka	193	131	68	2389	1901	80
Kopā:	4560	1643	36	39181	17050	44

2016. gadā datorlietotāju kopskaita bija 4560, no tiem **1643** (36% no kopskaita) bērni un jaunieši. LCB un tās filiālēs (Bērnu bibliotēkā “Zīlīte”, Ceriņu bibliotēkā, Pārdaugavas bibliotēkā, Gaismas bibliotēkā, Jaunbūves bibliotēkā) datorlietotāju bērnu un jauniešu līdz 18 gadiem skaits ir samazinājies (**-385**), jo lietotāju datori ir neapmierinošā tehniskā stāvoklī, interneta ātrums ir lēns, datortehnika novecojusi, tā bieži lūzt. Daudzi internetu izmanto mobilajās ierīcēs ārpus bibliotēkas telpām - šis apstāklis arī ietekmēja datorlietotāju skaita samazināšanos. Pārskata gadā tika uzsākta bezvadu interneta lietotāju uzskaitē, kuri to izmantoja bibliotēkas telpās.

Interneta resursi tika izmantoti ne tikai brīvā laika pavadīšanai un virtuālajai saskarsmei, bet arī mācībām un dažādu ārpusklases darbu veikšanai. LCB un filiālu aktīvais darbs ar bērniem un jauniešiem un veiksmīgi īstenotie pasākumi ir devuši iespēju piesaistīt jaunus lietotājus.

2016. gadā lietotāji aktīvi izmantoja Xbox 360 spēļu konsoli. Tā ir pieejama Bērnu bibliotēkā “Zīlīte”. Spēles ir aktuālas bērniem un pusaudžiem vecumā no 9 līdz 13 gadiem, to izmanto arī ģimenes kopā ar bērniem, jautri pavadot brīvo laiku. Xbox 360 spēļu konsoli izmanto bērni un jaunieši no visām LCB filiālēm. Bibliotēkas lietotāju vidū tā ir aktuāla, tiek popularizētas jaunās inovatīvās tehnoloģijas bibliotēku darbā un paplašinātas bērnu, jauniešu un ģimeni brīvā laika pavadīšanas iespējas (skat. 7.8. tabula).

7.8. tabula. Xbox 360 spēļu konsoles izmantošana

	2014. gads	2015. gads	2016. gads
Apmeklējumi	2492	2886	2561

Informācijas resursus popularizējošie pasākumi

Lai popularizētu informācijas resursus, bibliotēkās tika izmantoti pasākumu cikli, kuri aptvēra kādu noteiktu tematiku vai aktualitāti. Šajos pasākumos bibliotēkas darbiniekiem bija iespēja informēt un demonstrēt visus bibliotēkā pieejamos resursus: iespieddarbu krājumu (nozaru literatūra, daiļliteratūra, periodika), abonētās un pašu veidotās datubāzes, novadpētniecības un tematiskās mapes u.c.

LCB un filiālēs tradicionāli norisinājās Karjeras nedēļas pasākumi. *Jaunbūves bibliotēku* apmeklēja 5. klašu skolēni, lai piedalītos tematiskajā pasākumā “*Ne kurš katrs var kļūt par glābēju...*”. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta pārstāvis informēja pasākuma dalībniekus par ikdienas darbu un pieredzi. *Ceriņu bibliotēkā* notika virtuālās ekskursijas “*Ceriņu bibliotēka vakar un šodien*” un “*Magdeburgas pilsētas bibliotēkas*”. *Pārdaugavas bibliotēkā* norisinājās tikšanās ar televīzijas žurnālisti Larisu Kirilovu „*Nemitīgā steigā*”. Tikšanās mērķis bija sniegt ieskatu žurnālista profesijas vēsturē, uzzināt izglītības un darba iespējas Latvijā un ārzemēs, iedziļināties žurnālista darbā.

Gaismas bibliotēkā tika organizēts tematisks pasākums “*Profesija uz visu mūžu – pilots!*” 8.-12. klašu skolēniem. *Bērnu bibliotēkā “Zilīte”* notika tematisks pasākums “*Atver bibliotēkas durvis!*”, kas iepazīstināja visus interesentus ar bibliotekāra profesiju. Interaktīvajā spēlē “*Profesiju varavīksne*” sākumskolas skolēni ielūkojās bibliotēkas vēstures lappusēs, uzzināja, kur var apgūt bibliotekāra profesiju, kādi darba pienākumi jāveic bibliotekāram.

LCB un filiāles piedalījās Karjeras izglītības akcijā „*Ēnu diena*”. *Piekraistes bibliotēkā* tika uzņemta viena ēna, savukārt *Pārdaugavas bibliotēkā* – trīs ēnas. Tika iepazīts bibliotēkas krājums, tā kārtošana, lietotāju apkalpošana, literatūras izstāžu veidošana u.c. ikdienas darbi.

Novembrī Patriotu nedēļas ietvaros *Bērnu bibliotēkā “Zilīte”* folkloras stundā “*Dainu skapis – pasaules kultūras sastāvdaļa*” pasākuma apmeklētājiem tika sniepta informācija par vienu no UNESCO programmā iekļauto Latvijas kultūras mantojuma sastāvdaļu – Krišjāņa Barona Dainu skapi. Interneta vietnē www.dainuskapis.lv tika aplūkota Daugavpils novadam (toreizējam Daugavpils – Dvinskas aprīņķim) raksturīgo tautasdziesmu daudzveidība. Izmantojot datubāzi www.letonika.lv un interneta vietni www.simgadei.lv skolēni veica praktiskus uzdevumus informācijas meklēšanā un apkopošanā.

Jaunbūves bibliotēkā notika Latvijas Republikas proklamēšanas 98. gadadienai veltīts pasākums “*Mīļa mana tēvu zeme*”. *Ceriņu bibliotēka* organizēja tematisku pasākumu “*Latvijas dārgumu lādīte*” pirmsskolas vecuma bērniem un bibliotekāro stundu “*Grāmatas moderniem jauniešiem*” profesionālās izglītības kompetences centra “Daugavpils Būvniecības tehnikums” jauniešiem. Pasākumos tika iepazīta bibliotēkas iespieddarbu krājuma daudzveidība. Folkloras stundā “*Tautasdziesmu kamoliņš*” tika popularizēts elektroniskais resurss “*Krišjāņa Barona Dainu skapis*”.

Gaismas bibliotēkā Patriotu nedēļas ietvaros tika rīkota radošā darbnīca „*Skaista mana tēvu zeme*”. *Pārdaugavas bibliotēka* rīkoja patriotisko stundu “*Mana sirds pieder Latvijai*”, tajā piedalījās pirmsskolas izglītības iestāžu bērni un sākumskolas klašu skolēni. Latvijas izzināšanas stundā “*Es lepojos...*” piedalījās pamatskolas 6. klašu skolēni.

Izzinot pilsētas un visas Latgales novada kultūrvēsturisko mantojumu, nacionālās un dabas bagātības, novadnieku devumu un daiļradi, aktuālos notikumus un svētkus, pasākumu dalībnieki padziļināja zināšanas dažādās jomās. Bibliotēkā tika organizēti daudzveidīgi novadpētniecības pasākumi, t.i., gan novadpētniecībā saturā bibliotekārās stundas, gan literatūru popularizējoši pasākumi.

Jaunbūves bibliotēkā notika novadpētniecības viktorīna “*Dzimtās vietas pazinējs*” un novadpētniecības stunda “*Mūsu adrese - Jaunbūve*”. Izmantojot novadpētniecības krājumu, tika izstrādāta prezentācija par Jaunbūves mikrorajona vēsturi. Lai iepazīstinātu lietotājus ar bibliotēkas pakalpojumiem un pieejamajiem resursiem, *Ceriņu bibliotēkā* tika organizētas bibliotekārās stundas – “*Meža bibliotēkas taciņas*”, “*Mēs esam daugavpilieši*”, “*Bibliotēkā*

dzīvo grāmatas". Piekraستes bibliotēkā pusaudži un jaunieši apmeklēja bibliotekārās stundas – "Jauno grāmatu stunda", "Bibliotekārs kā informācijas ceļvedis", "Digitālās drošības diena".

Bērnu bibliotēkā "Zīlīte" tika organizētas bibliotekārās stundas – "Bibliotekā dzīvo grāmatas", "Labas grāmatas ir kā gājputni - tās vienmēr atgriežas pie lietotājiem", "Atver bibliotekas durvis", "Bērnu bibliotēkai "Zīlīte" – 65", tematisks pasākums "Neatradīsim nekur mēs citur vietu, kura runātu ar mums ...". Starptautiskās ģimenes dienas ietvaros tika rīkots pasākums "Gimenes dienā kopā ar Daugavpils bērnu grāmatu autoriem". Literatūras stundā "Ieskats jaunākajos dzejās krājumos" pasākuma dalībnieki tika iepazīstināti ar jaunākajiem dzejoļu krājumiem, tai skaitā arī Daugavpils dzejnieku veikumu.

LCB tika rīkota bibliotekārā stunda "No vissenākās grāmatas līdz e-grāmatai".

LCB tika organizētas bibliotekārās stundas, kuru laikā skolēni tika iepazīstināti ar bibliotekas mājaslapas struktūru un saturu, kā arī ar informācijas meklēšanas iespējām datubāzēs un katalogos.

2016. gadā pastāvīgi tika atjaunotas plauktu un jaunieguvumu izstādes, tās papildināja bibliotekā rīkotos pasākumus. Bibliotēku rīkotajās izstādēs tika apkopoti iespieddarbi par novadniekiem, arhitektūras pieminekļiem, nozīmīgām gadskārtām un pilsētā organizētiem svētkiem.

Novadpētniecības izstādes ir nozīmīga materiālu popularizēšanas forma. *LCB un filiālēs* tika organizētas literatūras, mākslas, fotogrāfiju un citu radošo darbu kolekciju izstādes. Tematiskās un jaunieguvumu izstādes bieži papildināja bibliotekās rīkotos pasākumus. Tika veidotas izstādes arī atceres dienām, gadskārtu svētkiem un citām svinamām dienām.

- *gadskārtu ieražu un tautas tradīciju izstādes* (Lieldienas, Mātes diena, Jāņi, Starptautiskā dzimtās valodas diena, Starptautiskā muzeju diena, Starptautiskā ģimenes diena, Starptautiskā fotogrāfijas diena, Starptautiskā teātra diena, Dainu skapis – pasaules kultūras tradīcija u.c.);
- *novadpētniecības izstādes* (Mana pils Daugavpils, Daugavpils daiļliteratūrā, Mūsu novadnieki, Daugavpils bērnu grāmatu autoru daiļdarbu izstādes, Daugavpils novadniekam, aktierim Solomonam Mihoelsam u.c.);
- *nozīmīgas atceres dienas valsts vēsturē* (Barikāžu aizstāvju atceres diena, Komunistiskā LR neatkarības pasludināšanas diena, Lāčplēša diena, LR proklamēšanas diena u.c.);
- *pasākumus papildinošās izstādes* (Bibliotēku nedēļa, Karjeras nedēļa, Dzejās dienas, Vācijas kultūras pavasarīs Daugavpilī, Daugavpils bērnu autoru grāmatu izstāde u.c.);
- *Daugavpils pilsētas svētkiem veltītās izstādes*: Mana pils-Daugavpils, Daugavpils daiļliteratūrā, Iepazīsim Daugavpili, Mūsu lepnums – mūsu rakstnieki un dzejnieki, Mūsu novadnieki, Cilvēks pilsētas vēstures fonā, Latgale – katoļu zeme, Dažādā Daugavpils u.c.

Pasākumi dažādām vecuma grupām

Izvērtējot pasākumu kopumu bērniem un jauniešiem, jāsecina, ka pārskata gadā, kā katru gadu, tas ir bijis ļoti intensīvs un piepildīts. 2016. gadā Daugavpils pašvaldības bibliotekās tika novadīti 693 pasākumi, no tiem **600** (tie ir 87% no kopskaita) pasākumiem **mērķgrupa bija bērni un jaunieši**, kā arī **ģimenes** (skat. 7.9. tabula). *LCB* un tās filiāles plāno un organizē pasākumus un literatūras izstādes bērniem un jauniešiem pēc vienotā plāna "Ieteicamās nedēļas tēmas bibliotekārā darba plānošanai darbā ar bērniem un jauniešiem 2016. gadam".

7.9. tabula. Pasākumi LCB un filiālēs 2016. g.

Bibliotēka	Pasākumu kopskaits	Bērniem līdz 18 gadiem	t.sk. pirms – skolēniem un vecākiem	t. sk. jaunākā skolas vec. bērniem	t.sk. pusaudžiem un jauniešiem
LCB	142	92	-	34	58
Bērnu b - ka „Zīlīte”	177	172	76	59	37
Jaunbūves bibliotēka	122	113	47	41	25
Piekrastes bibliotēka	90	81	27	28	26
Ceriņu bibliotēka	71	62	18	36	8
Pārdaugavas bibliotēka	59	48	17	19	12
Gaismas bibliotēka	32	32	9	9	14
Kopā :	693	600 (87%)	194	226	180

Salīdzinot ar 2015. gadu, pasākumu skaits bērniem un jauniešiem ir nedaudz samazinājies – **23**. Vislielākais pasākumu skaits tika novadīts jaunākā skolas vecuma bērniem, tas ir arī palielinājies salīdzinot ar pērno gadu **+29**. Pārskatā tiks ietverti interesantākie un nozīmīgākie pasākumu apraksti. Par pasākumiem LCB un tās filiāles var iepazīties LCB mājaslapā www.lcb.lv un www.lcb.lv sadaļā *Filiāles*.

Būtiski bibliotēkām organizēti pasākumus, kuros būtu iespēja piedalīties dažāda vecuma bērniem un vecākiem, kas vieno ģimenes un attīsta lasītprieku.

2016. gadā tika veiksmīgi īstenota LCB filiāļu dalība nacionālajā lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. Programmas ietvaros bibliotēkas tika nodrošinātas ar kolekcijas grāmatām, atbalstītas pasākumu organizēšanā un lasīšanas ekspertu sumināšanā. Lai nodrošinātu visu kolekcijas grāmatu pieejamību visās filiālēs, par pašvaldības līdzekļiem (994.32 EUR) tika iepirkti papildus eksemplāri, savukārt ekskursijai uz Rīgu un bērnu dāvanām tika iztērēti 470 EUR, kā arī tika sagatavoti un pavairoti uzskates informatīvie materiāli (~70 EUR). Programmā piedalījās 540 lasīšanas eksperti, no tiem 306 pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērni, 182 pusaudži un jaunieši, 52 vecāki. Vislielākais dalībnieku skaits bija *Bērnu, Jaunbūves* un *Piekraستes* bibliotēkās.

Programmas realizēšanas laikā *LCB filiālēs* notika daudzveidīgi pasākumi. *Jaunbūves bibliotēkā* notika drošības stunda “Vieni paši mājās”, grāmatu benefice “Kika Mika un lielā tumsa”, radošā laboratorija “Lupatiņu rīts”, aizraujošs ceļojums kopā ar grāmatas varoni “Muša, kura gribēja būt lidmašīna”, dzejas pauze “Bērzu ballīte”, skalās lasīšanas ar pieturām „Lauvas rūciens”, noslēguma pasākums „Grāmatu taku brīnumainie noslēpumi”.

Piekraستes bibliotēkā veiksmīgi tika īstenoti vairāki pasākumi programmas ietvaros: bibliotekārā stunda “Lasām pa vecam, lasām pa jaunam”, radošā darbnīca “Katrā vārds reiz bija dzeja”, literārs bērnu rīts “Kika Mika un kompānija” pirmsskolniekiem, ceļojošā grāmatu izstāde “Grāmatu maisiņš” mikrorajona izglītības iestādēs, literārs ceļojums „Reiz satikās Emīls un Gārmans” sākumskolas skolēniem, kā arī noslēguma pasākums “Tavs grāmatu plaukts”.

Bērnu bibliotēka, uzrunājot potenciālos programmas dalībniekus, apmeklēja izglītības iestādes – sadarbības partnerus, tika novadīts pasākumu cikls “Lasi un vērtē!”. Lielā ekspertu skaita dēļ, lai noslēguma pasākumu varētu apmeklēt ikviens interesents, bibliotēka organizēja to divreiz, pasākumā “Pamodini gaismu lasot!” pulcējās 5+ lasīšanas eksperti, savukārt lasīšanas svētkus “Lasīšanas ekspertu svētku balle” apmeklēja nu jau pieredzējušie eksperti. *Bērnu bibliotēka* tika **apbalvota ar Pateicību “Par ieguldīto darbu “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”.**

Ceriņu bibliotēkā notika muzikāli poētisks noslēguma pasākums, kura laikā skanēja Māras Cielēnas dzejoļi, grāmatu prezentācijas un muzikālās aktivitātes, akordeons un tautas mūzikas instrumenti. Arī *Gaismas un Pārdaugavas bibliotēkas* plānveidīgi īstenoja lasīšanas veicināšanas programmu “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”.

Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļas laikā publiskajās un skolu bibliotēkās Ziemeļvalstīs un Baltijas valstīs notiek lasījumi, stāstu stāstīšana, literatūras izstādes, debates, konkursi, tie

vieno dažāda vecuma grupas. 2016. gada Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļas tēma bija – “Nākotne Ziemeļos”. Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļas ietvaros aktīvi piedalījās visas Daugavpils pilsētas pašvaldības bibliotēkas.

Jaunbūves bibliotēkas darbinieki apmeklēja Daugavpils 12. vidusskolu, lai 2. klašu skolēniem novadītu *rītausmas stundu* “*Gudru ķēmu padomiņu*”. Rīta lasījumiem tika izvēlēts norvēģu rakstnieka Stīana Hola grāmatas “Gārmana vasara” fragments. Skolēni aizrautīgi klausījās grāmatas fragmentu, kā arī aplūkoja brīnišķīgās ilustrācijas, kuras pastiprināja interesiju par tekstu. Kopā ar bibliotekāri bērni runāja par nākotni un par Gārmana bailēm no skolas, atceroties savu pirmo skolas dienu. Kopīgi tika apspriests, kādas bailes ir visvairāk sastopamas un, kas vislabāk palīdz tās pārvarēt. Grāmatas varonis Gārmans saņēma daudz gudru padomu, kā uzveikt bailes no skolas. Pasākuma noslēgumā, darbojoties grupās, skolēni izveidoja plakātus ar savu “ceļu uz nākotni” un prezentēja tos.

Ceriņu bibliotēkā notika krēslas stunda “*Kad es izaugs liels*”, pasākuma dalībnieki iepazinās ar Ziemeļvalstu autoru grāmatu izstādi un lasīja norvēģu autora un ilustratora Stīana Hola grāmatas “Gārmana vasara” fragmentus.

Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļas ietvaros *Pārdaugavas bibliotēkā* ciemojās 3. un 4. klases skolēni, lai piedalītos *rītausmas stunda* “*Mana fantāzijas pasaule*”. Pasākuma laikā skolēni lasīja stāstu “Gārmana vasara”, apsprieda savus nākotnes plānus, atklāja savas bailes. Bibliotekāre piedāvāja risinājumu, kā uzvarēt savas bailes - uzzīmēt tās, savākt “baiļu kastē” un nosūtīt uz nākotni, tur kur bērni izaugs un visas bērnības bailes izgaisīs!

LCB kopā ar jauniešiem tika lasīti un apspriesti rakstnieces Emmijas Iterantas grāmatas “Ūdens atmiņa” fragmenti, notika saruna par globālām klimata pārmaiņām un ekoloģijas problēmām.

Bērnu bibliotēkā “Zilīte” notika *rīta stunda* “*Ķeram laiku aiz astes!*” kuru apmeklēja pirmklasnieki un klubīņa “Brīvdienas bez garlaicības” dalībnieki kopā ar ģimenēm.

No 18. līdz 23. aprīlim Daugavpils publiskajās bibliotēkās ritēja ikgadējās Bibliotēku nedēļas pasākumi. Bibliotēku nedēļa izskanēja ar vadmotīvu “Attiecības. Sadarbība. Kopiena”, akcentējot bibliotēkas kā kopienas centra lomu sabiedrības informēšanā un izglītošanā, izklaidēšanā un saliedēšanā, aktīvas jaunrades un attīstības veicināšanā. Visu nedēļu Daugavpils bibliotēkas piedāvāja saviem lietotājiem un citiem interesentiem virkni saistošu pasākumu. Bibliotēku nedēļas pasākumu ciklu Daugavpilī ievadīja *tikšanās ar latviešu dzejnieci un dramaturģi Māru Zālīti*, to apmeklēja liels skaits jauniešu. *LCB filiāles* Bibliotēku nedēļas ietvaros piedāvāja virkni pasākumu dažāda vecuma interesentiem. Pirmsskolas, sākumskolas un pamatskolas vecuma bērniem tika piedāvātas bibliotekārās stundas, kuru dalībnieki tika iepazīstināti ar bibliotēku, tās piedāvātajiem pakalpojumiem un grāmatu klāstu. Nozīmīgs pasākums vidusskolēniem tika piedāvāts *Pārdaugavas bibliotēkā*, jaunieši apmeklēja tematisko pasākumu “*Autortiesības*”, kurā tika stāstīts gan par intelektuālo īpašumu, gan par pašu autortiesību būtību.

LCB filiāle Bērnu bibliotēka “Zilīte” piedāvāja piedalīties diskusijā “*Lasām pa vecam, lasām pa jaunam!*” par lasīšanas iespējām senatnē, mūsdienās un nākotnes perspektīvās. Bērnu bibliotēka aicināja apmeklēt arī bibliotekāro stundu “*Bērnu bibliotēkai “Zilīte” – 65*”, kuras laikā bibliotēka pateicās saviem atbalstītājiem, sadarbības partneriem un uzticamajiem lietotājiem, atskatījās uz savas vēstures līkločiem un ieskicēja nākotnes perspektīvas.

Pasākumi pirmsskolas vecuma bērniem

No kopējā pasākumu skaita bērniem un jauniešiem (600) pirmsskolas vecuma bērniem tika novadīti **138 pasākumi**, t.i. par pieciem pasākumiem vairāk nekā 2015. gadā. Ar šo mērķgrupu intensīvi strādā *LCB filiāles* savos mikrorajonos, īpaši uzmanība tika pievērsta sadarbībai ar pirmsskolas izglītības iestādēm. Pasākumi notika ne tikai bibliotēkas telpās, bet arī izglītības iestādēs.

Jau vairākus gadus *Jaunbūves bibliotēka* realizē lasīšanas veicināšanas programmu "Augsim kopā ar grāmatu". Darbs ar šo programmu tika uzsākts 2009. gadā. Regulāras attīstošas un izglītojošas nodarbības mazuļiem tika organizētas sadarbībā ar mikrorajona pirmsskolas izglītības iestādēm. Mazuļu grupiņas labprāt devās ekskursijās uz bibliotēku, kur iepazina aizraujošo grāmatu pasauli, bet aukstajā laikā – ziemā uz bērnudārzu devās paši bibliotekāri. Strādājot ar mazuļiem, arvien populārāki kļuvuši priekšā lasīšanas pasākumi, kas tika papildināti ar viktorīnām, radošām aktivitātēm, ludziņu iestudēšanu, pasaku spēlēm. Programmas ietvaros pirmsskolas izglītības iestāžu bērniem 2016. gadā tika organizētas: M. Labonarskas grāmatas prezentācija "Lielā pasaule mazā grāmatā", literārā viesistaba "Ciemos pie Agnijas Barto", literārā vernisāža "Paviesoties bērnībā" (par 2016. gada grāmatām-jubilārem), uzvedības stunda "Piekļājības skola".

LCB filiāle Ceriņu bibliotēka regulāri organizēja bibliotekārās stundas un tematiskos pasākumus pirmsskolas vecuma bērniem. Pārskata gadā interesantākie pasākumi mazuļiem bija rīkoti Patriotu nedēļas ietvaros. Bibliotēkā notika tematisks pasākums "Latvijas dārgumu lādīte", kuru apmeklēja 122 bērni. Bibliotekāre iepazīstināja bērnus ar latviešu autoru dzejoļu grāmatu "Iesim pasaule", mazuļi kopā ar bibliotekāri lasīja U.Ausekļa un J.Baltvilka dzejoļus par Latviju un noskatījās leļļu izrādi pēc M.Stārastes pasaku motīviem. Dzejas dienu ietvaros mazie bibliotēkas lietotāji piedalījās literārajā pasākumā "Poēzijas skaņas", bērni lasīja skaitāmpantus, lecot uz vienas kājas, nesot grāmatu uz galvas vai dejojot baletu, kā arī izveidoja aplikācijas pēc dzejoļu motīviem. Pirmsskolas vecuma bērni ar lielu prieku apmeklēja pasākumu "Lasām par runci Franci!", bērni apskatīja Ulda Ausekļa grāmatu izstādi un noklausījās stāstījumu par autora biogrāfiju un daiļradi, savukārt bērni sagatavoja nelielu teatralizēto priekšnesumu par runci Franci.

Piekraistes bibliotēka kā interesantākos pasākumus mazajiem grāmatmīliem nosauca tematisko pasākumu "Kika Mika un kompānija", bibliotekāro stunda "Mazuļi bibliotēkā", literāro bērnu rītu „Ko dara runcis Francis?”, dzejas stundu "Uztvert pasauli bērnu acīm". Turklat šajā bibliotēkā aktīvi popularizē mazo bērnu radošumu izstāžu veidā. 2016. gadā izstāžu cikla "Gadalaiki bibliotēkā" ietvaros tika organizētas 9 pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņu zīmējumu izstādes.

Gan *Gaismas*, gan *Pārdaugavas bibliotēkas* atrodas vienā ēkā ar mikrorajona pirmsskolas izglītības iestādi, tas atvieglo „bērnu ceļu” uz bibliotēku. Pārskata periodā *Gaismas bibliotēkas* pasākumus apmeklēja četras pirmsskolas izglītības iestādes grupas: "Puķīte" (3-5 gadus veci bērni), "Mārīte" (4-5 gadus veci bērni), kā arī sagatavošanas grupas "Auseklītis" un "Bitīte". Gada laikā pirmsskolniekiem tika rīkotas bibliotekārās stundas, literāri muzikālas rotaļnodarbības, notika tematiskie pasākumi, sagatavošanas grupas audzēkņi iesaistījās lasītveicināšanas programmas "Bērnu žūrija" aktivitātēs. Savukārt *Pārdaugavas bibliotēka* lepojas ar pasākumiem Dzejas dienās, Latvijas proklamēšanas 98. gadadienās priekšvakarā pirmsskolēni piedalījās patriotiskā stundā "Mana sirds pieder Latvijai".

Bērnu bibliotēkā „Zīlīte” pirmsskolas vecuma bērni apmeklēja bibliotekārās stundas „Bibliotēkā dzīvo grāmatas”, „Bērnu bibliotēka ir tavu draugu pilsēta”, „Atver bibliotēkas durvis!”, tematisko pasākumu „Mammīte – bitīte, es Tava puķīte”, tautasdziesmu nedēļas ietvaros rotaļnodarbību "Savu dziesmu kamoliņu Ar lepnumu ritināju!", patriotu nedēļas ietvaros tematisko pasākumu "Kā pareizi mīlēt dzimteni?", dzejas un prozas lasījumus „Ziemassvētkus gaidot”, „Ceļā uz Ziemassvētkiem” un „Tas baltais ziemas miers”. Visapmeklētākā bija bibliotekārā stunda „Bibliotēkā dzīvo grāmatas”, kurā bērniem tika piedāvāts iepazīties ar daudzveidīgo bibliotēkas grāmatu krājumu. Pasākuma apmeklētāji padziļināja zināšanas par bibliotēkas lietošanas noteikumiem, aplūkoja interesantāko grāmatu izstādi "Grāmatu kalns".

Pārskata gadā visās filiālēs aizvien savu aktualitāti nezaudēja un aktīvi tika apmeklētas bibliotekārās stundas „Mazuļi bibliotēkā” un „Bibliotēkā dzīvo grāmatas”.

Pasākumi jaunākā skolas vecuma bērniem

2016. gadā jaunākā skolas vecuma bērniem daudzveidīgas aktivitātes organizēja gan LCB, gan tās filiāles. Kopējais novadīto pasākumu skaits ir **187**. Tas ir lielākais apmeklēto pasākumu skaits starp mērķgrupām, jaunākā skolas vecuma bērni ir arī tie, kuri visbiežāk pēc pasākumu apmeklēšanas atgriežas bibliotēkā un kļūst par tās pastāvīgiem apmeklētājiem. Jaunākā skolas vecuma bērniem pārsvarā tika piedāvāti izzinošie pasākumi. Skolēni iepazina grāmatu vēsturi, ceļoja pa Daugavpils Teātra telpām, pētīja senlietas, devās virtuālajā ceļojumā pa Eiropu, darbojās radošajās darbnīcās, piedalījās literārajās spēlēs un konkursos.

LCB piedāvāja bibliotekāro stundu „*No vissenākās grāmatas līdz e-grāmatai*”, kuras laikā bērni iepazinās ar interesantākajām un neparastākajām bibliotēkas grāmatām – vecāko, smagāko, mazāko, lielāko, biezāko, plānāko grāmatu, kā arī ar vēsturiskiem faktiem par grāmatas tapšanas pirmsākumiem. Sākumskolēni pasākuma „*Daugavpils teātra aizkulises*” ietvaros noklausījās prezentāciju par teātra pirmsākumiem un attīstību gadsimtu griežos, kā arī devās aizraujošā ekskursijā pa Daugavpils teātra telpām – apmeklēja skatuvi, baleta zāli, foajē, butaforiju darbnīcu un tērpus noliktavu. Īpašs piedzīvojums bērniem bija apmeklēt LCB organizēto senlietu izstādi „*Tā kādreiz dzīvojām*”. Pasākuma dalībnieki noklausījās aizraujošu stāstījumu par izstādē eksponēto priekšmetu pielietojumu, noskatījās to lietošanas demonstrācijas, kā arī paši aizrautīgi izmantoja iespēju senlietas apskatīt, aptaustīt un izmēģināt.

Bērnu bibliotēkā „*Zīlīte*” sākumskolēni visvairāk apmeklēja bibliotekāro stundu „*Bibliotēkā dzīvo grāmatas*”, „*Izvēlies, ko vēlies, lasi, ko izvēlējies!*”, „*Lasi un vērtē!*”, „*Atver bibliotēkas durvis!*”, diskusijas „*Lasām pa vecam, lasām pa jaunam!*”, jauno grāmatu apskatus „*Bērnu bibliotēka ir tavu draugu pilsēta*”, „*Grāmatas vieno mūs*”, literāri-tematisko pasākumu „*Agnijai Barto – 110*” un literāro spēli „*Gulbīti, gulbīti, kustini kājiņas, nes mani uz Laimīgo zemi!*”, kā arī tematisko pasākumu „*Kā pareizi mīlēt dzimteni?*”, „*Mani mazie mīluļi*”, rīta stundu „*Ķeram laiku aiz astes!*”, tikšanos ar bērnu rakstnieci Māru Cielēnu. Starptautiskās ģimenes dienas ietvaros notika tikšanās ar Daugavpils bērnu grāmatu rakstniekiem un dzejniekiem – *Jevgeniju Golubevu un Stanislavu Volodjko*. Bibliotēkā tika organizēta pasākumu cikla „*Vācu kultūras pavasaris Daugavpilī*” ietvaros literatūras izstāde „*Vācu autoru darbi bērniem*”.

2016. gadā *Jaunbūves bibliotēkā* populārākie pasākumi bija: literārā viesistaba „*Ciemos pie Agnijas Barto*”, literatūras jaunumu degustācija „*Nāc! Mums ir ko lasīt!*”, literārā vernisāža „*Paviesoties bērnībā*” (par 2016. gada grāmatām-jubilārēm), pārdomu stunda „*Es patiesību meklēju kā prātu...*”.

Ceriņu bibliotēka piedāvāja saviem lietotājiem piedalīties ceļojumu stāstu dienā „*Mans ceļojums pa Eiropu*” un iegūt informāciju par Eiropas Savienības dalībvalstīm, iepazīties ar lietuviešu, igauņu un latviešu autoru darbiem. Laikā, kad skolās tika īstenota Projektu nedēļa, bibliotēkā notika Jura Zvirgzdiņa daiļradei veltīta literāra stunda „*Neparastais ciemiņš bibliotēkā*”. Izmantojot grāmatu „*No Rīgas līdz Rīgai. Tobiass un Tama lielajā Eiropas bibliotēku ceļojumā*”, skolēni devās virtuālā ceļojumā pa lielākām bibliotēkām Baltijas jūras reģiona zemēs.

Piekraistes bibliotēka pārskata gadā organizēja daudzveidīgus pasākumus jaunākā skolas vecuma bērniem: bibliotekārās stundas „*Bibliotēkā dzīvo grāmatas*”, „*Lasām pa vecam, lasām pa jaunam*”, tematiskos pasākumus „*Nīnas pasaciņas*”, „*Zem zilās debesu bļodas*”, „*Sprīdītis ceļo pa pasauli*”, interaktīvo spēli „*Lasi, risini un spēlējies!*”, radošās darbnīcas „*Uz zemeslodes zem saules*”, „*Katrs vārds reiz bija dzeja*”, literāras stundas „*Rudens nāca, lapas bira*”, „*Grāmatu vienojošs spēks*”, tikšanos ar bērnu rakstnieci Māru Cielēnu, literāros ceļojumus „*Pasaku pasaule*”, „*Reiz senos laikos Kurzemē*”.

Visus plānotos un sagatavotos pasākumus bibliotēkas varēja veiksmīgi realizēt, cieši sadarbojoties ar Daugavpils skolām.

Pasākumi pusaudžiem un jauniešiem

Patīkami konstatēt, ka pusaudži un jaunieši bija aktīvi bibliotēkas apmeklētāji, to skaits bibliotēkās nesarūk. Šim vecumposmam bibliotēkas darbinieki pārskata gadā novadīja **122** pasākumus. Pusaudži un jaunieši labprāt piedalījās tādos pasākumos, kā tikšanās ar literātiem, dažādos tematiskos pasākumos, Karjeras nedēļas pasākumos, E-prasmju nedēļas pasākumos, Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļas pasākumos u.c.

Visaktīvāk ar šo vecumposmu strādāja LCB (*58 pasākumi*) un Bērnu bibliotēka "Zīlīte", kā arī Jaunbūves un Piekrastes bibliotēkas. Kā spilgtākie un apmeklētākie LCB organizētie pasākumi bija: vidusskolēnu *tikšanās ar Daugavpils teātra aktrisi Kristīni Veinšteinu* Teātra dienas ietvaros, jauniešu *tikšanās ar ievērojamiem latviešu literātiem* – dzejnieci Evu Mārtužu, rakstnieci Māru Cielēnu, *internetžurnāla "Satori"* galveno redaktoru Ilmāru Šlāpinu, dzejnieci Ingu Gaili un rakstnieci Gundegu Repsi (*tikšanās rīkotas projekta "Dialogs. Rakstnieki Daugavpilī" 2. kārtas ietvaros*), tematiskais pasākums pilsētas vispārizglītojošo skolu audzēķniem, kura laikā notika pilsētas Izglītības pārvaldes rīkotā konkursa "*Starptautiski nozīmīgas dienas manā skolā*" darbu (skolēnu veidoto UNESCO svinamo dienu kalendāru) skate un laureātu apbalvošana.

Lasīšanas veicināšanas pasākumus bērniem un jauniešiem organizē LCB struktūrā esošais *ASV informācijas centrs*. Vairāki pasākumi tika rīkoti sadarbībā ar Daugavpils pilsētas izglītības pārvaldi un ASV vēstniecību. Pasākumu mērķis bija paplašināt skolēnu redzesloku, attīstīt viņu radošās spējas un uzlabot angļu valodas zināšanas. Gada laikā tika organizētas lekcijas, darbnīcas, konkursi un filmu izrādes par dažādām aktuālām vēstures un sabiedrisko norišu tēmām. Radošo pasākumu tēmas tika izvēlētas ar mērķi aptvert plašāku jauniešu auditoriju ar dažādām interesēm – tika rīkoti pasākumi, kas veltīti dejai, tēlotājmākslai, radošuma attīstībai, rakstīšanai un īsfilmu veidošanai. Starp spilgtākajiem un pieprasītākajiem pārskata gadā aizvadītajiem pasākumiem minami: Ziemassvētkiem veltītais pilsētas mēroga radošo darbu konkurss skolēniem "*American Winter Holidays*", kurā 5.-6. klašu startēja ar saviem zīmējumiem, 7.-8. klašu skolēni – ar pašsacerētām pasakām par tēmu "*Sniegpārslas ASV Disnejlendā*" un 10.-11. klašu skolēni ar pašu veidotām īsfilmām par tēmu "*American Christmas Show*". Konkursā piedalījās 60 audzēknji no dažādām pilsētas skolām. Tika organizēts pilsētas mēroga vārdu burtošanas konkurss vidusskolēniem – "*Spelling Bee*", kura laikā skolēniem vajadzēja nosaukt dažādas sarežģītābas angļu valodas vārdus pa burtiem. Konkursā piedalījās bērni no 10 dažādām pilsētas skolām, un pirmo trīs vietu ieguvēji saņēma vērtīgas balvas – vārdnīcas un iespēju doties braucienā uz ASV vēstniecību Rīgā. Notika arī ikgadējais pilsētas mēroga konkurss vidusskolēniem "*American Day*", kurš šogad bija veltīts tēmai "*Sasniegumi*" un konkrēti augstākajam politiskajam sasniegumam – prezidentūrai. Konkursā savas zināšanas par ASV prezidentiem demonstrēja 11 komandas, kas pārstāvēja gandrīz visas pilsētas vidusskolas. Lielu interesi izraisīja cilvēktiesību aktīvista Džordža Stīla (George Steel) lekcija vidusskolēniem "*Citāda migrācija: Āfrikas iedzīvotāju piespiedu pārcelšana 15.-19. gs.*". Lekcija tika veltīta Afroamerikāņu mēnesim, kuru ik gadu februārī plaši atzīmē ASV, un to apmeklēja kopskaitā 127 jaunieši; dokumentālās filmas "*Paper Clips*" izrāde Daugavpils kinoteātrī "*Silver Screen*". ASV tapusī filma ir veltīta holokausta izpētei un atcerei un tika demonstrēta 2016. gada 27. janvārī – Starptautiskajā holokausta upuru piemiņas dienā. Izrādi kopumā apmeklēja 68 cilvēki, lielākā daļa no tiem – vidējā skolas vecuma bērni. Bez ievērība nepalika arī Amerikāņu hip-hop grupas "*Soul Street Dance*" vadītā break dance darbnīca (martā) un Daugavpils break dance skolas "*Factory Kingz*" grafiti darbnīca (septembrī) kopumā tika piesaistīti aptuveni 150 vidējā skolas vecuma bērni un jaunieši.

Bērnu bibliotēka pusaudžiem un jauniešiem piedāvāja apmeklēt izzinošus un interaktīvus pasākumus. No tiem interesantākie bija: literatūras stunda "*Es vēlētos, lai nebūtu nevienas problēmas, par kurām nevarētu rakstīt...*", literārā spēle "*Gulbīti, gulbīti, kustini kājiņas, nes mani uz Laimīgo zemi!*", literatūras stunda "*Kā tradicionāli latviskais ar moderno satiekas*", folkloras stunda "*Dainu skapis – pasaules kultūras sastāvdaļa*", bibliotekārās stundas: "*Bērnu*

bibliotēkai "Zīlīte" – 65", "Lasām pa vecam, lasām pa jaunam!", "Izvēlies, ko vēlies, Lasi, ko izvēlējies!", "Labas grāmatas ir kā gājputni – tās vienmēr atgriežas pie lietotājiem". Nominācijā 2016. gada populārākais pasākums bija "Gulbīti, gulbīti, kustini kājiņas, nes mani uz Laimīgo zemi!", kura apmeklētāji apliecināja ne tikai savas zināšanas par Annu Brigaderi, bet arī demonstrēja prasmes uzmanīgi skatīties un klausīties. Literārās spēles pamatā tika izmantota pasaku luga "Sprīdītis". Latviešu rakstnieka, dramaturga un literatūrzinātnieka Valda Rūmnieka 65 gadu jubilejai veltītajā pasākumā "Kā tradicionāli latviskais ar moderno satiekas" tika akcentēta autora prozas darbu nozīme mūsdienu literatūrā. Valda Rūmnieka daiļdarbu valodas krāšņumu pasākuma dalībnieki iepazina gan klausoties darbu fragmentus, gan arī iesaistoties literārajās aktivitātēs. Pasākuma dalībnieki pārliecinājās par tradicionāli latvisko iezīmju sastapšanos ar modernajām.

Jaunbūves bibliotēkas darbinieki atzīst, ka organizējot pasākumus šīs vecumgrupas skolēniem, ļoti svarīgas ir bibliotekāra zināšanas un prasmes šo tematu atainot tā, lai pasākuma dalībnieku vidū izraisītu lielu interesu. Pārskata gadā tika novadīta literatūras jaunu numu degustācija "Nāc! Mums ir ko lasīt!", tematiskā stunda "Jaunbūves vēsture – bibliotēkas vēsture", novadpētniecības viktorīna "Dzimtās vietas pazīnējs", novadpētniecības stunda "Mūsu adrese - Jaunbūve", pārdomu stunda "Es patiesību meklēju kā prātu...", tikšanās ar profesijas pārstāvi "Ne kurš katrs var kļūt par glābēju...", grāmatu parāde "Viņš zina, kā rakstīt bērniem...", literārais rīts "Kas rudeni godināja,/ Kas to dižu dižināja?".

Piekrastes bibliotēkas novadītie pasākumi pusaudžiem un jauniešiem: bibliotekārās stundas "Jauno grāmatu stunda", "Bibliotekārs kā informācijas ceļvedis"; virtuālie ceļojumi "Kopā, bet dažādas", "Mans mikrorajons"; prezentācijas "Digitālās drošības diena", "Cilvēkam vajag suni", "Latvijas vēstures relikvijas"; tematiskie pasākumi "Pasaki pasaulei "Sveiki", "Še tev sauja saldumu!"; diskusija "Kur mīt laime?". Bibliotēkas apmeklētājiem bija arī iespēja novērtēt pusaudžu un jauniešu radošo darbu izstādes "Košās pavasara krāsas", "Rudens krāsas". Bibliotēkā notika J. Zvirgzdiņa, E. Birznieka-Upīša, V. Belševicas, A. Brigaderes, K. Barona, M. Cielēnas u.c. latviešu autoru daiļradei veltīti pasākumi.

Ceriņu bibliotēkas jaunieši piedalījās bibliotekārajā stundā "Grāmatas moderniem jauniešiem", Karjeras nedēļas ietvaros pētīja bibliotekāra profesiju, iepazinās ar prezentācijām "Ceriņu bibliotēka vakar un šodien" un "Magdeburgas pilsētas bibliotēkas", kā arī atbildēja uz viktorīnas jautājumiem, apmeklēja folkloras pēcpusdienu "Tautasdziesmu kamoliņš" – pusaudži piedalījās svīnīgajā tautasdziesmu grāmatu izstādes atklāšanā, iepazinās ar elektronisko resursu "Krišjāņa Barona Dainu skapis", noklausījās stāstījumu par Dainu tēvu un tautasdziesmu nozīmi mūsdienās.

Gaismas bibliotēkā pusaudži un jaunieši apmeklēja tematisku pasākumu "Ieskandināsim Mārtiņus!", radošo darbnīcu "Skaista mana tēvu zeme" u.c. Pārdaugavas bibliotēkā kā interesantākais pasākums 2016. gadā bija literārais pasākums "Dzeja pavedina uz ...", Latvijas izzināšanas stunda "Es lepojos...".

Gimenes iesaistīšana lasīšanas veicināšanā

Apkopotie statistiskie rādītāji un bibliotēku pārskati norāda, ka, salīdzinot ar 2015. gadu, pasākumu skaits ģimenēm ir **56**. Tas ir samazinājies par 30. 2016. gadā viena no prioritātēm bija ģimeņu iesaistīšana lasīšanas veicināšanas pasākumos. Jāpiebilst, ka bibliotēkas censas veidot ģimenēm draudzīgu vidi un piedāvā kopīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas, intelektuāli izglītojoties kopā ar bērniem.

LCB, uzlabojot bibliotēkas pieejamību jaunajām māmiņām ar bērniem, tika ieviests jauns pakalpojums māmiņām ar maziem bērniem – ierīkots īpašs bērnu stūrītis, kur lietotāji ar maziem bērniem, var uz laiciņu nodarbināt savus mazuļus ar grāmatiņām, krāsainiem zīmuļiem, bilžu mīklām un rotaļlietām, kamēr paši izraugās sev literatūru vai saņem citus bibliotēkā pieejamos pakalpojumus.

Aizvien kuplākā skaitā Daugavpilī ģimenes pulcējas *LCB filiālē Bērnu bibliotēkā "Zīlīte"*, jo bibliotēkā pastāvīgi notiek pasākumi ģimenēm, šogad to skaits ir 37, ir patiess gandarījums bibliotēkas darbiniekiem par paveikto un nostiprinās pārliecību, ka bibliotēka īsteno ģimenes bibliotēkas modeli. Īpaši bibliotēka lepojas ar *klubiņa "Brīvdienas bez garlaicības"* darbību nu jau 14 gadus. Klubiņa darbības mērķi visus šos gadus ir nemainīgs – radīt bērnos interesi par grāmatām, attīstīt izzinošās un radošās spējas, nodrošinot saturīgu un lietderīgu brīvā laika pavadīšanu, veicināt lasītprieku ģimenē. Nodarbības klubiņā notiek no septembra līdz pat maijam, sestdienu rītos. Interesantākās nodarbības bija "Kas gan tas ir?", "Baltā pasaule balti sniegi snieg", "Daudzveidīgajā valodu pasaule", "Rakstniekam Jurim Zvīrgzdiņam – 75. J. Zvīrgzdiņa grāmatu varoņu parāde", "Attēlu stāsti", "Vāru, vāru putriņu", "Sargāsim savu planētu!", "Neatradīsim nekur mēs citur vietu, kura runātu ar mums...", "Es ar savu dzejolīti, Iepazīstu pasaulei!", "Gulbīti, gulbīti, kustini kājiņas, nes mani uz Laimīgo zemi! "Annai Brigaderei – 155", patriotu nedēļas pasākums "Kādas krāsas Latvijai piestāv?". Ģimenēm ilgi paliks atmiņā pasākums "Daudzveidīgajā valodu pasaule". Iesaistoties radošās un izzinošās aktivitātēs, tika iepazīta latviešu, latgaliešu, baltkrievu, krievu un spāņu kultūra. Pasākuma dalībnieki iepazina kultūru savdabību: ieklausījās valodu skanējumā, izspēlēja kustību rotaļas, izzināja gan kulināro mantojumu, gan arī katrai kultūrai raksturīgos tērpus. Savukārt pasākums "Attēlu stāsti", kurā īpaša uzmanība tika veltīta grāmatām bez teksta, arī izraisīja lielu interesiju, visiem kopā nonākot pie secinājuma, ka šāda veida grāmatas būs aizvien aktuālākās nākotnē, rokdarbu darbnīcā tika izgatavota katram sava attēlu grāmatiņa.

LCB filiālē Jaunbūves bibliotēkā notika Starptautiskajai bērnu grāmatu dienai veltīta rītausmas stunda "Pasaku karuselis", kurā piedalījās 6 – 7 gadus veci bērni un viņu vecāki. Pasākuma laikā tika lasīts un pārspriests brazīliešu autores Lucianas Sandroni stāsts "Reiz sensenos laikos..." par meitenes Luīzes pasakainajiem piedzīvojumiem bibliotēkā. Starptautiskās ģimenes dienas ietvaros jau vairākus gadus pēc kārtas bibliotēka ielūdz savus lietotājus - ģimenes ar bērniem, uz Ģimenes svētkiem. 2016. gadā svētku pasākuma nosaukums bija "Laime ligzdā". Bibliotēkā notika Latvijas Republikas proklamēšanas 98. gadadienai veltīts pasākums "Mīļa mana tēvu zeme", kurā piedalījās piecas aktīvas bibliotēkas lietotāju ģimenes ar bērniem. Paveiktais darbs ar ģimenēm apliecina, ka *Jaunbūves bibliotēka* ir ģimenes bibliotēka, kur ikvienas paaudzes apmeklētājs var atrast sev piemērotu literatūru un piedalīties rīkotajos pasākumos.

LCB filiālēs ir izveidojusies īpaša tradīcija: *Mātes dienas* un *Starptautiskās ģimenes dienas* atzīmēšana. Bibliotēkas katru gadu organizē svētku pasākumus ģimenēm, kuri koplā skaitā tiek arī apmeklēti.

Bet kā īpašu notikumu gribētos atzīmēt **ekskursiju uz Rīgu uz Latvijas Nacionālo bibliotēku**, kas deva iespēju lasošajām ģimenēm apmeklēt Lielos Lasīšanas svētkus. Svētkus baudīja astoņas Daugavpils pašvaldības bibliotēku aktīvākās lasošās ģimenes.

Darbs ar bērniem ar īpašām vajadzībām

Daugavpils pilsētā speciālo izglītību īsteno Daugavpils 1.speciālā pamatskola, Daugavpils Logopēdiskā internātpamatskola – attīstības centrs, Daugavpils 2. pirmsskolas izglītības iestāde bērniem – invalīdiem, Daugavpils pilsētas 9. speciālā pirmsskolas izglītības iestāde, Daugavpils pilsētas 4. speciālā pirmsskolas izglītības iestāde, Daugavpils pilsētas bērnu-invalīdu pirmsskolas izglītības iestāde, Daugavpils pilsētas 15. speciālā pirmsskolas izglītības iestāde, kā arī gan pamatskolās gan pirmsskolas izglītības iestādēs ir klases/grupas, kuras apmeklē bērni ar īpašām vajadzībām.

2016. gadā LCB filiāles darbu ar bērniem ar īpašām vajadzībām īsteno, ne tikai, organizējot pasākumus bibliotēkās, bet arī, apmeklējot speciālās izglītības iestādes, jo šo bērnu piekluve bibliotēkām ir apgrūtināta. Pārskata gadā tika piemēroti un novadīti tematiskie

pasākumi, grāmatu apskati, literārās rotaļnodarbības, teatralizēti uzvedumi un radošās darbnīcas.

LCB filiāle *Bērnu bibliotēka "Zīlīte"* pārskata gadā turpināja sadarbību ar Daugavpils 2. pirmsskolas izglītības iestādi bērniem – invalīdiem, Daugavpils 4. speciālo pirmsskolas izglītības iestādi, Daugavpils 9. speciālo pirmsskolas izglītības iestādi, Daugavpils 17. pirmsskolas izglītības iestādi, Daugavpils 32. pirmsskolas izglītības iestādi. Daugavpils logopēdisko internātpamatskolu - attīstības centru. Janvārī, kad jubileja tika svinēta Agnijai Barto, bibliotēkas darbinieki apmeklēja Daugavpils 4. speciālo pirmsskolas izglītības iestādi un Daugavpils 32. pirmsskolas izglītības iestādes grupiņas, kuras realizē speciālo programmu. Bērniem tika piedāvāts iepazīties ar bibliotēkas krājumā esošajām grāmatām. Īpaša uzmanība bija veltīta *bērnu dzejnieces Agnijas Barto 110 gadu jubilejai*. Pasākuma gaitā bērni tika aicināti virtuālajā ceļojumā pa bibliotēku. Mazie pasākuma apmeklētāji tika iepazīstināti ar uzvedības noteikumiem bibliotēkā, ar dažādiem terminiem: izstāde, krājums, abonements. Tika izveidota ceļojošā literatūras izstāde, ar kuras iespieddarbiem bērni brīvi darbojas. Februārī *Bērnu bibliotēku* apmeklēja Daugavpils logopēdiskās internātpamatskolas - attīstības centra skolēni. Bērni tika iepazīstināti ar dzīvnieku dzīvi, tika sniegta informācija par dažādām suņu un kaķu šķirnēm, kā arī atbildēja uz viktorīnas jautājumiem un minēja literāro pasaku varoņus. Pasākuma beigās tika apskatīta izstāde par dzīvniekiem. Bibliotekāre bija īpaši iepazinusies ar darba metodēm un paņēmieniem, kā kvalitatīvāk varētu sniegt informāciju bērniem ar dzirdes traucējumiem. Šai darbiniecei jau ir liela pieredze darbā ar bērniem ar īpašām vajadzībām. Pasākuma laikā tika izmantots arī surdo tulks, lai skolēni, kuriem ir nopietni dzirdes traucējumi, saņemtu pilnīgu un precīzu informāciju. Bērnu bibliotēka nu jau tradicionāli Ziemassvētku gaidīšanas laikā devās uz sadarbības izglītības iestādēm, kuras realizē speciālo izglītības programmu, lai bērnus iepriecinātu ar lasījumiem no jaukām, sirsnīgām grāmatām.

Jaunbūves bibliotēka veiksmīgi sadarbojas ar Daugavpils 1. speciālo pamatskolu. Skolas audzēkņi gada laikā apmeklē bibliotēku, lai iepazītos ar jaunākajām grāmatām, pārlapotu jaunākos žurnālus, spēlētu datorspēles, kā arī aktīvi iesaistītos bibliotēkas organizētajos un rīkotajos pasākumos. 2016. gadā šīs skolas bērni piedalījās bibliotekārajā stundā "*Bibliotekā dzīvo grāmatas!*" un informācijas stundā "*Bibliotekārs – cilvēka dvēseles dakteris*". Karjeras nedēļas laikā 1. speciālās pamatskolas audzēkņi iepazinās ar bibliotekāra profesiju. Viņi pamēģināja iejusties gan bibliotekāra, gan grāmatu izdevēja, gan mākslinieka lomā. Jaunieši dalījās iespaidos par dažādām profesijām. Daugavpils 1. speciālajā pamatskolā ir palicis maz skolēnu, kuri paši var pārvietoties, pārējie izmanto invalīdu ratiņus. Tāpēc 2016. gadā šīs skolas bērni reti apmeklēja bibliotēku. 2016. gadā projektu nedēļas laikā *Jaunbūves bibliotēku* apmeklēja Daugavpils logopēdiskās internātpamatskolas-attīstības centra audzēkņi. Viņi piedalījās bibliotekārajā stundā "*Bibliotekā dzīvo grāmatas!*". *Jaunbūves* mikrorajonā ir arī Daugavpils 15. pirmsskolas izglītības iestāde (*logopēdiskā*). Šīs pirmsskolas izglītības iestādes audzēkņi 2016. gadā apmeklēja visus pasākumus, kuri bija organizēti pirmsskolas vecuma bērniem.

Ceriņu bibliotēkas bērnu literatūras nodaļu 2016. gadā apmeklēja 2 ar autismu slimī bērni. Strādāt ar tādiem bērniem ir sarežģīti, jo viņiem piemīt izteikta trauksme, nemiers, sasprindzinājums un vienaldzība pret apkārtējiem cilvēkiem. Lielākas pūles gan vecākiem, gan bibliotekāriem jāpievērš tam, lai bērna uzmanību noturētu ilgāku laiku. Šiem bērniem jāpierod pie svešiem cilvēkiem un neikdienišķas vides. Lai strādātu ar bērniem ar īpašām vajadzībām, ir nepieciešamas speciālās zināšanas. Vienai no Ceriņu bibliotēkas darbiniecēm ir DU sertifikāts "*Pedagoģiskā procesa organizēšana un vadīšana izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām*", kas dod tiesības īstenot speciālās izglītības programmas bērniem ar mācīšanās traucējumiem, garīgās attīstības traucējumiem un psihiskās attīstības aizturi. Sie bērni uzsāka apmeklēt bibliotēku, un bibliotēkas darbiniekiem ir pamats domāt, ka arī šie bibliotēkas apmeklējumi turpināsies.

Arī *Pārdaugavas bibliotēka* veica darbu ar bērniem ar īpašām vajadzībām, kad Ziemassvētku gaidīšanas laikā devās uz Bērnu sociālās aprūpes centru “Kalkūni”, kur klusā pirmssvētku noskaņā bērni klausījās pasakas.

Darbs ar bērniem ar īpašām vajadzībām tiek īstenots bibliotēkās, kurām ir sadarbības partneri speciālās izglītības iestādes, kā arī šī darba īstenošanai ir nepieciešamas papildus zināšanas un prasmes.

Veiksmīgākās lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Pārskata gadā tika realizētās šādas lasītveicināšanas programmas: nacionālā lasīšanas veicināšanas programma “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” un LCB lasītveicināšanas programma “Skaistā vasara bibliotēkā”.

2016. gadā tika veiksmīgi īstenota *LCB filiāļu* dalība nacionālajā lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. Programmas realizēšanas laikā *LCB filiālēs* notika daudzveidīgi pasākumi.

Jaunbūves bibliotēkā notika drošības stunda “*Vieni paši mājās*”, grāmatu benefice “*Kika Mika un lielā tumsa*”, radošā laboratorija “*Lupatiņu rīts*”, aizraujošs ceļojums kopā ar grāmatas varoni “*Muša, kura gribēja būt lidmašīna*”, dzejas pauze “*Bērzu ballīte*”, skalās lasīšanas ar pieturām “*Lauvas rūciens*”, noslēguma pasākums “*Grāmatu taku brīnumainie noslēpumi*”. *Piekraistes bibliotēkā* veiksmīgi tika īstenoti vairāki pasākumi programmas ietvaros: bibliotekārā stunda “*Lasām pa vecam, lasām pa jaunam*”, radošā darbnīca “*Katrs vārds reiz bija dzeja*”, literārs bērnu rīts “*Kika Mika un kompānija*” pirmsskolniekiem, ceļojošā grāmatu izstāde “*Grāmatu maisiņš*” mikrorajona izglītības iestādēs, literārs ceļojums “*Reiz satikās Emīls un Gārmans*” sākumskolas skolēniem. *Bērnu bibliotēka*, uzrunājot potenciālos programmas dalībniekus, apmeklēja izglītības iestādes – sadarbības partnerus, tika novadīts pasākumu cikls “*Lasi un vērtē!*”. Arī *Gaismas un Pārdaugavas bibliotēkas* plānveidīgi īstenoja lasīšanas veicināšanas programmu “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”.

Lasītveicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” noslēguma pasākumi *LCB filiālēs* ir vieni no veiksmīgākajiem pārskata periodā. Gaismas bibliotēkā tika organizēts pasākums “*Lasīt ir mūsu dabā*”, tika spēlētas dažādas interaktīvas spēles. Pasākuma dalībnieki dalījās iespaidos par izlasīto grāmatu kolekciju. *Jaunbūves bibliotēkas* lasīšanas maratonā “*Grāmatu taku brīnumainie noslēpumi - 2016*” dalībnieki apmeklēja “Rakstnieku pilsētiņu”, spēlēja ēnu teātri, minēja mīklas, ka arī piedalījās vairākās radošās darbnīcās. *Pārdaugavas bibliotēkā* tika rīkots pasākums “*Lasi un vērtē!*” Cerīju bibliotēkā notika noslēguma pasākums “*Lasīšanas svētki bibliotēkā*”, kura laikā skanēja Māras Cielēnas dzejoļi, grāmatu prezentācijas un muzikālās aktivitātes: akordeons un tautas mūzikas instrumenti. *Piekraistes bibliotēkā* norisinājās pasākums “*Tavs grāmatu plaukts*”. Lielā ekspertu skaita dēļ *Bērnu bibliotēkā* “*Zīlīte*” noslēguma pasākumu organizēja divreiz. Pasākumā “*Pamodini gaismu lasot!*” pulcējās 5+ lasīšanas eksperti, savukārt lasīšanas svētkus “*Lasīšanas ekspertu svētku balle*” apmeklēja jau pieredzējušie eksperti. (skat. 4. pielikums).

Arī šogad LCB un filiālēs tika organizēta un veiksmīgi aizvadīta vasaras lasītveicināšanas programma “Skaistā vasara bibliotēkā”, kas jau piekto gadu pēc kārtas piedāvāja skolēniem izglītojošus un izklaidējošus pasākumus saturīgai laika pavadīšanai skolas brīvlaikā.

Programmas pasākumus aktīvi apmeklēja gan individuāli interesenti, gan bērnu vasaras nometņu grupas. Trīs mēnešu laikā programmā iesaistījās kopskaitā 193 individuālie dalībnieki un 1354 bērni no vasaras nometnēm. No jūnija līdz pat augusta beigām ik ceturtdienu LCB filiālēs tika rīkotas saistošas un saturiski daudzveidīgas nodarbības, kuru laikā bērni varēja papildināt savas zināšanas par dažādām tēmām, lasīt un apspriest grāmatas, radoši izpausties un izklaidēties jautrā un draudzīgā domubiedru pulkā. Īpašu atsaucību no bērnu putas guva viktorīnas un konkursi, galda spēļu turnīri, teātra spēlēšana, mīklu minēšana, dzejas stundas un stāstnieku laboratorijas. Augusta pēdējā ceturtdienā bibliotēkās notika programmas noslēguma

pasākumi, kuru laikā tika apbalvoti cītīgākie un aktīvākie dalībnieki. Bērni saņēma saldumus, piemiņas veltes un biletēs uz kino. Savukārt LCB tika uzņemtas bērnu vasaras nometņu grupas, kurām tika piedāvāts tematisks pasākums “Krāsainā putnu pasaule”. Pieprasīts bija arī LCB ASV Informācijas centra piedāvājums – tematiski pasākumi, kas ļāva interaktīvi un bilingvāli iepazīt ASV pilsētas, sporta tradīcijas un kultūras īpatnības. (skat. 5. pielikums).

Bērnu bibliotēka “Zīlīte”, kā veiksmīgāko lasīšanas veicināšanas aktivitāti izvirzīja ģimenes svētkus “ZOOmaifest”. Bibliotēka, (*piedalās kopš 2014. gada*), pārstāvot *LCB un filiāles*, piedalījās Daugavpils vācu biedrības “ERFOLG” organizētajos ģimenes svētkos “ZOOmaifest” Latgales zoodārza pagalmā. *Bērnu bibliotēkas “Zīlīte”* teltī apmeklētājiem tika piedāvāta literatūras izstāde, kurā bija apskatāmas bērnu un jauniešu grāmatas par dažādiem tematiem. Svētkos darbojās arī bibliotēkas organizētās radošās darbnīcas, kurās piedalījās ikviens interesents, kuplā skaitā – ģimenes ar bērniem. *Bērnu bibliotēkas “Zīlīte”* saimniece Zīlīte – Zinīte uzrunāja visus klātesošos, aicinot apmeklēt bibliotēku, un pavadīt lietderīgi savu brīvo laiku lasot, piedaloties konkursos, lasīšanas veicināšanas akcijās u.c. (skat. 6. pielikums).

Vislielāko bibliotēkas apmeklētāju interesu izraisīja pasākumi, kas rīkoti *Karjeras nedēļas*, *Patriotu nedēļas*, *Bibliotēku nedēļas*, kā arī *Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļas* ietvaros.

Sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums

LCB un filiāles pārskata gadā turpināja sadarbību ar Daugavpils pilsētas domes vispārējās un profesionālās izglītības pārvaldes pārraudzībā esošajām izglītības iestādēm, Kultūras un izglītības iestādēm, biedrībām u.c. Sadarbība balstījās uz savstarpēju ieinteresētu, labvēlību, radošu kopdarbu. Katra pilsētas bibliotēka apkalpo sava mikrorajona iedzīvotajus, tādēļ, katrai no tām ir savi sadarbības partneri (skat.7. pielikums). Bibliotēku darbinieki uzskata, ka nav nepārvaramu šķēršļu, kuri traucētu veiksmīgi īstenot bibliotēku darbu ar bērniem un jauniešiem. Veidojot dialogu ar sadarbības partneriem, var īstenot un realizēt plānoto darbu.

8. Novadpētniecība

Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes

LCB un filiālēs darbs novadpētniecībā notika šādos virzienos: bibliotēku novadpētniecības krājuma veidošana, materiālu par Daugavpili vākšana, apkopošana un sistematizēšana, novadpētniecības literatūras izstāžu veidošana un pasākumu rīkošana, kā arī novadpētniecības resursu popularizēšana.

Pārskata gadā novadpētniecības darbā bija šādas galvenās prioritātes – novadpētniecības krājuma papildināšana ar vietējo autoru darbiem un informāciju par Daugavpili un Latgali. Nozīmīgs darbs tika veikts tradicionālo un elektronisko novadpētniecības resursu popularizēšanā gan bibliotēkas telpās, gan izglītības iestādēs. LCB un filiālēs periodiski tika veidotas literatūras izstādes, kas atklāja novadpētniecības krājumu atbilstoši un saistoši vietējās kopienas aktualitātēm. Gada laikā LCB un filiālēs tika rīkoti dažādi novadpētniecības pasākumi, t.i., gan novadpētnieciska saturu bibliotekārās stundas, gan literatūru popularizējoši pasākumi skolēnu, studentu, novadpētnieku un citu interesentu auditorijās.

2016. gadā tika veikts nozīmīgs darbs novadpētniecības mapju strukturēšanā, to anotāciju un aprakstu veidošanā un ievietošanā LCB elektroniskajā katalogā. Tādējādi LCB un filiāļu lietotājiem ir iespēja attālināti iepazīties ar novadpētniecības mapēs ietvertās informācijas saturu un atrašanās vietu. Turklat šis pakalpojums bibliotekāriem atvieglo informācijas meklēšanu un uzzīnu sniegšanu.

Novadpētniecības krājums

LCB un filiāļu novadpētniecības krājumu veido vietējo autoru monogrāfijas un vērtīgi materiāli dažādās lokālās vēstures jomās – izglītībā, kultūrā, arhitektūrā, mākslā, politikā, veselības aprūpē, saimniecībā, uzņēmējdarbībā utt. Pārskata periodā svarīgi bija apzināt un apkopot informāciju par Daugavpils vēsturi, teritoriju un iedzīvotājiem, popularizēt ievērojamu novadnieku ieguldījumu un devumu kultūras un sabiedriskajā dzīvē.

LCB un filiāļu novadpētniecības krājumā bibliotēkas lietotājiem, novadpētniekiem un citiem interesentiem 2016. gadā bija pieejami **3 315 dokumenti** (t.sk. LCB – 1 348). Krājuma pamatu veidoja publicētie iespieddarbi – vietējo autoru darbi, seriālizdevumi un attēldokumenti par lokālo vēsturi, arī nepublicētie dokumenti – apkopotās un sistematizētās novadpētniecības mapes.

Pārskata gadā LCB novadpētniecības krājums atradās lasītavā, abonementā un depozitārijā. Jāatzīmē, ka lielākā daļa novadpētniecības krājuma lietotājiem bija pieejama tieši darbam uz vietas, izsniegšanai uz mājām bija pieejamas vietējo autoru monogrāfijas, dzejas krājumi un prozas darbi, arī novadpētnieciska satura nozaru literatūra, kas bibliotēkā pieejama vairākos eksemplāros. Depozitārijā ir saglabāti reti un vērtīgi novadpētniecības krājuma dokumenti.

Lai atvieglotu lietotāju orientēšanos LCB novadpētniecības krājumā, tas ir tematiski sakārtots:

- Daugavpils vēsture;
- Daugavpils literāti;
- Daugavpils mākslinieki;
- Daugavpils mūziķi;
- Novadpētniecības mapes par Daugavpili;
- Daugavpils domes publiskie pārskati;
- Latgales vēsture;
- Latgale dzejā;
- Latgale mākslā.

Novadpētniecības dokumentu izsnieguma statistika LCB un filiālēs apkopota 8.1. tabulā.

8.1. tabula. Novadpētniecības dokumentu izsniegums LCB un filiālēs

Gads	2014	2015	2016
Izsniegumu skaits	3434	3835	4174

Kā liecina tabula, izsniegumu skaitam ir tendence stabili augt jau vairākus gadus pēc kārtas.

LCB lietotājiem ir pieejami arī vietējie laikraksti, kas satur vērtīgu informāciju par pilsētas vēsturi, sabiedrību, kultūru, saimniecību utt. Lai atvieglotu novadpētniecības satura pieprasījumu veikšanu, rosinātu lietotāju un novadpētnieku interesi par rakstiem vietējos laikrakstos, 2016. gadā turpinājās darbs pie LCB e-kataloga Novadpētniecības analītiskās datubāzes papildināšanas ar jauniem ierakstiem. Sistemātiski tika veidoti analītiskie apraksti no 5 vietējiem laikrakstiem: *“Latgales Laiks”*, *“Латгалес Лайкс”*, *“Сейчас”* *“Наш город”* un *“Миллион”*. Pārskata periodā izveidoti **4 398** ieraksti, no kuriem **3 287** eksportēti uz LNB Nacionālās bibliogrāfijas analītikas datubāzi. Turpinājās arī analītisko ierakstu veidošana no iepriekšējo gadu vietējām avīzēm. Šie apraksti papildināja LCB elektroniskā kataloga Novadpētniecības analītisko datubāzi. Pārskata gadā aprakstīti šādi Daugavpilī izdotie iepriekšējo gadu laikraksti:

- «Миллион» (363 apraksti) par 1992.-1996. gadu
- «Красное знамя» (432 apraksti) par 1970.-1979. gadu

Vietējo laikrakstu apraksti ilgtermiņā ir vērtīgs novadpētniecības informācijas avots.

Svarīgs informācijas avots lietotājiem ir arī elektroniskie resursi, kas iekļauti bibliotēkas novadpētniecības datubāzēs. LCB ir pieejamas **5** pašu veidotās novadpētniecības datubāzes: *Dziesmotā Latgale*, *Dinaburgas cietoksnis*, *Daugavpils novadnieki*, *Daugavpils baznīckalns*, *Rakstniece Anita Liepa* (skat. 8.2. tabula). Pārskata gadā jaunas datubāzes netika veidotas, tika rediģētas un papildinātas jau esošās.

8.2. tabula. Novadpētniecības datubāzu virtuālais apmeklējums 2015.-2016. gadā

Datubāze	2015	2016	+/-
Dziesmotā Latgale	9937	11022	+1085
Dinaburgas cietoksnis	214	4665	+4451
Daugavpils novadnieki	654	808	+154
Daugavpils baznīckalns	1624	2100	+476
Rakstniece Anita Liepa	1044	1221	+177

Kā redzams 8.2. tabulā, pārskata gadā būtiski audzis datubāzu virtuālais apmeklējums, kas liecina par bibliotēkas veidoto elektronisko resursu aktualitāti. Vislielākais pieaugums ir 2004. gadā veidotajam multimediju resursam “Dinaburgas cietoksnis”. Apmeklējumu dinamika izskaidrojama ar to, ka 2015. gadā datubāzes atjaunošanas laikā resurss lietotājiem nebija pieejams. Atjaunotajai datubāzei tika piešķirts mūsdienīgs dizains, teksts papildināts ar jauniem faktogrāfiskiem materiāliem, pievienota jauna fotogalerija. Šie salīdzinoši nesen veiktie elektroniskā resursa uzlabojumi arī noteica augošu lietotāju interesi. Resurss pieejams LCB mājaslapā <http://dinaburgascietoksnis.lcb.lv/>.

Pārskata periodā lietotāju vidū populārākais bija multimediju resurss “Dziesmotā Latgale”. Lielu interesiju par resursu noteica tajā ievietotais ļoti plašais un daudzveidīgais materiālu klāsts (videofilma, fotogalerija, komponistu, kordirigēntu biogrāfijas, dziesmu vārdi, notis un ieraksti, dziesmu svētku dalībnieku atmiņas). Tā kā resurss tika izveidots 2010. gadā, tam bija nepieciešama datu rediģēšana. Tāpēc 2016. gadā uzsākta datubāzes atjaunošana: atjaunotas ziņas par resursā apkopoto personu biogrāfiskajiem datiem un saites uz interneta resursiem. Datubāze apskatāma LCB mājaslapā <http://www.lcb.lv/dziesmatalatgale/>.

Pārskata gadā ir augusi arī datubāzes “Daugavpils baznīckalns” izmantošanas statistika. Šis salīdzinoši jaunais resurss (izveidots 2014. gadā) ar katru gadu iemanto aizvien lielāku popularitāti lietotāju vidū. Resursa mērķauditorija ir skolēni, studenti, tūristi un dievnamu draudžu locekļi. Resursa apmeklētību būtiski ietekmēja Daugavpils baznīckalna kā tūrisma objekta augošā popularitāte, kā arī resursa sadaļā “Daugavpils Mārtiņa Lutera katedrāle” ievietotais baznīcas draudzes informatīvais biļetens “Vēstis no katedrāles”. Resurss pieejams: <http://www.lcb.lv/baznickalns/>.

Nemainīgi liels apmeklējums ir virtuālajai izstādei – datubāzei “Rakstniece Anita Liepa”. Resursa apmeklējuma dinamiku noteica skolēnu un studentu augošā interese par vietējās rakstnieces daiļradi. Resurss pieejams LCB mājaslapā: <http://www.lcb.lv/anitaliepa/>.

2016. gadā LCB veidotā datubāze “Daugavpils novadnieki” lietotāju vidū bija salīdzinoši mazāk pieprasīta. Datubāzē ir apkopotas 270 novadnieku biogrāfijas. 2016. gadā tika izredīgētas un atjaunotas novadnieku biogrāfijām pievienotās aktīvās interneta saites. Resurss atrodas LCB mājaslapā: http://www.lcb.lv/?lang=lv&nod=Daugavpils_novadnieki.

Pārskata gadā LCB savā mājaslapā turpināja piedāvāt Latgales novada pirmskara avīžu digitālo kolekciju (<http://www.lcb.lv/?lang=lv&nod=Laikraksti>), kas tika izveidota 2003. gadā ilgtermiņa projekta “Daugavpils novada avīžu (1922 – 1944) digitalizācija, saglabāšana un pieejamības nodrošināšana” ietvaros ar VKKF mērķprogrammas “Bibliotēku, arhīvu un muzeju sadarbības projektu digitālā vidē atbalsts” atbalstu. Kolekcijā ir iekļauti laikraksti “Latgales Ziņas” (1928-1934), “Latgales Vēstnesis” (1935-1939) un “Daugavas vēstnesis” (1939-1940). Pārskata gadā dubultojās šīs kolekcijas apmeklējums – no 289 apmeklējumiem 2015. gadā uz

586 apmeklējumiem 2016. gadā. Šis kāpums varētu būt izskaidrojams ar to, ka pārskata gadā sociālo tīklu vietnē Facebook LCB rīkoja novadpētniecības konkursu “Daugavpils eksperts”, kura atbildes bija jāmeklē tieši šajā resursā.

Novadpētniecības krājums periodiski tiek aktualizēts ar jaunākajiem iespieddarbiem un citiem dokumentiem. Pārskata periodā novadpētniecības krājums LCB un filiālēs tika papildināts ar **202** jaunieguvumiem (tai skaitā LCB novadpētniecības krājumā ienāca **121** dokuments). Pārskata periodā jaunieguvumi tika komplektēti ar mērķi, lai papildinātu novadpētniecības krājumu ne tikai par Daugavpils vēsturi, par pilsētas iestāžu un organizācijas darbību, bet arī par Latgales kultūras mantojumu. Atsevišķi novadpētniecības krājuma dokumenti tika komplektēti arī svešvalodās: krievu, angļu un vācu valodā.

LCB novadpētniecības krājums pārskata periodā tika papildināts ar **18** vietējo Daugavpils autoru darbiem, atsevišķi darbi lietotājiem ir pieejami vairākos eksemplāros:

- Autores Albīnas Davidenko grāmata “Melnā saule” ar aculiecinieku vēstījumiem un dokumentiem par Daugavpili Otrajā pasaules karā;
- Literāta Jevgēnija Golubeva dzejas krājums «Следов пленительная грусть»;
- Novadpētnieka Stanislava Ružāna publicētās atmiņas “Atceroties studiju laiku”;
- Dzejnieka Jurija Lavriņenko humoristiskās dzejas krājums «Не так уж все у нас печально»;
- mākslas zinātnieces Silvijas Geikinas grāmata “Daugavpils teātris” u.c.

2016. gadā LCB novadpētniecības krājumā nonāca **50** vērtīgi jaunieguvumi arī par Latgales vēsturi, starp tiem lietotāju pieprasītākie iespieddarbi:

- mākslas zinātnieces Rūtas Kamisnkas grāmata “Sakrālās arhitektūras un mākslas mantojums vēsturiskajā Krāslavas rajonā”;
- materiālu krājums “Latgales latviešu kongress 1917”;
- Literāta Donāta Latkovska grāmata “Nacionālā atmoda Latgalē”;
- Etnogrāfes, folkloristes Stefanejas Uļanovskas grāmata “Pūļu Inflantejis latvīsi, i sevišķi Rēzeknis apriņķa Vilānu pogosta”;
- Grāmata “Viensētu koka arhitektūras savdabība Dienvidlatgalē” u.c.

LCB novadpētniecības krājumā lietotājiem ir pieejamas **95** tematiskās mapes, LCB un filiālēs kopā **235** mapes. Pārskata periodā šo mapju apraksti un anotācijas tika iekļautas e-katalogā.

Novadpētniecības darba popularizēšana

Nozīmīga novadpētniecības materiālu popularizēšanas forma ir novadpētnieciska satura literatūras izstādes. Tās tiek rīkotas kā LCB, tā arī filiālēs, ar mērķi popularizēt Daugavpils publisko bibliotēku novadpētniecības krājumus apmeklētājiem. Pārskata gadā LCB tika rīkotas **5** literatūras izstādes:

- Janvārī “Keramika ir visa mana dzīve” un “Radoši brīvs kā Dievs Tas Kungs”/novadniekam Pēterim Martinsonam – 85/
- Jūnijā “Latgale un latgaliskais LCB krājumos”
- Jūnijā “Latgalei dāvināts talants un darbs”/Valērijai Seilei – 125/
- Septembrī “Esmu latviešu režisors”/režisoram un gleznotājam Jānim Streičam – 80/

Literatūras izstādes popularizēja ne tikai ievērojamu novadnieku ieguldījumu un devumu mākslā, kino režijā, izglītībā un kultūrā, bet arī akcentēja Latgales un latgaliešu kultūras mantojuma saglabāšanas nepieciešamību mūsdienu mainīgajā vidē.

Attīstot un veicinot novadpētniecības darbu, LCB 2016. gadā tika rīkoti 9 novadpētnieciska satura pasākumi, tai skaitā 6 autoru grāmatu prezentācijas un 3 tikšanās ar

ievērojamiem Daugavpils novadniekiem. LCB filiālēs notiek intensīvs novadpētniecisks darbs ar bērniem, rīkojot novadpētniecības stundas, tikšanās ar vietējiem bērnu rakstniekiem un dzejiekiem.

Apmeklētākais grāmatas prezentācijas pasākums notika LCB 2016. gada 19. janvārī, kad 60 interesenti pulcējās latgaliešu autores un sabiedriskās darbinieces Helenes Laurinovičas-Pronevskas (1898-1969) grāmatas “**Grymstušōs saleņas**” prezentācijas pasākumā. Autores atmiņu tēlojumi ir vērtīgs latgaliešu valodas un kultūrvēstures piemineklis par Latgales zemnieku dzīvi Līksnas pagastā 20. gadsimta sākumā, par tur dzīvojošiem cilvēkiem un dzimtām. Romāna “Grymstušōs saleņas” jauno, 2015. gada izdevumu papildina Helenes Laurinovičas-Pronevskas līdz šim nepublicēti dzejoli, kā arī latgaliešu grāmatizdevēja un literāta Vladislava Lāča un vēsturnieču Beātas Krajevskas un Felicijas Sardiko veltījumi autores piemiņai.

LCB lietotāju vidū pārskata gadā pieprasītākais Daugavpils autoru iespieddarbs bija Albīnas Davidenko grāmata “Melnā saule”. Izdevumā apkopoti dokumenti, aculiecinieku atmiņas un laikabiedru vēstījumi par karagūstekņu nometni “Štag 340”, kas darbojās Daugavpilī Otrā pasaules kara gados. Grāmata izdota divās versijās – latviešu, angļu un vācu, kā arī krievu, angļu un vācu valodā. Tādējādi apkopotās liecības ir pieejamas visplašākajam vēstures interesentu lokam. Grāmatas prezentācijas pasākumā piedalījās 45 interesenti.

2016. gada aprīlī LCB pasākumu telpā 16 dzejās cienītāji tikās ar Daugavpils dzejniemu Jevgeniju Golubevu viņa jaunākā krājuma «Следов пленительная грусть» prezentācijas pasākumā. J.Golubevs ir Daugavpilī plaši pazīstams dzejnieks, publicists un novadpētnieks, Daugavpils radošās inteliģences apvienības “DINA-ART” vadītājs. Raksta dzeju gan pieaugušajiem, gan bērniem. Dzejoli ir tulkoši baltkrievu, vācu, bulgāru, latviešu un latgaliešu valodās.

Oktobrī LCB pasākumu telpā notika Josifa Ročko grāmatas «Евреи в Латгалии. Исторические очерки» 2. sējuma prezentācija. Grāmata iznākusi 2016. gadā ar Daugavpils domes atbalstu un ir veltīta pilsētas aizvadītajai 740 gadu jubilejai. Tas ir kārtējais vērtīgais papildinājums Daugavpils ebreju kopienas izdevumu sērijā par Daugavpils un Latgales ebrejiem un holokausta traģēdiju. Prezentācijas pasākumu apmeklēja 55 interesenti.

Novembrī LCB pasākumu telpā notika tikšanās ar vēstures skolotāju Innu Lobanovu un viņas grāmatas «Школа №5» prezentācija. Pasākums tika rīkots sadarbībā ar sabiedrisko organizāciju “Latgales novadnieki”. Prezentācijas pasākumā piedalījās 44 interesenti, kas interesējās par Daugavpils 5. vidusskolas vēsturi un pedagoģiem. Autores darbs sniedz ne tikai vēsturisku apskatu par skolas darbību, bet arī ir pedagogu biogrāfijas un absolventu atmiņas par skolas laiku.

Decembrī LCB pasākumu telpā tika prezentēta Tautas fotostudijas “Ezerzeme-F” 2016. gadā izdotā fotogrāmata “Daugavpils. Cilvēki. Daba”. Grāmatu papildina Tautas fotostudijas “Ezerzeme-F” vēstures apraksts latviešu, krievu un angļu valodā. Fotogrāmata izdota ar Daugavpils pilsētas domes un SIA “Regula Baltija” finansiālu atbalstu. Fotogrāmata ir vērtīgs novadpētnieciska satura izdevums, jo tajā ir apkopoti Daugavpils dabas ainavu, arhitektūras objektu, uzņēmumu, radošo kolektīvu fotomirkli.

Popularizējot ievērojamu novadnieku ieguldījumu un devumu kādā jomā, nozarē vai darbības sfērā, pārskata gadā tika rīkotas tikšanās ar ievērojamām pilsētas personībām.

Februārī LCB pasākumu telpā notika tikšanās ar Daugavpils mūziķi Jevgeņiju Hairulinu. Pasākuma apmeklētājiem bija iespēja iepazīties ar mūziķa grāmatu «Записки бродячего музыканта», iesaistīties diskusijā un izbaudīt fantastisku saksofona spēli. Pasākumu apmeklēja 37 interesenti.

Martā LCB pasākumu telpā notika Starptautiskajai sieviešu dienai veltīts muzikāls pasākums “Sievietes pasaule ieskatoties” ar Daugavpils dziedātāju Brigitu Madelāni. Skanīgās un sirsnīgās dziesmas ģitāras pavadījumā radīja jauku gaisotni un pavasarīgu noskaņojumu. Pasākumu apmeklēja 30 interesenti.

Martā LCB pasākumu telpā notika sabiedriskās organizācijas “Latgales novadpētnieki” kārtējā literārā tikšanās “Pavasarīs klāt!”. Vietējo autoru dzejas lasījumi iepriecināja 40 pasākuma apmeklētājus.

Popularizējot novadpētniecības darbu, 2016. gada septembrī LCB darbinieki piedalījās Latvijas bibliotēku novadpētniecības konferencē. Konferences dalībnieki tika iepazīstināti ar LCB un filiāļu praktisko darba pieredzi novadpētniecībā: ar bibliotēkas veidotajām datubāzēm, novadpētniecības analītikas datubāzi, tematiskajām mapēm, novadpētniecības informācijas popularizēšanu sociālajos tīklos un novadpētniecības darba popularizēšanas iespējām bibliotēkā un ārpus tās. Piedalīšanās konferencē sniedza iespēju dalīties pieredzē ar citiem bibliotēkas nozares pārstāvjiem, paplašināt kompetenci novadpētniecības darbības jomā, kā arī popularizēt jau ieguldīto darbu un aicināt klātesošos uz diskusiju par novadpētniecības darba vērtību.

Novadpētniecības darbs bibliotēkā tiek aktīvi popularizēts arī sociālajos tīklos. Šī darba mērķis pārskata periodā bija rosināt sociālo tīklu lietotāju un bibliotēkas sekotāju interesi par LCB veidotajām novadpētniecības datubāzēm, multimediju resursiem un virtuālajām izstādēm, veicinot bibliotēkas elektronisko resursu popularitāti un apmeklētību.

Pārskata gadā laika posmā no janvāra līdz jūnijam katras nedēļas otrdienā sociālajos tīklos (Draugiem.lv, Facebook un Twitter) rubrikā “Datubāzu otrdiena” tika publicēts kāds interesants fakts no bibliotēkas veidotās datubāzes “Daugavpils Baznīckalns”. Pie publicētā fakta bija norāde – interesentiem plašāku informāciju meklēt LCB datubāzē, kas ir pieejama bibliotēkas mājaslapā. Par šīs aktivitātes efektivitāti liecina novērotais virtuālo apmeklējuma skaita pieaugums attiecīgajā datubāzē.

Pārskata gadā katru nedēļu rubrikā “Atmiņu ceturtdiena” sociālo tīklu lietotāji uzzināja kādu interesantu faktu no bibliotēkas vēstures. Tika publicēta kāda sena, vai arī ne tik sena fotogrāfija no bibliotēkas krājuma, kurai bija pievienots īss notikuma apraksts. Tādā viedā tika popularizēta novadpētnieciska rakstura informācija un bibliotēkas resursi.

Sadarbība novadpētniecības jomā

Īstenojot novadpētniecības darbu, bibliotēka pārskata gadā turpināja sadarbību ar dažādām iestādēm, organizācijām, privātpersonām, tai skaitā:

- Daugavpils kultūras pārvalde;
- Daugavpils vispārizglītojošās iestādes;
- Daugavpils Novadpētniecības un mākslas muzejs;
- Daugavpils dzejnieki, rakstnieki, mūziķi;
- Novadpētnieki – entuziasti
- Daugavpils Mārtiņa Lutera katedrāle.

Jauninājumi novadpētniecības darbā

Turpinot iesākto darbu, arī pārskata gadā LCB un filiālēs esošās **235 tematiskās novadpētniecības mapes** tika papildinātas ar novadpētniecības materiāliem, kas iegūti no tekošajiem un iepriekšējo gadu vietējiem un nacionālajiem preses izdevumiem, grāmatu jaunieguvumiem, Lursoft Laikrakstu bibliotēkas un citiem resursiem. Vērtīgus materiālus tematiskajām mapēm piedāvāja arī bibliotēkas lietotāji – novadpētnieki. Savukārt novitāte novadpētniecības mapju vākšanas un apkopošanas darbā 2016. gadā ir saistāma ar paveikto nozīmīgo darbu 120 novadpētniecības mapju aprakstu un anotāciju veidošanā un ievietošanā LCB e-katalogā. Rezultātā līdzīga satura mapēm, kas atrodas LCB un filiālēs tika sistematizēti mapju nosaukumi, izveidojot vienotus mapju aprakstus un anotācijas. Tagad LCB un filiāļu lietotājiem ir iespēja attālināti iepazīties ar novadpētniecības mapēs ietvertās informācijas saturu un atrašanās vietu. Turklat šis pakalpojums bibliotekāriem atvieglo informācijas

meklēšanu un uzziņu sniegšanu lietotājiem. Novadpētniecības mapes pārskata gadā tika **izsniegtas 256 reizes**.

Jauninājums novadpētniecības darbā pārskata periodā bija LCB un filiāļu novadpētniecības satura dokumentu markēšana ar izveidotu Daugavpils novadpētniecības logo (autortiesības pieder LCB). Kopumā LCB un filiālēs 2016. gadā tika markēti 3 315 novadpētniecības dokumenti. Tas veicināja novadpētniecības satura dokumentu atpazīstamību bibliotēkas krājumā.

Novitāte bibliotēkas novadpētniecības darba popularizēšanā pārskata gadā bija LCB rīkotais novadpētniecības konkurss "Daugavpils eksperts". Pareizi atbildot uz konkursa jautājumiem par Daugavpils kultūrvēsturiski nozīmīgiem objektiem, notikumiem un personālijām, dalībniekiem bija iespēja ne vien pārbaudīt savu erudīciju un atklāt daudz jaunu un interesantu faktu par savu pilsētu, bet arī laimēt vērtīgas balvas. Konkurss "Daugavpils eksperts" tika rīkots ar mērķi sekmēt daugavpiliešu interesi par savu pilsētu un novadpētniecību, kā arī popularizēt LCB novadpētniecības resursus.

Konkursa norises laiks bija no 2016. gada 5. septembra līdz 2. oktobrim. Reizi nedēļā (pirmdienās) bibliotēkas profilā sociālo tīklu vietnē facebook tika publicēti trīs jautājumi par Daugavpili – pilsētas ielām, ievērojamiem objektiem un personām, septembrī aktuālo dzejas dienu tradīciju pilsētā utt. Atbildes uz visiem konkursa jautājumiem bija atrodamas bibliotēkas mājaslapā un elektroniskajās datubāzēs – "Daugavpils novadnieki", "Daugavpils Baznīckalns", "Dinaburgas cietoksnis", "Dziesmotā Latgale", "Anita Liepa", "Laikraksti (1928-1940)".

Četrām konkursa nedēļām bija šādas tēmas: 1. nedēļa: Dzejas nedēļa, 2. nedēļa: Daugavpils ielu nedēļa, 3. nedēļa: Teātra nedēļa, 4. nedēļa: Cietokšņa nedēļa. Katras nedēļas uzvarētājs tika noteikts nejaušā kārtā (izmantojot vietni random.org) no visiem dalībniekiem, kas bija pareizi atbildējuši uz attiecīgās konkursa nedēļas jautājumiem. Balvu fondā bija grāmatnīcas "Jānis Roze" dāvanu karte, veikala "Print & Serviss" dāvanu karte, biletēs uz Daugavpils teātra izrādi un Marka Rotko mākslas centru. Katras nedēļas uzvarētājs tika paziņots bibliotēkas profilā sociālo tīklu vietnē Facebook nākamās nedēļas pirmdienā kopā ar iepriekšējās nedēļas pareizajām atbildēm. Novadpētniecības konkursā piedalījās kopskaitā 39 interesenti, tai skaitā daugavpilieši un Latgales reģiona iedzīvotāji, četri no tiem ieguva savā īpašumā iepriekšminētās balvas.

Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi

Nevienai no LCB veidotajām novadpētniecības datubāzēm nav noteiktas hronoloģiskās robežas, tādējādi tajās pastāvīgi jāatjauno informācija, jāappapildina ar aktuāliem faktiem un notikumiem. Esošo datubāzu uzturēšana un atjaunošana ir laikietilpīgs process. Bibliotekāri to veic paralēli citiem darba pienākumiem. Veidojot noteiktu resursu, bibliotekārs iegūst iemaņas informācijas atlasē un apstrādē, turklāt pārzina resursa tapšanas vēsturi un īpatnības. Tādējādi šo resursu atjaunošanu darbu veic atsevišķi bibliotekāri, kam ir nepieciešamās prasmes. Tāpēc darbs pie resursu atjaunošanas un papildināšanas notiek samērā lēni.

Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes

LCB un filiāles pārskata periodā ir ieguldījušas nozīmīgu darbu, vācot, apkopojoj, sistematizējot un popularizējot krājuma novadpētniecības dokumentus. Bibliotēkas novadpētniecības krājums tiek regulāri papildināts ar sabiedrības jaunradītajām vērtībām, tādējādi nodrošinot vietējā kultūras mantojuma saglabātību nākamajām paaudzēm. Tā izmantojamība aug gadu no gada, par ko liecina statistika.

9. Projekti

Projektu apkopojums

Pārskata gadā LCB izstrādāja 4 projektus, no tiem atbalstīti tika 2. Pamatinformācija par tiem ir apkopota 9.1. tabulā.

9.1. tabula. LCB projektu apkopojums

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
Dialogs. Rakstnieki Daugavpilī. 2. kārta	Valsts Kultūrapitāla fonds	750 EUR	Ar mērķi popularizēt latviešu autorus un jaunāko oriģinālliteratūru Daugavpilī projekta 2. kārtas ietvaros pieci rakstnieki un publicisti (Eva Mārtuža, Ilmārs Šlāpīns, Inga Gaile, Māra Cielēna un Gundega Repše) tika aicināti uz dialogu ar bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem lietotājiem: studentiem, pensionāriem un citiem interesentiem. Tika organizētas 10 tikšanās ar pieciem latviešu literātiem. Sagatavotas un eksponētas 5 literatūras izstādes, veltītas projektā iesaistīto autoru daiļradei. Projekts bija nozīmīgs ar to, ka deva iespēju Daugavpils multikulturālajai sabiedrībai iepazīt latviešu jaunāko literatūru, diskutēt ar literātiem par sabiedrībā aktuāliem jautājumiem kultūras un literatūras jomā.	Atbalstīts
Latgale celā uz Latvijas valsti	Valsts Kultūrapitāla fonds	900 EUR	Projekta mērķis ir izglītot Daugavpils reģiona kultūras darbiniekus, lai pilnvērtīgāk varētu gatavoties Latvijas valsts simtgades pasākumu organizēšanai, veicināt Latgales lokālpatriotismu un stiprināt Latgales kultūrtelpas saknes un sniegt izpratni par Latgales kultūrvēsturiskajiem procesiem dažādos aspektos: vēsturē, etnogrāfijā, literatūrā un valodā. Projekta ietvaros tika rīkoti 4 mācību lektoriji, kurus vadīja 4 akadēmiski izglītoti Latgales kultūrvēstures eksperti.	Atbalstīts

Secinājumi

Projektam “Dialogs. Rakstnieki Daugavpilī” tika īstenota jau otrā kārta, turpinot pirmajā kārtā aizsākto tradīciju rīkot regulāras tikšanās ar latviešu rakstniekiem Daugavpilī, dāvājot lietotājiem unikālu iespēju klātiene diskutēt par literatūru ar tautā iemīļotiem autoriem. 10 projekta tikšanos gaitā tika iesaistīta plaša auditorija – kopskaitā **615** cilvēki. Projekta aktivitātes sekmēja lasīšanas kultūras attīstību, bibliotēku apmeklētību un latviešu oriģinālliteratūras lasāmību pilsētā. Savukārt projekta publicitātes pasākumi veicināja latviešu rakstnieku plašāku atpazīstamību Daugavpils multikulturālajā vidē.

Projekta “Latgale celā uz Latvijas valsti” ietvaros saņemtais finansējums deva iespēju LCB noorganizēt četrus mācību lektorijus. Ar šo mācību lektoriju palīdzību akadēmisku speciālistu vadībā Daugavpils reģiona kultūras darbiniekiem tika dota iespēja iepazīties un padziļināt savas zināšanas Latgales kultūrvēsturē, vairāk iepazīt Latgales tradicionālo kultūru un meklēt saskarsmes punktus Latvijas kopējā izaugsmes kontekstā. Bibliotekāri mācījās, lai

Šīs zināšanas pielietotu savā darbā, gatavojoties Latgales kongresa simtgadei un godam sagaidītu Latvijas simtgadi.

Interreg Latvija-Lietuva 2014-2020 1. projektu kārtas ietvaros 2016. gadā tika izstrādāts un iesniegts projekts “Gimenes digitālo aktivitāšu centru tīkla izveide, dzīves kvalitātes un izglītības atbalstam Austrumaukštaitijā un Dienvidlatgalē” sadarbībā ar Zarasu rajona pašvaldības publisko bibliotēku, Utenas A. un M. Miškiņu publisko bibliotēku un Preiļu galveno bibliotēku. Projekta vadošais partneris – Utenas A. un M. Miškina publiskā bibliotēka. Projekta kopējais plānotais budžets – 105 000 eiro.

10. Publicitāte

Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām un pakalpojumiem

2016. gadā sabiedrisko attiecību un publicitātes jomā lielāka uzmanība tika pievērsta Latgales Centrālās bibliotēkas (LCB) un filiāļu sniegtu pakalpojumu popularizēšanai un bibliotēkas atpazīstamības veicināšanai. Bibliotēku sabiedrisko attiecību un publicitātes jomā strādā LCB administrācija, LCB nodaļu un filiāļu vadītāji un sabiedrisko attiecību speciālisti. LCB sabiedrisko attiecību speciālisti veido paziņojumus presei un nosūta tos sabiedriskajiem medijiem, veido afišas, ielūgumu tekstu, strādā ar potenciāliem bibliotēkas pasākumu apmeklētājiem, komunicē ar masu mediju pārstāvjiem un uztur bibliotēkas profilus sociālajos tīklos.

Pārskata gadā sabiedrisko attiecību speciālistu sagatavotie paziņojumi presei par bibliotēkas pakalpojumiem un pasākumiem regulāri tika sūtīti Daugavpils pilsētas domes portāla www.daugavpils.lv sadaļai “Kultūras ziņas”, Daugavpils kultūras pārvaldes mājaslapai www.kultura.daugavpils.lv un dažādiem pilsētas ziņu portāliem. Atsevišķos gadījumos informācija par pasākumiem, kas skāra plašāku Latgales kontekstu, tika sūtīta Daugavpils novada domes mājaslapai www.daugavpilsnovads.lv un portālam www.latgale.lv. Pozitīvi vērtējams, ka LCB sagatavotās preses relīzes labprāt pārpublicē pat tie ziņu portāli, kam tās netika sūtītas. Tas liecina par bibliotēkas minēto tekstu kvalitāti un interesī par bibliotēkas aktivitātēm mediju telpā.

LCB ir izveidojusies cieša sadarbība ar Daugavpils pilsētas izglītības pārvaldi. Pārskata gadā bibliotēkas sagatavotās preses relīzes par pasākumiem un aktivitātēm, kas iesaistīja Daugavpils skolēnus un pedagogus, tika publicētas Daugavpils izglītības pārvaldes portālā www.izglitiba.daugavpils.lv, kas ļāva veiksmīgāk un tiešāk uzrunāt tieši šo mērķgrupu.

Pārskata gadā turpinājās sadarbība arī ar Daugavpils tūrisma informācijas centru. Regulāri tūrisma informācijas centra mājaslapā www.visitdaugavpils.lv tika publicēts LCB ikmēneša literatūras izstāžu un pasākumu plāns. Tāpat šajā vietnē bija pieejama plašāka informācija par LCB mākslas un radošo darbu izstādēm, kas varētu būt saistošas daugavpiliešiem un pilsētas viesiem.

Pārskata gadā turpinājās sadarbība ar reģionālo laikrakstu “Latgales Laiks”, kas iznāk gan latviešu, gan krievu valodā. Tāpat turpinājās sadarbība ar vietējo laikrakstu “Сейчас”. Minēto laikrakstu korespondenti regulāri apmeklē bibliotēkas pasākumus un atspoguļo tos. Īpaša interese bija par LCB projekta “Dialogs. Rakstnieki Daugavpilī” 2. kārtu, kuras ietvaros LCB un filiālēs notika tikšanās ar populāriem latviešu autoriem, t.i., Gundegu Repši, Ingu Gaili, Evu Mārtužu, Ilmāru Šlāpinu. Laikrakstos regulāri tiek atspoguļotas LCB rīkotās mākslas un radošo darbu izstādes. Šogad īpašu interesi izraisīja Sergeja un Staņislava Minakovsku gleznu izstāde “Latgales daba LCB abonementā un lasītavā”, ar kuru tika atklāts ikgadējais Mākslas dienu pasākumu cikls Daugavpilī, un reģionālā laikraksta “Latgales Laiks” korespondentu fotoizstāde “Latgales un Daugavpils laiks”, kas tika atklāta Daugavpils pilsētas svētku ietvaros.

2016. gadā daudz intensīvāka kļuva sadarbība ar Daugavpils televīziju. TV korespondenti sāka biežāk apmeklēt bibliotēkas pasākumus un veidot saistošus sižetus par bibliotēku un tās

aktivitātēm. Pārskata gadā Daugavpils televīzija izveidoja **8** TV sižetus. Pārsvarā tā bija informācija par LCB mākslas darbu izstādēm un tikšanos ar latviešu autoriem projekta “Dialogs. Rakstnieki Daugavpilī” ietvaros.

Pārskata gadā LCB pasūtīja reprezentācijas materiālu kopu – ar bibliotēkas logo, mājaslapas adresi un nosaukumu apdrukātas kancelejas preces, atstarotājus, dāvanu maisiņus, T-kreklus, lietussargus un karodziņus. T-krekli, lietussargi un karodziņi tika izmantoti pilsētas svētku gājienā, kurā piedalījās bibliotēkas kolektīvs. Savukārt kancelejas preces, atstarotāji un dāvanu maisiņi ir paredzēti dāvināšanai bibliotēkas viesiem. Atsevišķi priekšmeti no šī krājuma tika izmantoti arī dāvanām lietotājiem nozīmīgos bibliotēkas pasākumos.

Bibliotēkas pasākumu popularizēšanai un informēšanai par svarīgākajām aktualitātēm tiek izmantots bibliotēkas telpās ierīkotais ziņojumu dēlis, uz kura tiek izvietoti bibliotēkas lietošanas noteikumi, informācija par bibliotēkas pakalpojumiem, aktuālo pasākumu afišas un paziņojumi.

Katra LCB filiāle patstāvīgi veido afišas un ielūgumus par saviem pasākumiem, izstrādā un izplata starp lietotājiem informatīvos bukletus par bibliotēkas pakalpojumiem. Tāpat pašu spēkiem tiek veidots bibliotēkas noformējums. Katrā filiālē ir stends, uz kura regulāri tiek izvietota aktuālā informācija par bibliotēkas pasākumiem un citiem svarīgiem jaunumiem. Bibliotekāri pastāvīgi informē lietotājus par bibliotēkas aktualitātēm personiski, telefoniski, pa e-pastu un sociālajos tīklos. Katra filiāle ziņas par saviem jaunumiem patstāvīgi publicē bibliotēku portālā, kā arī sūta ievietošanai LCB mājaslapā.

Bibliotēkas informācija tīmeklī: bibliotēkas mājaslapa, sociālie tīkli un citas tīmekļa vietas

LCB mājaslapa

Viens no galvenajiem publicitātes instrumentiem ir LCB mājaslapa www.lcb.lv, kas regulāri papildinās ar aktuāliem notikumiem bibliotēkas dzīvē. LCB mājaslapas pašreizējā versija ir veidota 2010. gadā. Tās uzturēšanu veic LCB Automatizācijas nodaļas darbinieki un sabiedrisko attiecību speciālisti.

Nemot vērā Daugavpils iedzīvotāju sastāva nacionālo specifiku, mājaslapa sākotnēji tika veidota un joprojām tiek uzturēta paralēli divās valodās – latviešu un krievu (skat. 10.1. attēls).

10.1. attēls. LCB mājaslapas ekrānšāviņš

Bibliotēkas mājaslapa ir strukturēta astoņās galvenajās sadaļās, kas izvietotas horizontālā joslā lapas augšdaļā: *Jaunumi, Par mums, Lietotājiem, Pakalpojumi, E-resursi, Filiāles, Iepirkumi*.

Galerija, Novadpētniecība. Pārskata gadā bibliotēkas mājaslapas struktūra netika mainīta. Novadpētniecības sadaļa tika papildināta ar LCB un filiālu atrodamo novadpētniecības mapju aprakstiem, kuros norādīta mapes atrašanās vieta un sniegs ūssatura apkopojums.

Bibliotēkas mājaslapas 20 populārāko sadaļu apmeklējums pārskata gadā ir apkopots 10.1. tabulā.

10.1. tabula. LCB mājaslapas skatījumi: strukturāls pārskats

Nr.	LCB lapas sadaļa	Apmeklējums
1	www.lcb.lv (sākumlapa)	38605
2	LCB datubāzes	7018
3	Jaunumi	6561
4	LCB lapas krievu versija (sākums)	5251
5	Galerija	3076
6	E-resursi	2943
7	Vēsture	2828
8	Filiāles	2445
9	Ceriņu bibliotēkas aktivitātes	2067
10	Bērnu bibliotēkas aktivitātes	2049
11	Kā kļūt par lietotāju	1863
12	Gaismas bibliotēkas aktivitātes	1874
13	Pamatpakalpojumi	1825
14	Jaunbūves bibliotēkas aktivitātes	1706
15	Darba laiks	1739
16	Piekraistes bibliotēkas aktivitātes	1721
17	Novadpētniecības mapes	1755
18	Publisko iepirkumu likumā nereglementētie iepirkumi	1546
19	Pārdaugavas bibliotēkas aktivitātes	1475
20	Par mums	1459

Starp populārākajām (lietotāju apmeklētākajām) mājaslapas sadaļām ierindojas mājaslapas sākuma sadaļa, *Datubāzes*, *Jaunumi* un *Galerija*. Salīdzinoši bieži tiek meklēta informācija arī par bibliotēkā pieejamajiem e-resursiem un bibliotēkas vēsturi, kā arī filiālēm un to aktivitātēm. LCB mājaslapas krievvalodīgās versijas sākuma (jaunumu) sadaļa ir viena no visbiežāk apmeklētajām, tāpēc pamatota ir galveno bibliotēkas aktualitāšu publicēšana krievu valodā arī turpmāk. Salīdzinoši citas mājaslapas krievvalodīgās versijas sadaļas ir ļoti maz apmeklētas. Tāpēc, ņemot vērā ierobežoto interesu un pieprasījumu, pārskata gada izskaņā tika pieņemts lēmums neturpināt tulkot un publicēt filiāļu jaunumus krieviski.

LCB mājaslapai eksistē arī mobilā versija, kas pielāgota mobilajām ierīcēm. Pārskata gadā interesenti tai piekļuva no arī no viedtālruņiem (4 610 sesijas) un planšetdatoriem (1 159 sesijas). Mobilā versija tiek izmantota gandrīz astoņreiz retāk nekā datoram paredzētā versija, kas pārskata gadā tika apmeklēta 42 409 reizes.

Pārskata gadā tika turpināts aktīvi popularizēt LCB mājaslapu sociālajos tīklos (facebook, draugiem, twitter), kur, ievietojot ūssatas ziņas par bibliotēkas aktualitātēm, tiek dota hipersaite uz LCB mājaslapu. Statistika par LCB mājaslapas apmeklējumu no sociālajiem tīkliem ir apkopota 10.2. tabulā.

10.2. tabula. LCB mājaslapas apmeklējums no sociālajos tīklos publicētām hipersaitēm

Tīkls	Sesijas 2015	Sesijas 2016
Twitter	333 (51.15%)	251 (24.70%)
Facebook	288 (44.24%)	748 (73.62%)
Draugiem.lv	17 (2.61%)	11 (1.08%)

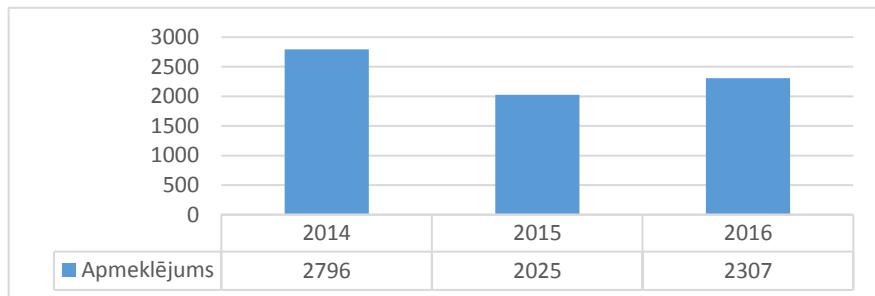
Tabula atklāj, ka tie lietotāji, kas apmeklē LCB mājaslapu, sekojot sociālajos tīklos publicētajām hipersaitēm, pamatā nāk no sociālo tīklu vietnes “Facebook”. Apmeklējumu skaits no mikroblogu vietnes “Twitter” ir procentuāli daudz mazāks, bet no “Draugiem.lv” – pavisam niecīgs, kas ir vēl viens pamatojums lēmumam pārskata gada izskanā slēgt bibliotēkas profili šajā tīklā. Taču kopumā tabula ļauj secināt, ka LCB mājaslapas popularizēšana sociālajos tīklos, izmantojot hipersaites, ir salīdzinoši iedarbīgs veids, kā paaugstināt mājaslapas apmeklētību.

Interneta resurss LCB bērniem

Interneta resurss LCB bērniem (www.lcb.lv/berniem) ir veidots kā atsevišķs bērniem domātu pakalpojumu, krājuma sektoru un pasākumu popularizēšanas līdzeklis. Tam ir šādas sadaļas: Jaunumi; Par bibliotēkām; Bērnu/Jauniešu žūrija; Gudrību lāde; Izklaides un spēles; Vecākiem; Pajautā bibliotēkai; Pierakstīties bibliotēkā; Pakalpojumi; Vērts izlasīt; Periodika.

Pārskata gadā galvenais darbs notika sadaļā “Jaunumi” – LCB filiāles tajā publicēja ziņas par tuvākajā laikā gaidāmajiem bērnu un jauniešu pasākumiem ar aicinājumu tos apmeklēt. Tādējādi resursa “LCB bērniem” galvenā funkcija pārskata gadā bija pasākumu potenciālo apmeklētāju uzrunāšana.

Resurss “LCB bērniem” pārskata gadā tika apmeklēta 2303 reizes, kas ir par 278 vairāk nekā 2015. gadā (2025), bet par **489** mazāk nekā 2014. gadā (10.2. attēls).

10.2. attēls. LCB Bērniem apmeklējuma dinamika pēdējo trīs gadu laikā

Kā redzams, pēdējo trīs gadu laikā resursa “LCB Bērniem” apmeklējums samazinās. Lai mainītu šo negatīvo tendenci, pārskata gadā tika strādāts pie resursa saturu pilnveidošanas. Sadaļa “Grāmatu TOPS” tika pārveidota par sadaļu “Vērts izlasīt!”, kur tiek piedāvātas tematiskas grāmatu kopas dažādiem vecumposmiem – gan pašiem mazākajiem, gan arī vecākiem.

ASV Informācijas centra mājaslapa

ASV Informācijas centrs ir LCB struktūrvienība ar savu mājaslapu (baneris uz to ir atrodams LCB mājaslapā). ASV informācijas centra mājaslapas struktūru veido šādas sadaļas: Par mums, Aktualitātes, Studijas ASV, Galerija, Noderīgas saites un Kontakti. Lapa tiek uzturēta trīs valodās – latviešu, krievu un angļu. Diemžēl lapas apmeklējuma dinamika pēdējo trīs gadu laikā kritīs – no 1168 apmeklējumiem 2014. gadā uz 961 apmeklējumu 2015. gadā un 841 apmeklējumu pārskata gadā (2016).

Te jāpiebilst, ka nozīmīgākie ASV Informācijas centra jaunumi tiek vispirms publicēti LCB mājaslapas jaunu mu sadaļā un LCB sociālo tīklu kontos, kur apmeklējums ir daudz lielāks un potenciālā auditorija – daudz plašāka. ASV Informācijas centra mājaslapas apmeklējuma kritumu varētu skaidrot ar to, ka potenciālie interesenti informāciju par centra pasākumiem un citām aktualitātēm jau ir ieguvuši LCB mājaslapā vai sociālajos tīklos, kur tā tiek publicēta vispirms, un tāpēc centra mājaslapu vairs neapmeklē.

Sociālie tīkli

Pārskata gadā tika turpināta un pastiprināta bibliotēkas jaunumu atspoguļošana trīs sociālos tīklos: *facebook* (www.facebook.com/lcb.lv), *draugiem* (www.draugiem.lv/lcb.lv/) un *twitter* (twitter.com/LatgalesCB). LCB mājaslapā ikviens lietotājs, izvēloties pieejamās sociālo tīklu ikonas, var atrast LCB kontus sociālajos tīklos. To var darīt gan reģistrētie sociālo tīklu lietotāji, gan citi interesenti.

Minētie sociālie tīkli ir uzskatāmi par vērtīgu bibliotēkas sabiedrisko attiecību instrumentu, kas ļauj aptvert plašu esošo un potenciālo lietotāju loku – iepazīstināt ar gaidāmajiem pasākumiem, atspoguļot jau notikušos pasākumus, ievietojot bilžu galerijas, informēt par krājuma jaunieguvumiem un ieteikt saistošu un vērtīgu literatūru, popularizēt bibliotēkas elektroniskās datubāzes un citus informācijas resursus, kā arī ziņot par dažādām citām aktualitātēm.

Izdarot secinājumus par LCB kontu apmeklējumu minētajos trīs sociālajos tīklos 2015. gadā, 2016. gadā tika pieņemts lēmums pastiprināti pievērsties bibliotēkas popularizēšanai vietnē “Facebook”. Pamatdati par ierakstu, sekotāju un apmeklētāju skaitu pēdējo trīs gadu laikā šajā sociālajā tīklā ir apkopoti 10.3. tabulā.

10.3. tabula. LCB Facebook konta popularitātes dinamika

Gads	Jauni ieraksti	Sekotāji	Apmeklējums (nesekotāji+sekotāji)
2014	204	173	8321
2015	559	340	50495
2016	1804	556	76191

Kā redzams, pārskata gadā ierakstu skaits ir vairāk nekā trīskāršojies, kam sekojis arī gandrīz divkāršs sekotāju skaita kāpums. Arī konta kopējais apmeklējums, kurā tiek skaitīti gan sekotāji, gan citi portāla lietotāji, ir ievērojami audzis. Šī pozitīvā korelācija liecina, ka lēmums akcentēt bibliotēkas publicitāti tieši šajā tīklā ar mērķi aptvert un uzrunāt vislielāko interesentu skaitu ir bijis pareizs.

Pārskata gadā tika turpināts veikt ierakstus divās valodās – latviešu un krievu. Nepieciešamību pēc šādas prakses pamato dati par LCB sekotāju izraudzīto “Facebook” valodas iestatījumu sadalījumu (skat. 10.4. tabulā).

10.4. tabula. LCB konta sekotāju valodas iestatījumi vietnē Facebook

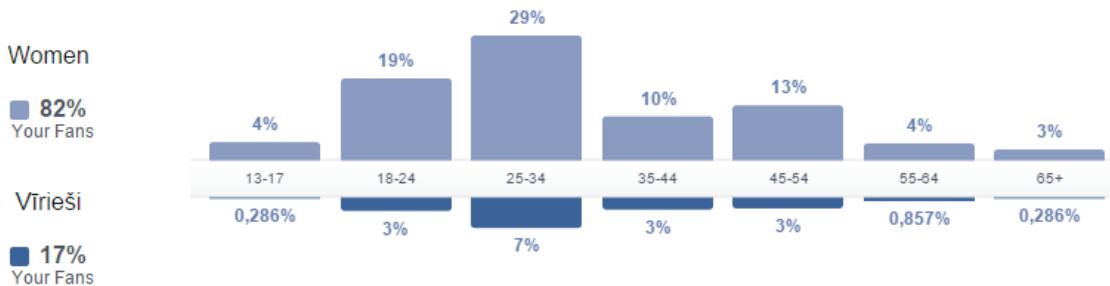
Nr.	Valoda	Aktīvie sekotāji	Pasīvie sekotāji
1	Krievu	224	2983
2	Latviešu	203	3238
3	Angļu (Apvienotā Karaliste)	58	1250
4	Angļu (ASV)	44	497
5	Lietuviešu	8	67
6	Vācu	6	44

Kā redzams, lielākā daļa LCB profila aktīvo sekotāju (t.i., sekotāju, kas komentē bibliotēkas ierakstus, dalās tajos vai atzīmē tos ar “patīk”) izmanto facebook portāla krievu valodas versiju. Arī krievvalodīgo pasīvo sekotāju skaits (t.s. sekotāju, kas vienkārši apskata bibliotēkas ierakstus, bet neveic ar tiem nekādas darbības) ir ievērojams un gandrīz līdzvērtīgs latviešu valodas uzstādījumus izmantojošo sekotāju skaitam Tādēļ lēmums dublēt publikācijas krievu valodā, piedāvājot informāciju viņiem labāk saprotamu informāciju, ir uzskatāms par pamatotu un nepieciešamu soli pretim lietotājiem.

Runājot par sekotāju ģeogrāfisko sadalījumu, lielākā daļa (**140**) ir no Daugavpils. Ievērojams sekotāju skaits (**57**) ir no Rīgas. Sekotāju skaits citās pilsētās (Rēzeknē, Ludza, Krāslava, Preiļi, Jūrmala, Valmiera, Jelgava utt.) ir nenozīmīgs – vidēji 3, 4 vai 5 no katras

pilsētas. Jāsecina, ka “Facebook” vietnes lietotāju interese par LCB ir pamatā lokāla, un mums galvenokārt izvēlas sekot tie, kas bibliotēku var potenciāli apmeklēt arī fiziski.

Facebook sekotāju dzimuma un vecuma statistika ir apkopota 10.3. attēlā.

10.3. attēls. Facebook profila sekotāju demogrāfija

Kā redzams, vislielākā demogrāfiskā grupa ir jaunas sievietes vecumā no 25 līdz 34 gadiem, kā arī jaunietes. Šie dati liecina, ka turpmāk ir jādomā par to, kā piesaistīt arī cita vecuma un dzimuma lietotājus.

Nozīmīgs rādītājs, kas ļauj spriest par LCB profila popularitāti “Facebook” vietnē, ir saņemtais “patīk” klikšķu skaits. Pārskata gada janvārī tas bija sasniedzis 350 atzīmju robežu, taču decembrī jau pārsniedza 550. Tātad gada laikā tika saņemti vairāk nekā 200 “patīk” klikšķi, kas ir ievērojams sasniegums un liecina par stabīlu popularitātes pieaugumu.

Raksturojot LCB Facebook profilā publicēto ierakstu saturu, tie ir strukturējami šādi:

1. Ikdienas rubrikas
 - Šī diena literatūras vēsturē (ziņa par konkrētajā dienā dzimušu ievērojamu autoru, ziņas par LCB krājumā pieejamajiem šī autora darbiem ar saiti uz e katalogu)
 - Dienas citāts (konkrētajā dienā dzimušā autora izteikums)
2. Iknedēļas rubrikas
 - Pirmdienās – informācija par LCB lietotāju apkalpošanas nodaļās attiecīgajā nedēļā apskatāmajām literatūras un mākslas darbu izstādēm.
 - Otrdienās – no janvāra līdz jūnijam: informācija par LCB veidoto elektronisko datubāzi “Daugavpils Baznīckalns”, katru otrdienu izveidojot vienu ierakstu par kādu no Baznīckalna objektiem un pievienojot saiti uz pašu datubāzi. No jūlija līdz decembrim – nedēļas jautājums (par lietotāju mīļākajām grāmatām, autoriem, lasīšanas paradumiem, aktuālo literatūru utt.). Rubrika “nedēļas jautājums” tika izveidota ar nolūku padarīt LCB profilu interaktīvāku, radot sekotājiem papildus iespējas domu apmaiņai par grāmatām un literatūru. Šis mērķis arī tika sasniegts, jo ik nedēļu tika saņemtas vairākas atbildes uz tobrīd aktuālo jautājumu, veidojās bibliotēkas dialogs ar sekotājiem un pašu sekotāju starpā.
 - Trešdienās – grāmatu mūzika (saites uz mūziku no mākslas vai multiplikācijas filmām, kas veidotas pēc populāru literāru darbu motīviem un saite uz LCB e-katalogu, kas aizved pie konkrētā literārā darba ar ieteikumu to izlasīt)
 - Ceturtdienās – ieskats bibliotēkas vēsturē (“Atmiņu ceturtdiena”, kad tiek publicēti fotoattēli no bibliotēkas arhīva un īsi stāstīts par interesantiem faktiem no bibliotēkas vēstures)
 - Piektdiena – grāmatu jaunumi (iesakām interesantus jaunieguvumus ar saiti uz katalogu)
3. Neregulārie ieraksti

- Pasākumi, kas tiek veidoti aptuveni nedēļu pirms notikuma, ielūdzot sekotājus tos apmeklēt
- Fotogalerijas pēc pasākumiem
- Dažādas ziņas par aktuāliem notikumiem bibliotēkas dzīvē

Šī stratēģija ļauj mērķtiecīgi popularizēt bibliotēkas krājumu un rīkotos pasākumus, piedāvājot sekotājiem pastāvīgu un stabili informācijas plūsmu.

Jāpiebilst, ka savs “Facebook” korts nu jau vairākus gadus ir LCB filiālei Pārdaugavas bibliotēkai. Pārskata gadā savu profilu izveidoja un sāka uzturēt divas filiāles – Ceriņu bibliotēka un Bērnu bibliotēka “Zīlīte”. Tādējādi šobrīd pusei no sešām LCB filiālēm ir savs “facebook” profils un sava auditorija, kas seko konkrētās bibliotēkas aktualitātēm.

Savā kontā mikroblogu vietnē **Twitter** LCB sniedz koncentrētu informāciju par aktualitātēm – pasākumiem, literatūras un mākslas izstādēm, interesantiem jaunieguvumiem un citiem jaunumiem. Plašākai informācijai tiek piedāvātas saites uz LCB mājaslapu vai LCB profilu vietnē facebook. Pārskata gadā konta ieraksti guva 375,8 tūkstošus skatījumu. Bija vērojams arī ierakstu un sekotāju skaita pieaugums, salīdzinot ar diviem iepriekšējiem gadiem (skat. 10.5. tabula).

10.5. tabula. LCB Twitter konta popularitātes dinamika (jaunu ierakstu un sekotāju skaits)

Gads	Jauni ieraksti	Sekotāji	Skatījumi
2014	247	117	Nav datu
2015	1610	224	Nav datu
2016	3373	278	375,8 tūkst.

Kā redzams, pārskata gadā jaunu ierakstu skaits ir vairāk nekā divkāršojies, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Arī sekotāju skaits ir manāmi audzis, kas liecina par LCB twitter konta popularitātes stabilitāti. Skaitļi norāda, ka lielāks ierakstu skaits pozitīvi korelē ar sekotāju skaita pieaugumu.

Arī bibliotēkas profilā sociālo tīklu vietnē **“Draugiem.lv”** pārskata gadā tika ieguldīts liels darbs jaunu ziņu ievietošanā (skat. 10.6. tabula).

10.6. tabula. LCB korts vietnē Draugiem.lv: popularitātes dinamika

Gads	Jauni ieraksti	Sekotāji	Skatījumi
2014	170	178	1863
2015	605	203	1373
2016	1057	248	1691

Saskaņā ar tabulas datiem pārskata gadā ierakstu skaits ir gandrīz dubultojies. Diemžēl sekotāju skaits gadu no gada turpina augt pavisam nedaudz. Šīs tendences lika kārtējo reizi izvērtēt LCB konta uzturēšanas racionalitāti šajā sociālajā tīmekļa vietnē, jo tā popularitāte neaug tik strauji kā, piemēram, gadījumā “Facebook”. Tāpēc pārskata gada izskanā tika pieņemts lēmums slēgt bibliotēkas kontu portālā “Draugiem.lv” un turpmāk operēt tikai mikroblogu vietnē “Twitter” un vietnē “Facebook”.

Citas tīmekļa vietas

LCB Youtube kanāls

2012. gada 1. oktobrī tika izveidots LCB kanāls vietnē youtube (<https://www.youtube.com/channel/UCLgbppEqRR9CLguzLW2pjA>). Kopš 2012. gada tajā ir ievietoti 15 video (pārskata gadā – viens). Pievienotais video tika publicēts 2016. gada 20. decembrī, sekojot globālajai “Mannequin Challenge” tendencēi ar mērķi atraktīvā veidā popularizēt bibliotēku, un 10 dienu laikā savāca 42 skatījumus. Datu par pārskata gada visskatītākajiem video ir apkopoti 10.7. tabulā. Par pašu skatītāko kļuva video par “Daugavpils cietoksnī”. Šī video popularitāti var skaidrot ar faktu, ka cietoksnis ir viens no pilsētas

populārākajiem tūrisma objektiem un raisa publikā lielu interesu. Nozīmīgs faktors ir arī tas, ka pie šī video var pieklūt gan tieši caur youtube kanālu, gan caur LCB mājaslapā atrodamo un LCB veidoto novadpētniecības datubāzi “Dinaburgas cietoksnis”.

10.7. tabula. LCB Youtube kanālā skatītākie video

Nr.	Video	Skatījumi 2015	Skatījumi 2016
1	Daugavpils cietoksnis	203	430
2	Kanisterapija bibliotēkā	117	117
3	Mannequin Challenge bibliotēkā	n/a	42
4	LCB laiku lokos	74	33
5	Латгальская Центральная библиотека в потоке времени	38	16

Nemainīgi populārs saglabājās 2015. gadā tapušais video “Kanisterapija bibliotēkā” par LCB filiālē Bērnu bibliotēkā “Zīlīte” īstenoto pilotprojektu, kura ietvaros īpaši apmācīti suni palīdzēja bērniem ar lasīšanas grūtībām. Divi video par Latgales Centrālās bibliotēkas vēsturi (attiecīgi latviešu un krievu valodā) noslēdz 2016. gadā skatītāko video Top-5.

Kopumā var secināt, ka interese par bibliotēkas kanālu ir pieaugoša, tāpēc kanāls jāturpina uzturēt arī nākotnē, papildinot to ar interesantiem un aktuāliem video. Viens no virzieniem, kurus pašreiz apsveram, ir reklāmas rullišu veidošana par bibliotēkā gaidāmajiem pasākumiem ar aicinājumu tos apmeklēt.

Latvijas bibliotēku portāls (www.biblioteka.lv)

Pārskata gadā LCB un filiāles turpināja publicēt informāciju par savām aktualitātēm arī portālā biblioteka.lv (skat. 10.8. tabula).

10.8. tabula. Virtuālais apmeklējums Latvijas bibliotēku portālā 2016. gadā

Bibliotēka	Biblioteka.lv apmeklējumi (unikālie lapas skatījumi)
LCB	744
LCB filiāle Bērnu bibliotēka “Zīlīte”	242
LCB filiāle Cēriņu bibliotēka	380
LCB filiāle Gaismas bibliotēka	80
LCB filiāle Jaunbūves bibliotēka	210
LCB filiāle Pārdaugavas bibliotēka	129
LCB filiāle Piekrastes bibliotēka	433

Kā redzams, pārskata gadā populārākais un apmeklētākais bija LCB profils. Taču arī filiālēm, īpaši Piekrastes un Cēriņu bibliotēkai, ir izveidojies sava sekotāju loks, kas informāciju par konkrētās bibliotēkas aktualitātēm meklē tieši bibliotēku portālā. Cēriņu bibliotēkas profila lielā popularitāte ir skaidrojama ar to, ka bibliotēku portālā veiktie ieraksti tiek popularizēti arī Cēriņu bibliotēkas profīla sociālo tīklu vietnē *Facebook*, kas ir ļāvis iegūt būtiski vairāk apmeklējumu, salīdzinot ar citām filiālēm.

Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi

Pārskata gadā tika īstenoti vairāki pasākumi, ar kuru palīdzību LCB popularizēja sevi plašākajā sabiedrībā, atgādinot par sevi un veidojot savu tēlu kā mūsdienīga, aktīva un radoša kultūras, informācijas un izglītības iestāde. Atsevišķos gadījumos attiecīgo pasākumu rīkoja pati bibliotēka. Citkārt bibliotēka iekļāvās lielāka mēroga sabiedriskās un kultūras norisēs valsts un pilsētas līmenī.

Krāsainā bibliotēku nedēļa

Aktīva bibliotēkas popularizēšana tika veikta šī gada Bibliotēku nedēļas laikā, rīkojot akciju “Krāsainā bibliotēku nedēļa”. Katra bibliotēku nedēļas diena tika pieskaņota savai krāsai – sarkanā pirmadiena, zaļā otrdienna, zilā trešdienna, dzeltenā ceturtdiena un melnbaltā piektdiena. Katrā no šīm dienām lasītavā, abonementā un periodikas lasītavā tika izveidotas attiecīgās krāsas grāmatu izstādes, izceļot izdevumus plauktu galos vai uz galdiņiem. Tādējādi tika akcentēti vairāki interesanti krājuma elementi, kas ikdienā mēdz palikt lietotāju neievēroti. Arī bibliotēkas darbinieki savā vizuālajā tēlā ienesa attiecīgās krāsas elementu – kādu apģērba gabalu vai aksesoāru, veidojot vienotu bibliotēkas koptēlu. Katru dienu tika rīkota attiecīgās krāsas fotosesija, iemūžinot bibliotēkas telpas, grāmatu izstādes un bibliotekārus. Iegūto bilžu galerija katru dienu tika publicēta bibliotēkas profilā sociālajos tīklos *facebook*, *draugiem.lv* un *twitter*. Par krāsaino bibliotēku nedēļu tika iegūts daudz pozitīvu atsauksmu gan no lietotājiem, kas šajā laikā apmeklēja bibliotēku, gan no bibliotēkas draugiem un sekotājiem sociālajos tīklos. Tika atzīmēts bibliotekāru radošums un fantāzija, akcijas novitāte un tās dāvātais pozitīvais noskaņojums (skat. 8. pielikums).

Lielā talka

Jau otro gadu pēc kārtas LCB atsaucās Daugavpils pašvaldības aicinājumam piedalīties pilsētas sakopšanā Lielās talkas ietvaros. 23. aprīlī tika sakopta bibliotēkai atvēlētā pilsētas teritorija. Foto atskaite par notikumu tika publicēta bibliotēkas profilā sociālajos tīklos *facebook*, *draugiem.lv* un *twitter* (skat. 9. pielikums).

Daugavpils pilsētas svētki

Pārskata gadā LCB pirmo reizi piedalījās Daugavpils pilsētas svētku gājenā, kurā devās visas pašvaldības iestādes, privātie uzņēmumi, ģimenes ar bērniem un citi interesenti. Bibliotēkas atpazīstamību nodrošināja īpaši apdrukāti kreklīni un karodzīni ar bibliotēkas nosaukumu un logotipu. Foto atskaite par gājienu tika publicēta bibliotēkas mājaslapā un profilos sociālajos tīklos *facebook*, *draugiem.lv* un *twitter*. Arī šoreiz tika saņemts daudz pozitīvu atsauksmu gan klātienē, gan virtuāli. (skat.10. pielikums).

Daugavpils Senioru forums

2016. gada decembrī divas LCB bibliotekāres apmeklēja pilsētas pensionāru tikšanos ar Daugavpils kultūras iestāžu ekspertiem Daugavpils pilsētas domes lielajā zālē. Tikšanos rīkoja Daugavpils pilsētas dome Senioru foruma ietvaros. Pasākuma laikā senioriem tika prezentēti bibliotēkā pieejamie pakalpojumi, kā arī veikts jaunāko grāmatu apskats. Šī bija lieliska iespēja pastāstīt par bibliotēkā piedāvātajām iespējām konkrētai mērķgrupai un mēģināt piesaistīt jaunus lietotājus.

Fotokonkurss “Lasu pie kafijas tases”

Pārskata gada oktobrī Latgales Centrālā bibliotēka rīkoja fotokonkursu “Lasu pie kafijas tases”. Konkurss noritēja sociālo tīklu vietnē *facebook*. Tika publicēts aicinājums iesūtīt bibliotēkai fotografijas par konkursa tēmu, tad tika izveidota galerija un portāla lietotāji aicināti vienu nedēļu balsot par, viņuprāt, veiksmīgāko fotografiju. Uzvarētājs, kas saņema vislielāko “patīk” atzīmju skaitu, saņema balvu no konkursa sadarbības partneriem – veikaliem “Fejas nams” un “Kafijas draugs”.

Ar šo konkursu bibliotēka atgādināja par sevi kā par lasīšanas veicinātāju, popularizēja grāmatas un to lasīšanu kā aktuālu, interesantu un vērtīgu brīvā laika pavadīšanas veidu, kā arī ierosināja sabiedrību radoši paskatīties uz lasīšanas procesu (skat. 11. pielikums).

11. Sadarbības tīkla raksturojums

Pārskata gadā gan LCB, gan filiāles turpināja cieši sadarbojas ar pilsētas vispārizglītojošām iestādēm, aicinot skolēnus uz pasākumiem, piemēram, Karjeras nedēļas, Bibliotēku nedēļas, Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļas, E-prasmju nedēļas, Patriotu nedēļas, Tautasdziesmu nedēļas, Drošāka interneta dienas ietvaros, ievērojamu autoru dzīves jubilejās un citos gadījumos.

LCB filiāles turpina sadarboties arī ar pirmsskolas izglītības iestādēm, piedāvājot sarisošus pasākumus gan bibliotēkas telpās, gan arī izbraukumā uz pirmskolas izglītības iestādēm, jo bērnu grupas ne vienmēr ir iespējams organizēti atvest uz bibliotēku.

Vēl viena sadarbības forma ar pilsētas izglītības iestādēm ir to skolotāju un skolēnu radošo darbu izstādes, kas pārsvarā tiek rīkotas LCB. Mazāka apjoma izstādes tiek rīkotas LCB periodikas lasītavā. Pēc apjoma lielākas izstādes tika rīkotas LCB lasītavas un abonementa telpās. Piemēram, februārī notika Dizaina un mākslas vidusskolas "Saules skola" bērnu mākslas skolas plenēra darbu izstāde "Daugavpils ceļi un virzieni". Savukārt maijā LCB abonementā un lasītavā bija apskatāma Daugavpils pilsētas skolēnu mājturības un tehnoloģiju un vizuālās mākslas olimpiāžu darbu izstāde. Septembrī LCB abonementa un lasītavas telpas rotāja Daugavpils vizuālās mākslas, mājturības un tehnoloģiju skolotāju radošo darbu izstāde "Atpūta". Pārskata gadā LCB tika organizētas kopskaitā 11 skolotāju un skolēnu radošo darbu izstādes. Šo izstāžu atklāšanas pasākumi vienmēr ir kupli apmeklēti – uz tiem nāk gan darbu autori, gan viņu kolēgi un/vai skolasbiedri, draugi, paziņas, vecāki un citi atbalstītāji (12. pielikums).

Pārskata gadā LCB filiāle Ceriņu bibliotēka izveidoja ciešu sadarbību ar Bērnu namu-patversmi "Priedīte". Pateicoties bērnu nama vadītājas un darbinieku atsaucībai, tika organizēti 6 sestdienu pasākumi bērniem un pusaudžiem, apmeklējumu skaits – 95.

LCB ir izveidojusies ilga un sekmīga sadarbība ar ASV vēstniecību Rīgā. 2016. gadā tika parakstīts kārtējais memorands par savstarpējo sapratni, kas apstiprina divu iestāžu abpusējo apņemšanos turpināt sadarbību un attīstīt LCB ASV Informācijas centra darbību. Parakstot memorandu, vēstniecība apstiprināja, ka arī turpmāk finansiāli atbalstīs LCB ASV Informācijas centru, kā arī sniegs ieguldījumu centra programmu klāstā un personāla apmācībā.

Janvārī LCB apmeklēja ASV vēstniece N. Petita (Nancy Bikoff Pettit). Vēstniece tikās ar LCB vadītāju J. Šapkolu un apsprieda sadarbības rezultātus un nākotnes plānus.

Sadarbībā ar ASV vēstniecību LCB ASV Informācijas centrs rīkoja vairākus pasākumus dažāda vecuma bērniem un jauniešiem. Sīkāk par to saturu pārskata sadaļā "[Darbs ar bērniem un jauniešiem](#)".

2016. gadā centra vadītāja ar vēstniecības atbalstu piedalījās divos apmācības semināros – "Education USA Adviser's Workshop" Vilnā, Lietuvā, un "Karjeras izglītība un kā par to runāt ar jauniešiem", ko organizēja ASV vēstniecība sadarbībā ar NVO "Apvienība Jums" ar Daugavpils pilsētas Izglītības pārvaldes un Daugavpils Universitātes karjeras un iniciatīvu atbalsta centra līdzdalību.

Veiksmīga sadarbība 2016. gadā noritējusi arī ar Daugavpils pilsētas Izglītības pārvaldi. Lielākā daļa LCB ASV Informācijas centra pasākumu plānošana un organizēšana notika ciešā sadarbībā ar Daugavpils pilsētas angļu valodas skolotāju MA vadītāju, izglītības metodikā I.Ustinovu. Daugavpils pilsētas Izglītības pārvaldes karjeras konsultante S.Čeirāne sniedza atbalstu Daugavpils skolēnu (centra rīkoto konkursu uzvarētāju un brīvprātīgo palīgu) brauciena organizēšanai uz ASV vēstniecības pasākumu "Iegūt vairāk", kas notika Liepājā.

Turpinājās LCB sadarbība ar Ziemeļu Ministru padomes biroju "Norden". Sadarbībā ar Norden biroju LCB un filiālēs tika rīkoti ikgadējās Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļas pasākumi. Sīkāk pārskata nodaļā "[Darbs ar bērniem un jauniešiem](#)". Turklat Norden birojs kopā ar Jāņa Rozes apgādu pārskata gada oktobrī rīkoja lietotāju tikšanos ar islandiešu rakstnieci Oidiru Avu Olafsdotiru un tulkotāju Denu Dimiņu. Tikšanās gaitā notika saruna par rakstnieces daiļradi, īpaši pievēršoties viņas latviski izdotajiem romāniem "Astoņu ziedlapu roze" un "Rabarberu

sarkanais”. Skanēja arī šo grāmatu fragmentu lasījumi pašas autores un tulkotāja izpildījumā (skat. 13. pielikums).

Pārskata gadā turpinājās LCB sadarbība arī ar Vitebskas Centrālo pilsētas bibliotēku (Baltkrievija) un Harkovas apgabala bibliotēku (Ukraina).

2016. gadā sadarbībā ar Zarasu rajona pašvaldības publisko bibliotēku, Utenas A. Un M. Miškiņu publisko bibliotēku un Preiļu galveno bibliotēku Interreg Latvija-Lietuva 2014-2020 1. projektu kārtas ietvaros tika izstrādāts un iesniegts projekts “Ģimenes digitālo aktivitāšu centru tīkla izveide, dzīves kvalitātes un izglītības atbalstam Austrumaukštaitijā un Dienvidlatgalē”. Projekta vadošais partneris – Utenas A. un M. Miškina publiskā bibliotēka. Sīkāk sadaļā [“Projekti”](#).

12. Metodiskais un konsultatīvais darbs

LCB pilda metodiskā un bibliotēku darbības konsultatīvā koordinācijas centra funkcijas sešām pilsētas publiskajām bibliotēkām (Daugavpils pilsētas domes 22.12.2005. lēmums Nr. 716.).

Situācijas apraksts, kopaina pārskata periodā

LCB direktore vietnieces tiešā pārziņā ir metodiskā darba koordinācija un pārraudzība, kā arī tālākizglītības organizēšana, bet konsultatīvā darba veikšanā tiek iesaistīti visi LCB speciālisti. Metodisko darbu ar bērniem LCB un filiālēs koordinē un vada LCB filiāles Bērnu bibliotēka “Zīlīte” vadītāja A. Pakere. Metodiskais darbs ar bērniem un jauniešiem ir aprakstīts pārskata sadaļā [“Darbs ar bērniem un jauniešiem”](#).

Metodiskie pasākumi un konsultācijas

Pārskata periodā viens no svarīgākajiem metodiskā darba aspektiem bija bibliotekāru profesionālās pilnveides nodrošināšana.

2016. gadā tika organizēti **4 mācību semināri un 15 praktikumi**. Šogad LCB izstrādāja un licenzēja 3 mācību programmas: “Datoru un interneta prasmju apguve senioriem”, (30 stundas); “Informācijpratības ievadkurss par informācijas meklēšanu” (8 stundas) un “Ievadkurss bibliotekārajā darbā” (38 stundas). Programmas tika licenzētas Daugavpils pilsētas interešu izglītības un pieaugušo neformālās izglītības programmu licencēšanas komisijā uz 3 gadiem.

Programma “Ievadkurss bibliotekārajā darbā” dos iespēju izglītojamajiem apgūt bibliotekārā darba specifiku, kas ļaus prasmīgi apkalpot lietotājus, strādāt ar BIS Alise programmu, organizēt bibliotēkas krājumus, pārzināt datubāzes un interneta resursus, lai patstāvīgi varētu sameklēt informāciju un organizētu lasītveicināšanas pasākumus apmeklētājiem. Programma ir paredzēta jaunajiem bibliotekārajiem darbiniekiem, kuriem nav nekādu iemaņu bibliotekārajā darbā un šīs zināšanas ir nepieciešamas, lai, uzsākot darbu Latgales Centrālajā bibliotēkā un tās filiālēs, varētu patstāvīgi strādāt un apmierināt klientu informacionālās vajadzības. Programmas uzdevums ir palīdzēt izglītojamajiem apgūt pamatiemaņas dažādos bibliotekārā darba procesos. Programma sastāv no divām daļām: teorētiskās zināšanas (26 mācību stundas) un praktikumi informācijas meklēšanas izguvē (12 mācību stundas). Pārskata periodā to apguva 7 LCB un tās filiāļu jaunie darbinieki.

Programma “Datoru un interneta prasmju apguve senioriem”, ir paredzēts cilvēkiem bez pamatiemaņām darbā ar lietojumprogrammām un interneta pārlūkprogrammām vai cilvēkiem ar nelielām pamatzināšanām. Kurss dod iespēju apmācāmiem apgūt datoru lietošanas principus, kas ļauj patstāvīgi lietot datoru, internetu un izmantot e-pakalpojumus, tādējādi veicinot viņu dzīves kvalitātes uzlabošanos, sazināšanās spējas virtuālajā vidē un iekļaušanos

informācijas sabiedrībā. Pārskata periodā tika apmācīti **75 seniori**. Sīkāk sadaļā [“Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība”](#).

Programma “Informācijpratības ievadkurss par informācijas meklēšanu” dod iespēju interesentiem apgūt pamatzināšanas informācijas meklēšanā Latgales Centrālas bibliotēkas elektroniskajā katalogā, LCB veidotajās datubāzēs, LCB abonētajās datubāzēs un LNB digitālajā bibliotēkā, attīstot prasmes patstāvīgi atrast vajadzīgo informāciju, grāmatu vai rakstu. Kurss ir paredzēts skolēniem, studentiem, skolotājiem, skolu bibliotekāriem, bibliotekāriem ar datora lietošanas pamatzināšanām. Pārskata periodā tika apmācīts **41 cilvēks**.

2017. gada sākumā bibliotēka plāno licenzēt vēl 3 mācību programmas – kursiem angļu valodas apguvei dažādām mērķgrupām, kuri notiek LCB ASV Informācijas centrā.

Visi apmācību kursi LCB notiek bezmaksas un ir brīvi pieejami visiem interesentiem.

Pārskata periodā skolu bibliotekāriem darbā ar elektronisko katalogu (SKOLU ALISE) tika organizēti **14 praktikumi**. Viens praktikums tika organizēts LCB bibliotekāriem iesācējiem. Pārskata gadā visi LCB un filiālu darbinieki devās pieredzes apmaiņas braucienā pa Latgali. Tika apmeklētas Riebiņu un Dagdas bibliotēkas, iepazīti Rēzeknes kultūrvēsturiskie objekti. LCB organizētie profesionālie pasākumi ir atspoguļoti 12.1. tabulā.

12.1. tabula. LCB organizētie profesionālie pasākumi 2014.-2016. g.

Bibliotēkas organizētie profesionālie pasākumi	Skaits		
	2014	2015	2016
Konferences	1	-	-
Semināri/praktikumi	5	7	4/15
Kolektīva pieredzes apmaiņas braucieni	2	1	1
Lietotāju aptaujas (t.sk. virtuālās)	12	8	13

Pēc nepieciešamības pārskata periodā tika organizētas metodiskās sanāksmes LCB nodaļu vadītājiem, filiālu vadītājiem u.c. speciālistiem. Sanāksmēs tika apspriesti aktuāli darba jautājumi tuvākajam laika periodam, organizētas prāta vētras plānošanā un pasākumu organizēšanā, risinātas radušās problēmas, kā arī apskatīti dažādi profesionālie jautājumi. Regulāri notiek krājuma komplektēšanas padomes sanāksmes, kurās tiek risināti jautājumi par jauniem krājuma papildināšanas veidiem, diskutēts par jaunākajiem iespieddarbiem u.c.

Pārskata periodā tika veikta LCB un tās filiālu darba pieredzes, darba plānu, atskaišu apkopošana un analīze, gada pārskatu sagatavošana, plānošanas dokumentu un pārskatu apkopošana un analīze.

Gatavojoties Daugavpils publisko bibliotēku akreditācijai, pārskata periodā liela uzmanība tika veltīta LCB filiālu darba pārraudzībai. LCB speciālisti veica vizitācijas filiālēs un sniedza metodiskos ieteikumus dažādos bibliotekārā darba procesos: krājuma kārtojums, lasītveicināšanas pasākumi u.c. Visi LCB un tās filiālu darbinieki atkārtoti nostiprināja savas zināšanas informācijpratībā mācību programmā “Informācijpratības ievadkurss par informācijas meklēšanu”, ko vadīja LCB speciālisti T.Tukāne un I.Bārtule. LCB speciālistes apmācīja arī Daugavpils skolu bibliotēku darbiniekus gan e-kataloga izmantošanā gan informācijpratībā.

LCB sabiedrisko attiecību speciāliste T.Hodokova mācījās un veiksmīgi pabeidza LNB Kompetenču attīstības centra profesionālās pilnveides 240 stundu izglītības programmu “Informācijas un bibliotēku zinību pamati”, mācību praksi izgāja Daugavpils Universitātes bibliotēkā. Speciāliste ir ļoti apmierināta ar iegūtajām zināšanām un silti iesaka arī citiem apgūt šo programmu.

Savukārt LCB mācību praksē bija Kalupes bibliotekāre Andžela Nartiša, kas arī mācījās LNB Kompetenču attīstības centra profesionālās pilnveides 240 stundu izglītības programmu. Mācību praksē LCB uzņēma arī 2 Daugavpils Universitātes Starpkultūru attiecību studiju programmas praktikantes. Bibliotēkā viņas apguva informatīvā darba iemaņas ar plašsaziņas līdzekļiem, piedalījās pasākumu organizēšanā u.c. sabiedrisko attiecību darba aktivitātēs.

Pārskata gadā LCB un tās filiāļu darbinieki piedalījās un profesionālo kapacitāti paaugstināja dažādos semināros, kursošos un lekcijās, vadīja kursus un lekcijas skolu bibliotekāriem u.c. interesentiem (skat. 12.2. tabulā).

12.2. tabula. LCB īstenotie profesionālās pilnveides pasākumi

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs (-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Dalībnieku skaits	Stundu skaits
1.	25.02.2016.	LCB	v/a "KISC"	Valsts ieņēmumu dienesta e-vide un e-pakalpojumu klāsts	40	3
2.	29.01.2016.	LCB	LNB	Interaktīvās nodarbības bērnu un jauniešu bibliotēkās	17	6
3.	9.03.2016.	Būvniecības tehnikums	LCB	Elektroniskais katalogs – tas ir vienkārši	32	3
4.	06.-07.05.2016.	Daugavpils	ASV vēstniecība	Karjeras izglītība un kā par to runāt ar jaunieti	1	14
5.	19.05.2016.	PGB, EDIC	PGB	Komunikācija, sadarbība un komandas darbs-ilgtspējīgas izaugsmes pamats	6	8
6.	20.05.2016.	PGB, LBB	PGB	Sadarbība- ceļš uz panākumiem, attīstību un izaugsmi	6	8
7.	26.05.2016.	LCB	v/a KISC	Latvenergo klientu pašapkalpošanās portāls elektrum.lv	39	2
8.	29.04.2016.	LCB filiāle Bērnu b-ka	LCB	Pavasara mācību seminārs		
9.	27.04.2016.	LNB	LNB	Bibliotēku nozares profesionālās izglītības starptautisks konteksts un lokāls ieguldījums	1	6
10.	28.04.2016.	LNB	LNB	Reģionu galveno bibliotēku metodiku seminārs	1	3
11.	9.06.2016.	LNB	LNB	Bibliotēku novadpētniecības ekspertu paneļdiskusija	2	5
12.	18.-19.08.2016.	Rīga	Angļu valodas skolotāju asociācija	Energising English	1	14

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs (-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Dalībnieku skaits	Stundu skaits
13.	25.08.2016.	DU	DU	Mediju pratības stiprināšana izglītības procesā - Baltijas valstu pieredze un zināšanas	9	6
14.	29.08.2016.	Latgales bibliotēkas	LCB	Pieredzes apmaiņas brauciens pa Latgali	46	5
15.	23.09.2016.	LNB	LNB	Bibliotēku novadpētniecības konference	2	5
16.	30.09.2016.	LCB	LCB	Mācību lektorijs, vada J.Kursīte	62	4
17.	16.09.2016.	Rīga	SIA "Tieto Latvia"	Lietotāju apkalpošana sistēmā ALISE	1	6
18.	18.10.2016.	LNB	LNB	Reģionu galveno bibliotēku metodiku seminārs	1	4
19.	24.-25.10.2016.	LCB	SIA "Tieto Latvia"	BIS ALISE kursi	21	16
20.	25.10.2016.	Daugavpilī	Britu padome Latvijā	Valodu loma kompetenču izglītībā	1	9
21.	27.10.2016.	LCB	LCB	Mācību lektorijs, vada I.Šuplinska	49	4
22.	01.-02.11.2016.	DNMC	DN Kultūras pārvalde	Bibliotēkas pasākumu sagatavošana	5	12
23.	2.11.2016.	LNB	LNB	Seminārs krājuma komplektēšanas speciālistiem	1	5
24.	24.11.2016.	LCB	LCB	Mācību lektorijs, vada H.Soms	42	4
25.	29.11.2016.	LNB	LNB	Latvijas akadēmisko, speciālo un publisko bibliotēku direktoru 2016. gada rudens sanāksme	1	5
26.	30.11.2016.	Rīga	SIA Tieto Latvia	BIS ALISE-palīgs bibliotēkas darba pārvaldībā	1	8
27.	8.12.2016.	LCB	LCB	Mācību lektorijs, vada L.Leikuma	37	4
28.	15.12.2016.	LNB	LNB	Seminārs par bibliotēku statistiku	1	3

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs (-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Dalībnieku skaits	Stundu skaits
29.	No 15.03.-20.10.2016.	LCB	LCB	Informācijpratības ievadkurss par informācijas meklēšanu	41	8
30.	(01-10) 2016	LNB	LNB	Programma "Informācijas un bibliotēku zinību pamati"	1	240

LCB organizētajos semināros un lekcijās piedalījās 256 dalībnieki, citu organizētajos izglītības pasākumos ir piedalījušies visi LCB un tās filiālu bibliotekārie darbinieki.

LCB organizētajos semināros tika pieaicināti lektori no LNB, SIA Tieto Latvia, Daugavpils Universitātes, Rēzeknes tehnoloģiju akadēmijas, Latvijas Universitātes u.c.

Īpaši pārskata periodā gribas atzīmēt LCB izstrādāto projektu ”Mācību lektoriju cikls Daugavpils reģiona kultūras darbiniekiem “Latgale ceļa uz Latvijas valsti”. To atbalstīja VKKF mērķprogrammas ”Latvijas Valsts mežu atbalstītā Latgales kultūras programma”. Sīkāk pārskata sadaļā [“Projekti”](#).

LCB darbinieki paaugstina savu profesionālo kapacitāti un dalās savās zināšanās arī ar citiem. Pārskata periodā LCB filiāles Bērnu bibliotēkas ”Zīlīte” vadītāja A. Pakere uzstājās Cēsīs Starptautiskajā Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku 15. konferencē ”Ceļš uz bibliotēku”, lai pastāstītu par LCB pieredzi bērnu lasītprasmi uzlabošanā ar inovatīvo kanisterapijas metodi. Ar šo priekšlasījumu A. Pakere uzstājās arī Latgales reģiona publisko bibliotēku darbinieku konferencē ”Sadarbība – ceļš uz panākumiem, attīstību un izaugsmi”, kas notika Preiļos. Sniegtā informācija par LCB inovatīvo darba metodi – kanisterapiju bibliotēkā guva ļoti lielu atsaucību un rāsīja daudz jautājumu.

Četri LCB speciālisti jau vairākus gadus piedalās Daugavpils Universitātes kursu programmā ”Izglītības iestādes bibliotekāra darba organizēšana un vadīšana”(72 stundas) kā lektori. Tāpat ļoti cieša sadarbība ir izveidojusies ar Daugavpils pašvaldības kultūras iestādēm, Izglītības pārvaldi, Sociālo lietu pārvaldi u.c. Bibliotēka veiksmīgi sadarbojas ar Daugavpils Universitāti u.c. mācību iestādēm Daugavpilī. LNB Mācību centrs nodrošina iespēju organizēt izbraukuma kursus arī uz vietas Daugavpilī, kas dod iespēju apmācīt vairāk darbinieku vienlaikus, neveicot garo ceļu uz Rīgu.

Izglītības iestāžu bibliotēku pārraudzība

Pārskata gadā LCB veica lielu metodisko un konsultatīvo darbu ar Daugavpils vispārizglītojošo skolu un koledžu bibliotēkām.

2016. gadā tika turpinātas praktiskās nodarbības un konsultācijas, kuras no skolu bibliotekāru puses ir ļoti pieprasītas un apmeklētas. Nodarbības notiek bibliotēkā 2 reizes mēnesī, kurās tiek sniegtas zināšanas par autoritatīvo un bibliogrāfisko ierakstu veidošanu, to redīģēšanu, kā arī sniegtā metodiskā un praktiskā palīdzība dažādu neskaidrību gadījumos.

Tomēr ir nepieciešamas arī individuālas konsultācijas par svarīgām un sarežģītām tēmām (komplektēšana, norakstīšana). Ērtāk un izdevīgāk strādāt ar konkrētām grāmatām un rēķiniem uz vietas skolas bibliotēkā, tāpēc LCB KAN darbinieki strādā arī uz vietas skolu bibliotēkās un konsultē par visiem neskaidrajiem jautājumiem skolu bibliotekārus.

Skolas bibliotekāri LCB praktikumus izmanto ne tikai, lai uzzinātu vairāk par BIS ALISE, bet arī lai konsultētos par citām bibliotekārā darba niansēm. ļoti daudz sniegtā informācija par E-grāmatām,

- E-žurnālu abonēšanu,
- datubāzu abonēšanu,

- grāmatu kopas apmaiņa,
- lietotāju apkalpošana,
- krājuma izvērtēšana (dažām bibliotēkām kļūdaini sakārtots grāmatu krājums, bibliotekāri baidās norakstīt vecās grāmatas, jo naudas trūkuma dēļ nevar aizvietot tās ar jaunām, jo skolas iepērk pārsvarā mācību literatūru).

Šobrīd BIS Skolu ALISE bibliotēkas krājumu LCB katalogam pievieno **16 Daugavpils mācību iestādes:**

- Daugavpils pilsētas Izglītības pārvalde,
- 11 vispārizglītojošās mācību iestādes un
- 4 vidējo profesionālo izglītības iestāžu bibliotēkas.

2016. gadā LCB EK tika pievienotas vēl **2 skolu bibliotēkas:** Daugavpils 9. vidusskolas bibliotēka un Daugavpils Medicīnas koledžas bibliotēka.

Saziņas ar skolu bibliotekāriem pa veidiem:

Saziņas veids	Kopā 2016. gadā
Praktiska palīdzība	113
Vizīte	32
e-sarakste	177
Saruna	108
Nodarbība un konsultācijas LCB	14
Kopā:	444

Metodiskā un praktiskā palīdzība 2016. gadā:

Sniegtā metodiskā un praktiskā palīdzība	Skaits 2016. gadā
Metodiski ieteikumi grāmatu meklēšanā, eksemplāru pievienošanā, svītrkodu piešķiršanā un izdrukā, autoritatīvo ierakstu veidošanā, bibliogrāfisko ierakstu veidošanā	183
Kļūdu precizējumi	124
Jaunu bibliogrāfisko ierakstu veidošana	116
Autoritatīvā ieraksta veidošana	109
Bibliotēkas kopējā krājuma (eks.) precizēšana	13
Atgādinājums par konsultāciju	13
Informācija par Skolas Alises programmu uzturēšanu	16
Informācija par Bērnu Žūrijas grāmatām	9
Informācija par pievienošanos IT Alise LCB katalogā	3
Vēstule par praktisko nodarbību un konsultāciju organizēšanu darbā ar EK	16
Kopā:	602

LCB visciešākā sadarbība metodiskā un konsultatīvā darba jomā ir ar LNB Bibliotēku attīstības centru, kura darbinieki sniedz profesionālu palīdzību neskaidros jautājumos, organizē interesantus seminārus, diskusijas u.c. Ar LNB Kompetenču attīstības centru sadarbojamies apmācību un kursu organizēšanā, patīkami, ka varam kursus noorganizēt arī uz vietas Daugavpilī, kas mums ir ļoti izdevīgi. Labprāt uzņemam arī centra kursu apmeklētājus praksē. Ilggadīga un veiksmīga sadarbība bibliotēkai ir ar v/a KISC. Tās ir gan apmācības, ko viņi piedāvā, gan izstrādātie metodiskie materiāli, ko izmantojam. Metodiskos un profesionālos jautājumus risinot bieži konsultējamies ar saviem kolēģiem Latgalē un citos reģionos.

Lokālā vidē visciešākie sadarbības partneri LCB un tās filiālēm ir ar Daugavpils domi, Izglītības pārvaldi un tās pārraudzībā esošajām skolām. Veiksmīga sadarbība jau vairākus

gadus izveidojusies ar Sociālo lietu pārvaldi. Ľoti veiksmīga un ilgstoša sadarbība ir ar Daugavpils Universitāti un visām Daugavpils kultūras iestādēm, jo bieži mūs vieno kopīgi pasākumi, izstādes un interesanti projekti.

Profesionālās pilnveides vajadzības

Ņemot vērā to, ka LCB un tās filiālēs strādā **28** bibliotekārie darbinieki ar augstāko izglītību citā jomā, jārisina jautājums, kā šos cilvēkus apmācīt, lai viņi iegūtu bibliotekāro izglītību. Kursi Rīgā ir smagi ceļami gan ekonomisku gan citu apsvērumu dēļ. Tā ir liela problēma, kura jārisina, vislabākais variants būtu, ja kursi notiku Latgalē.

Sagatavoja:

Latgales Centrālās bibliotēkas vadītāja	J. Šapkova
Latgales Centrālās bibliotēkas vadītājas vietniece	D. Stupāne
Lietotāju apkalpošanas nodaļas vadītāja	I. Vaivare
Bērnu bibliotēkas “Zīlīte” vadītāja	A. Pakere
Bibliotēku informācijas speciāliste	T. Tukāne
Latgales Centrālās bibliotēkas sabiedrisko attiecību speciāliste	T. Hodokova
Latgales Centrālās bibliotēkas galvenā bibliotekāre	I. Gedžūne

PIELIKUMI

**1. pielikums. LCB mobilo plauktu sistēma 1.stāva telpās
Rīgas ielā 22a**

2. pielikums. Bērnu stūrītis LCB

3. pielikums. Senlietu izstāde “Tā kādreiz dzīvojām”

4. pielikums. Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas pasākumi

5. pielikums. Lasītveicināšanas programmas “Skaistā vasara bibliotēkā” pasākumi

6. pielikums. Ģimenes svētki "ZOOmAIFEST"

7. pielikums. LCB un tās filiāļu sadarbības partneri darbā ar bērniem un jauniešiem 2016. gadā

Bibliotēka	Sadarbības partneri
LCB	Daugavpils pilsētas domes vispārējās un profesionālās izglītības pārvaldes pārraudzībā esošās izglītības iestādes, Kultūras uz izglītības iestādes Daugavpilī, ASV vēstniecība Rīgā, Daugavpils pilsētas nacionālās un kultūras biedrības, Daugavpils Universitāte, LCB filiāles.
Jaunbūves bibliotēka	Daugavpils 12. vidusskola, Daugavpils 10. vidusskola, J. Pilsudska Daugavpils valsts poļu ģimnāzija, Daugavpils Krievu vidusskola – licejs, Daugavpils 15. vidusskola, Daugavpils 13. vidusskola, Daugavpils 8. pirmsskolas izglītības iestāde, Daugavpils 10. pirmsskolas izglītības iestāde, Daugavpils 13. pirmsskolas izglītības iestāde, Daugavpils 22. pirmsskolas izglītības iestāde Daugavpils 27. pirmsskolas izglītības iestāde, Daugavpils 28. pirmsskolas izglītības iestāde Daugavpils 30. pirmsskolas izglītības iestāde, Daugavpils 15. speciālā pirmsskolas izglītības iestāde, Daugavpils 1. speciālā pamatskola, Daugavpils logopēdiskā internātpamatskola - attīstības centrs, LCB struktūrvienības.
Cerīņu bibliotēka	Daugavpils 13. vidusskolu, Daugavpils 17. vidusskolu, Daugavpils 11. pamatskolu, Daugavpils 12. vidusskola, Daugavpils logopēdiskā internātpamatskola - attīstības centrs PIKC "Daugavpils Būvniecības tehnikums", Daugavpils 20. pirmsskolas izglītības iestāde Daugavpils 21. pirmsskolas izglītības iestādi, Daugavpils 23. pirmsskolas izglītības iestādi, Daugavpils 26. pirmsskolas izglītības iestādi, Daugavpils sociālā māja Ģimenes atbalsta centrs, Bērnu nams – patversme „Priedīte”, LCB struktūrvienības.
Pārdaugavas bibliotēka	J. Raiņa Daugavpils 6. vidusskola, Daugavpils 11. pirmsskolas izglītības iestāde, Valsts sociālās aprūpes centra "Latgale" filiāle "Kalkūni", Bērnu klubs „Grīva”, LCB struktūrvienības.
Piekrastes bibliotēka	Daugavpils 16. vidusskola, Daugavpils 3. pirmsskolas izglītības iestāde, Bērnu klubs „Sudraba avoti”, LCB struktūrvienības.
Gaismas bibliotēka	Ruģeļu pirmsskolas izglītības iestāde, Daugavpils logopēdiskā internātpamatskola - attīstības centrs, Daugavpils Vienības pamatskola, Daugavpils mākslas vidusskola "Saules skola", Bērnu klubs „Ruģeļi”, LCB struktūrvienības.

8. pielikums. Krāsainā bibliotēku nedēļa

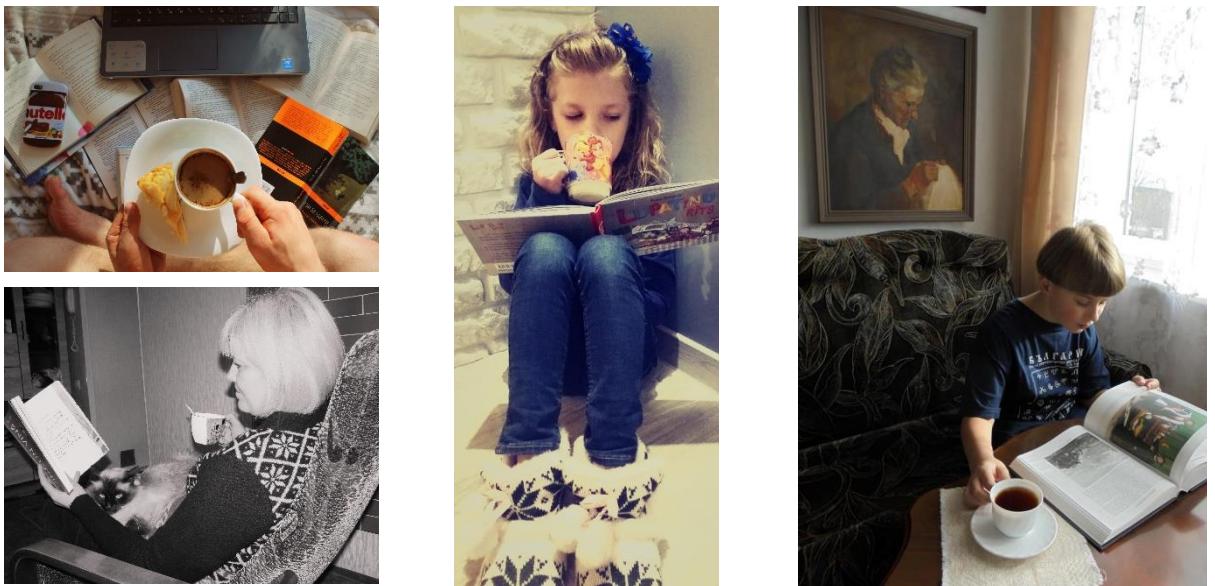
9. pielikums. Lielā talka

10. pielikums. Pilsētas svētki

11. pielikums. Konkursa "Lasu pie kafijas tases" darbu paraugi

12. pielikums. Skolēnu un skolotāju radošo darbu izstādes LCB

13. pielikums lasītāju tikšanās ar islandiešu rakstnieci Oidiru Avu Olafsdotiru

